

JOHS. O. BONDEVIK

ROMSDAL INDREMISJON
I 75 ÅR

1874 — 1949

UTGJEVE AV ROMSDAL INDREMISJON

FØRE ORD

På styremøte i Romsdal indremisjon den 17/2 - 1947 vart det vedteke å gjeva ut eit lite festskrift til 75 års høgtida for samskipnaden. Underskrivne lova å ta arbeidet på seg.

Det vart så nedsett ei nemnd som skulle freista å samla materiale til skriftet. Med i denne nemnda kom lærarane P. L. Nesje og K. Hatle, gardbrukarane Kristoffer Eide og Sivert Dahle, sekretærane B. Aadland og A. Ellingsgård og formannen i Romsdal indremisjon, P. P. Rød. Nesje vart vald til formann.

Sume av medlemene i nemnda og mange fleire har så hjelpt til med å samla opplysingar og materiale til skriftet.

Mange stader var det ikkje så liketil å finna noko. Dei som var med i arbeidet den fyrste tida, er no borte. Fleire stader var det lite eller ingenting skrive, og andre stader er det skrivne bortkome. Materialet som stod til rådvelde frå dei ymse herada, vart såleis nokså ulikt, og difor er det lite å nemna frå fleire bygder — dverre.

Det gjekk heller ikkje fort å samla inn det ein gjerne ville ha greie på. Korrespondansen vart stor, og det let seg ikkje gjera å få festskriften ferdig til det 75. årsmøtet.

Når det no presenterar seg, er det berre som eit lite skrift. Men voneleg kan det verta ei lita kjelde for nokon som seinare kan ta arbeidet meir grundig.

Så kjenner eg trong til å senda ei hjarteleg takk til alle som har gjeve ei hjelpende hand. Flokken er såpass stor at eg ikkje godt kan nemna namna.

Og saman takkar vi Gud for det arbeidsreiskapet han gav oss i Romsdal indremisjon. Vi som får vera med i arbeidet i dag, vil utbe oss nåde til å fylgja i dei truande fedrane sitt fotefar og lyfta den store arven vidare til gagn og signing for det kjære Romsdal.

Med dette mi beste helsing til indremisjonsfolket.

Rauma Ungdomsskule i januar 1950.

Johs. O. Bondevik.

I N N H A L D :

Føreord	side	7
Ved milestolen	»	9
Helsing frå formannen i Det Vestl. Indremisjonsforb.	»	11
Helsing frå formannen i Romsdal indremisjon	»	13
Bakgrunnen	»	15
Organiseringa av indremisjonen	»	22
Fellesforeningen (Romsdal indremisjon)	»	27
Innmelding i større samskipnad	»	30
Økonomien	»	33
Emissærane	»	36
Sekretærspørsmålet og sekretærane	»	43
Frå arbeidet i seinare tid	»	46
Tilhøvet til andre organisasjonar	»	55
Rauma Indremisjonsblad	»	56
Rauma Ungdomsskule	»	59
Stutt oversyn frå byen og dei einskilde herada	»	77
Statistikk:		
1. Årsmøta i Romsdal indremisjon	»	130
2. Dei einskilde indremisjonslag	»	133
3. Dei kristelege ungdomslag	»	137
4. Y. A.-laga	»	139
5. Oversyn over bedehusbygginga	»	140
Merknader	»	143

Teikninga på omslaget er utført av Egil Magne Hovdenakk.

Ved milestolpen

*Bygdene ligg her, livda av fjell.
Øyar og strender der havstormar fell.
Folket det onnar på land og på hav,
odlar sin heim ifrå voggja til grav.*

*Æva er lagd inni menneskebarm.
Tidi er stutt, og det aukar vår harm:
— Heile vår ferd imot dødsstundi går,
alt medan hugen mot æveliv trår.*

*Syndi har gjort oss det grovaste mein.
Sårmert me tuslar kvar einaste ein,
kjänner den tærande trå i vårt blod:
Ingen er rein, heller ingen er god.*

*Ikkje for moldi vart mennesket skapt.
«Berre av verdi» er livet fortapt.
Bort ifrå Gud vert eit æveleg tjon.
Aldri vert tendra ei frelsande von.*

*Kjem det eit bod til den syndige jord:
Æveleg liv i det frelsande Ord.
Gud sjølv har brote den stengjande mur:
— Kristus er livet for alle som trur.*

*Ordet om krossen skal ljoda om land.
Ordet om krossen set hjarto i brand.
Ordet om krossen er kjelda til liv.
Ordet om krossen til yrke oss driv.*

*Ånd over gruset skal lyfta vår ans
opp ifrå moldi til ævelivs krans.
Atterfødd livstrå mot himmelen gror,
lyfter vår hug frå den syndfulle jord.*

*Fagert er Romsdal som er oss so kjær.
Gudsriket skaper ei fagrare verd.
Folket i arbeid med hjarta hjå Gud
helgar vår heim med eit yndeleg skrud.*

*Gjev då at ordet som såmannen sår,
skirsla av Gud, inn til hjarto det når,
kveikjer og nører eit æveleg liv
som ifrå djupet mot høgdi oss driv.*

*Signa kvar såmann som sådde med sut!
Hausta han skal. Då vert gleda hans lut.
Sædet han sådde med gråt over land
tindrar om hausten som kornet i band.*

*Signa kvar gåva som vigsling har fått!
Signa kvar tenar som tru var i smått!
Han som deg sette på plassen du er,
veit kva du maktar og alle ting ser.*

*Signa då Gud oss i bygder og bu!
Gjev oss din Ande, og styrk du vår tru!
Send oss ein vårflaum med liv ifrå deg!
Vekk oss til vandring på ævelivs veg!*

EINAR BERG.

Helsing frå formannen i Det Vestl. Indremisjonsforbund

Grip det ævelege livet. 1. Tim. 6, 12.

For nokre år sidan las eg eit ord etter ein av dei gamle engelske kongane. Han låg på det siste og stridde med døden. Det bar mot slutten. Då kom det i angst og vonløyse:

«No kverv alt bort — *alt*, rike — truna — sjel.»

Dei tre ordi greip meg: Rike, truna, sjel — tre veldige verdiar! Kongen hadde alle desse. Han hadde elskar dei, nytta dei og brukte dei i eit langt liv. Så kom dødsens storm, og han miste dei alle.

* * *

Me som les dette, har og store verdiar. Me gled oss over dei, brukar dei og har stor nytte av dei. *Sjeli* er den største av alle. Men ein dag blæs dødsens storm inn over vårt liv. Då går det slik som den gamle salmeskalden skriv i songen om døden og gravi:

«Her synker alle hender,
her visner hver en krans.
Her samles muldens frender,
her falmer støvets glans.»

Ja, i dødsens storm vert kongen og tiggaren like, så langt det gjeld dei timelege og jordiske ting, — døden tek alt.

Er her andre og større og varande verdiar? Ja, Gud skje lov, her er eit æveleg liv som døden *ikkje* røyver. «*Grip det!*» ropar Bibelen.

Har du gjort det?

Eg såg på då jolegåvene vart delte ut i ein heim ein gong. Kvar ein fekk sine. Og alle var så glade, ikkje minst vesle Mar-

git, ho var vel omlag 7–8 år. Smilande stod ho med hendene fulle av små-gåver. Då kom faren med ei heller stor øskje. Alle såg på han.

«Ja, her har eg den siste gåva,» sa han. «Det er moster borte i Amerika som sender denne til vesle Margit.» Han tok ei stor dokke opp av øskja.

«Til meg!» ropte ho.

«Ja, til deg,» sa faren og synte fram dokka. Når han heldt henne flat, la ho augo att og sovna. Når han reiste henne opp, vakna ho og såg på dei med blåe, blanke augo.

«Er det mi?» spurde Margit.

«Ja.»

«Mi åleine?»

«Ja.»

Då slepte Margit alle smågåvene, og med to tome hender tok ho kring dokka og stråla av lukke.

Då såg eg ei sanning som ingen preikar før hadde synt meg så klårt. Det er med *tome* hender, åndeleg tala, me grip det ævelege livet.

* * *

Indremisjons-soga — det er forteljing om slike som såg ævelege verdiar og *greip* dei. Det er ingen liten kunst, ingen lett kunst, men det er den største og beste kunst som finst, og æveleg sett den einaste vise kunst.

Indremisjons-arbeid — kva er vel det? Jau — sjølv å gripa udøyteleg liv og få andre til å gjera det. Indremisjons-liv — kva er det? Jau — sjølv å halda fast på og leva udøyteleg liv og få andre til å gjera det same. Dette er å eiga verdiar som døden aldri kan ta.

Såleis fortel ei indremisjonssoge om store og varande verdiar som menneske såg og greip her i tidi, og som dødsens storm ikkje kunne taka frå dei. Difor ropar ei slik soge til ættene som er og til ættene som kjem: «*Grip det ævelege livet!*»

N i l s L a v i k .

Helsing frå formannen i Romsdal indremisjon

Når Romsdal indremisjon i disse dager feirer sitt 75 års jubileum, så er det med takk til Gud vi ser tilbake på det som er gjort i svundne år. Det er Gud som skal ha takken og æren for at Han reiste opp menn og kvinner og gav dem nåde og kraft til å gå ut med evangeliet om synd og nåde.

Det er ikke lite som er gjort for Guds rike i disse 75 år. Mange er hjemme hos Herren i dag, og det takker vi Gud for.

Rundt omkring i Romsdal lever det mange eldre og yngre kvinner og menn som har stått og står med i indremisjonsarbeidet i dag.

Jeg vil på vegne av Romsdal indremisjon få rette en takk til dere alle. Det er et ord fra Herren som sier: Vær tro inntil døden, så vil jeg gi deg livsens krone. La oss alle ta dette ord til hjertet. Det er ikke bare våre emissærer dette passer for, nei, det er et ord til deg og meg som ved Guds nåde har fått tro våre synders forlatelse.

Vi er sikkert alle enige om at Gud har brukta Romsdal indremisjon som et redskap i sin tjeneste i disse 75 år. Mange er de som i dag takker Gud for det de fikk.

Vi håper og ønsker at Romsdal indremisjon i de år som kommer, fortsatt må få nåde til å fylle den plass som Gud har gitt den mellom folket.

Måtte Gud kalle og utruste menn og kvinner med nådegave

i Mesterens tjeneste, så sjeler kan frelses og hans barn fornyses.

Jeg har et ønske for Romsdal indremisjon for framtiden, og det er: Må Gud sende oss fornyelses og vederkvegelses tider, så nøden for de ufrelste må gripe oss mer enn før. Kunne dette lykkes, da ville Guds rike komme, og da ville Guds barn glede seg.

Må Gud signe Romsdal indremisjon i kommende dager.

P. P. Rød.

Bakgrunnen

Som all indremisjon i Noreg har også Romsdal indremisjon røtene sine attende til Hans Nielsen Hauge.

Då Gud gav oss denne folkevekkjaren, opplevde landet ei vekkings- og nyskapingstid som vi enno nyt fruktene av.

Rasjonalismen hadde lenge lagt si kalde hand over det åndelige livet i landet. Det var difor ikkje underleg at den reiste seg i alt sitt velde mot det nye som braut seg veg ved bondeguten frå Tune i Østfold.

Men det som er av Gud, let seg ikkje stogga. Slik var det og med Hauge-rørsla.

Sjølv om Hans Nielsen måtte talmast bak mørke og mugne fengselsvegger i mange år, kunne ikkje den verdslege styremakta og dei rasjonalistiske prestane stogga den livsbylgja som braut seg veg i folket vårt.

Mange av dei som Hauge hadde vunne for Gud, tok sjølv ut med den glade bodskapen, og «ljos over landet strøynde».

Nokre år etter førre hundreårsskifte flutte fleire «haugianarar» hit til Romsdal. Dei kom frå Luster i indre Sogn. Eit par av desse innflyttarane hadde før gjesta bygdene her på preiketurar. No kom dei att og hadde fleire i fylgje.

Visst var sjøvegen lang å fara frå indre Sogn til Romsdal, men dei la ut i tru på at her hadde dei fått oppgåva si. Dei fleste slo seg ned som bønder i Grytten prestegjeld, som den gongen femnde om herada Voll, Hen og Grytten.

Her skulle dei vera lys og salt og gjera surdeigen si gjerning i folket. Her var deira arbeidsmark.

Hauge var ein åndeleg strateg. Han plasserte «soldatane» sine etter ein vel gjennomtenkt plan.

Før desse sogningane slo seg ned i Romsdal, budde det i Grytten ein innflytt «haugianar» frå Østerdalen, og noko seinare kom det nokre frå Hallingdal. Såleis vart fleire av Hauge sine vener buande her.

Dei verka som lys og salt kvar i si grend og var føregangsfolk som «haugianarar» flest.

På gardane sine levde dei eit ekte haugiansk husliv i nøgsemid og flittig arbeid. Dei heldt av einannan som brør og systrer og gledde seg kvar gong dei fekk møtast. Difor tok dei ofte ut og vitja kvarandre, sjølv om det var tungvint å fara.

Under desse samværa nytta dei mykje av tida til song og bøn og lesnad i Bibelen eller postillar. Fram til venevitjingane såg dei meg glede og von, og heim att for dei med ny kveik og kraft til å leva for Gud i ein vanskeleg og verdsleg omgjevnad.

Dei åndelege og moralske tilhøva var ikkje lyse i landet, og Romsdal var ikkje noko unntak i så måte. I bryllaup og større lag, ja, endå i gravferdene var det både kortspel, drikk og dans. Til gudstenestene i jola kunne folk ofte koma kyrkjevegen på ustøe føter. På kyrkjebakken var det gjerne både drikk og dans, og bygdespelmennene kappast om kven som var dugelegaste karen.

I nærleiken av kyrkjene var det stundom utsal av øl, så folk kunne sleppa fara tyrste heim att frå Guds hus.

Frå preikestolane fekk kyrkjefolket så mange gonger steinar for brød. Dei rasjonalistiske prestane var blinde vagleiarar for blinde.

I dette åndelege mørkret skulle dei fåe venene gjera gjeringa si. Den var ikkje lett, men dei visste kvar krafta var å finna, og dei sette ikkje lyset under skjeppa.

Når «haugianarane» var heime, kalla dei stundom folket

saman til «samling» på gardane sine, og om vinteren gjorde dei stuttare eller lengre preiketurar.

Det gjekk fleire år før ein merka noko serleg til synlege frukter etter arbeidet, men jordbotnen var forbudd og såkornet kasta ut.

Fyrst i 1860 åra kom vekkinga over dei indre bygdene. Den braut på djupt vatn i Isfjorden og opp etter Romsdalen, og den voks til eit Herrrens ver i Innfjorden og Måndalen.

Det var her mange opplevde dei merkelege «falla» under omvendinga. Stundom kunne møta verta så urolege at talaren ikkje kom til orde. Då sokneprest Carlsen vart kjend med dette, prøvde han å setja seg grundig inn i vekkingsrørsla, og i brev til biskopen skriv han såleis om «falla»:

«Så vel eldre som yngre, menn og kvinner, blev betagne av et tilfelle hvorunder de, somme tider med full bevissthet, til andre tider igjen uten bevissthet, i den grad blev besjelet av bønnens ånd at de med salvese og stort ordfulde bekjente, bad, formante, oppmuntret og trøstet, og det med sådan kraft at selv de mest hårdhjertede blev henrevne og måtte bekjenne at de aldri hadde hørt nogen studert mann tale med sådan innntrengenhet eller sådan virkning på hjertene. Tilfellene blev gjerne betegnet med navnet «fall», og de angrepne med navnet «falne», fordi disse nemlig, betagne all legemskraft, nødvendigvis måtte falle omkull. Tilfellet varte da fra et kvarter til en time. Med et par hendte det også at det vedvarte i flere timer. Flere av de angrepne har forklart tilstanden som «en storm i sjelen», og under hvilken de var hårdt plaget, men at den dog etterlot en så stor og salig glede at de aldri tidligere hadde følt noget så søtt og vederkvegende. Når de igjen liksom våknet op og på ny vendte tilbake til virkeligheten, da var de så inderlig glade at de gjerne kunne omfavne hvert menneske de så.

Hvor nu alt sammen dette var, eller hvorfra det måtte ha sitt utspring, det er vanskelig å si, — jeg formår i det minste ei å utgrunne det.

Den store mengde, ikke alene de der har vært angrepne, men også blotte øyen- og ørenvitner, ikke alene de mindre opplyste, men også eldre, livserfarne, fornuftige menn, betraktet det med undren, med fornuftens tilfangetagelse under troens lydighet, som et Guds kall til menigheten, og de frukter der fremvokste, utviste vel også hvor bevegelsens kilder måtte være å finne.»¹⁾

Vekkinga greip djupt, og livet i bygdene vart heilt omsnudd. Enno den dag i dag ber desse indre bygdene merke etter det fagre gudslivet som blømde så rikt i desse åra.

Dei menneskelege reiskapa i desse vekkingane var Nils Engen og Gunnar Graven frå Øksendalen, Tørris Angvik frå Nordmør, Hans Skirilykken, Fredrik Aandal og Hans Gjærdet frå Grytten.

Ei Guds gāve til folket var den gudgripne og hjartevarme presten N. A. Carlsen i Grytten. Det hadde vore mykje vanskelig for han å få seg fast stilling og eige prestekall. Då han kom til Grytten, hadde han vore prest i 21 år og hadde alt passert dei femti. Ein därleg embetseksamén og mindre gode talegåver hadde stått stengjande i vegen. Men Carlsen var ei fin sjel og ein smålåten mann som trass alle vonbrot gjorde si gjerning i truskap.

Mellom embetsbrørne sine hadde han inga høg stjerne, men i den åndelege vårflaumen som no gjekk over bygdene, var han mannen send av Gud.

Det var ikkje nok at han forsvara vekkinga, men han ofra seg i arbeidet og gledde seg av hjarta over at så mange bytte bort bannskap og stygg livsføring med lovsong og takk og eit liv i Jesu etterfylgjing.

Sokneprest Carlsen hausta ikkje berre takk for dette. Han fekk mange og arge motstandarar, og sume prøvde å skada han i arbeidet.

Verst var soknepresten til Vestnes. Han rasa over vekkinga

¹⁾ Sjå under «Merknader» bak i boka.)

og tok til med avisskriving mot Carlsen og sende klage på han til biskop og departement.

Difor vart ikkje vegen rosestrødd for presten i Grytten no heller, men for folket i det store prestegjeldet var han *meir* enn han sjølv visste.

* * *

Frå ytre Romsdal — og då i serleg grad frå Aukra prestegjeld — skal vi nemna noko om den store vekkinga ved presten Chr. Dick.

Som ung teolog var han personellkapellan hjå soknepresten i Opdal. I ni år hadde han no stått i tenesta utan å eiga livet i Gud.

Av naturen var han snarsint og oppfarande, men han kunne og vera venesæl og rett varmhjarta. Dick hadde lite til overs for lekpreikarar som stundom kom til bygda og forkynnte Guds ord.

Langt ut på etterjolsvinteren i 1851 kom den unge sogneguten Hans Lingjerde til Opdal. Eit par av veneflokken der hadde fare like til Sotnak i Kleive og bede han gjera turen til bygda deira. Lingjerde sa ja til kallet. Han hadde ikkje vore lenge i Opdal før det braut vekking ut i bygda. Det som gjekk føre seg på møta, vart det daglege samtale-emnet i heimane og på vegkryss og krambuer.

Ein kveld troppa så kapellanen opp og ville sjå og høyra. Han kom til stades med eit kritisk sinn og med avgjord vilje til å setja ein stoppar for vekkinga. Det vart eit underleg møte, og presten gjekk heim att som ein ny mann.

Dick vedkjende seg ope at han hadde vore ein blind vgleiar for blinde. No bad han folket om tilgjeving og forbøn. Frå den tida var presten og lekpreikaren knytte til einannan med varme venskapsband som berre døden kunne riva over, og presten Dick vart eit utvalt reiskap i Herrens hand.

I 1857 kom han som sokneprest til Aukra. Det merkast snart at dei hadde fått ein varmhjarta og truande mann i kallet — ein mann som kjende folket si naud som si eiga.

Den gongen var Fræna anneks til Aukra, så Dick fekk ei stor arbeidsmark. Men den var ikkje *lett*, for det åndelege mørkret låg tungt over bygdene. Jendemsgrenda i Fræna var lysaste staden. Elles budde det berre ein og annan «lesar» spreidd omkring. Av det vanlege folket var lesarane rekna for underlege menneske, eit slag svermarar og ranglærarar som ofte fekk smaka spott og vondord frå verda.

Dick hadde ikkje vore lenge i Aukra før ei djuptgripande vekking braut ut i alle bygdene der. Kyrkjene vart småe. Det vart syndeanger og sjelenaud, tårer og rop om frelse, men også lovsong og takk til Gud. Mange unge menneske vende om, mellom dei fleire av konfirmantane. Djupast og vidast braut vekkingsbylgja i 1858–1859, men elles verka Dick til velsigning heilt til han flutte frå Aukra i 1871.

På mange omkverve vart han ein reformator og banebrytar, og folkelivet vart tydeleg merkt av det signerike arbeidet hans.

Vekkinga over Aukra spurdest vide ikring, og folk kom lange vegar og ville sjå og høyra Aukra-presten. Det vart såleis ikkje berre dei nærmeste grannebygdene som fekk kjenning med vekkinga. Frå Ålesund og Sunnmørs-bygdene kunne dampbåtar føra mykje folk til Aukra ein kyrkjesundag, og frå Nordmør veit vi at mange kjende lekmenn tok ut, serleg til dei store høgtidene. Som oftast nytta dei «apostelhestane» og hadde møte i bygdene som låg i ferdavegen deira. Dette var serleg tilfelle i indre Fræna.

Dick sitt store nybrotsarbeid nådde såleis vidare enn hans eige prestegjeld.

* * *

Dei djuptgåande vekkingane både i indre og ytre Romsdal fekk varande innverknad på folkelivet. Sidan den tid må ein seia at det har blømt eit rikt og fagert kristenliv her. Såleis kan ein peika på at det knapt er noko distrikt i landet vårt som har fostra så mange misjonærar som Romsdal. Mange av desse er knytte til Norsk Luthersk Misjonssamband (Kinamisjonen).

Enno var der inga organisert verksemd av lekmenn. Dei som kjende seg kalla til å forkynna Guds ord, tok ut på kortare eller lengre preiketurar, serleg om vinteren, men noko planlagt arbeid av lekfolk fanst ikkje.

Når ein truande bror som brukte å vitna om Gud, kom til ei bygd, møttest folk til «samling» i dei største stovene. Kunngjeringa av møtet gjekk oftast føre seg med bod frå gard til gard.

Mange gonger vart det trøngt om sitjeplassane, men plankar og tjukke bord som vart lagde mellom krakkar og stolar, gjorde god teneste i dei dagar.

Når ingen tilreisande talar var til stades, møttes dei truande likevel til oppbygging. Dei song salmar og bad saman, las av Bibelen eller postillar og knytte gjerne eit lite vitnemål til.

Organiseringa av indremisjonen

Det vaknande gudslivet trong næring, og tanken om eit organisert arbeid av lekfolk vakna.

Prestegjelda var store, og sjølv om det var ein truande og arbeidsglad prest som ikkje sparde seg sjølv, kunne han likevel ikkje makta så mykje eller nå så langt.

Etter stor tvil og mykje strid var «Naudprinsippet» godkjent, og Lutherstiftelsen hadde teke til å senda sine bibelbud ut over landet. I fyrste rekkje skulle dei spreia kristeleg litteratur og halda husandaktar, men kunne også samla folk til møte.

Over den ytre misjonen var det ein gryande dag. I 30 år hadde Det Norske Misjonsselskap kalla på dei truande sin interesser, og arbeidet hadde bore frukt. I Romsdal samlast misjonsfolket til årsmøte og fest omkring jonsoktider kvart år.

Men nokor samling omkring ein *indremisjon* var det ikkje enno. Tanken tok likevel til å slå rot, og ein og annan av dei mest framsynte kristne kunne drøfta sak.

Den 10. mai 1874 var det gudsteneste i Grytten kyrkje ved sokneprest A. Høyre. Etter gudstenesta hadde dei misjonsmøte i Borgstova på Åndalsnes. Her var spørsmålet framme om å skipa ein fellesforening for indremisjonen i Romsdal. Resultatet av dette misjonsmøtet vart innkalling til skipingsmøtet i Molde den 24. juni 1874.

Sokneprest Høyre har skrive i dagboka si såleis:

«Reise til Molde i Anledning Missionsfællesforeningens Aars-

fest dersteds St. Hansdag samt kirkeligt Møde sammested s hvor en *Indre Missionsforening for Romsdalen med Tilslutning til Lutherstiftelsen blev stiftet.*²⁾

Det var inga stor forsamling til stades på skipingsmøtet, og dei som møtte, visste nok lite om det signerike arbeidet dei då var med og sette i gang. 49 mann skreiv under dei lovene som vart vedtekne. Imellom desse var det fem prestar. Etter lovene skulle styret veljast for 3 år om gongen og vera samansett av 2 prestar og 4 lekmenn.

Det fyrste styret i Romsdal indremisjon fekk denne samansetjinga:

Sokneprest Høyen, Grytten, formann; sokneprest Fabretius, Molde, nestformann; gardbrukar Iver Olsen Dahle, Isfjorden, kasserar.

Vanlege styrelemer vart lærar Jakobsön og bokhandlar R. Olsen, Molde, og gardbrukar Chr. Eikrem, Aukra.

Kasseraren fekk ta imot det fyrste offeret til indremisjonen under skipingsmøtet – 5 spesiedalar, 3 ort og 16 skilling. I kroner og øre svarar det til kr. 22,93.

Det var ingen stor startkapital, men likevel mykje større enn vi synest desse fåe kronene gjev uttrykk for, då pengeverdet den gongen var eit heilt anna enn det er i dag.

Til samanlikning kan vi likevel nemna at under jubileumsårsmøtet (1949) i Måndalen kom det inn til indremisjonen og ungdomsskulen nærare kr. 7.000,00. Det seier ikkje berre noko om skilnaden i dei økonomiske kåra hjå folk, men det fortel også om vokster i arbeidet og om den plassen indremisjonen har i kristenfolket sitt hjarta i dag.

Så var Romsdal indremisjon skipa. Det vart ikkje rekna for noko storhende. Men vi som får oppleva 75 års høgtida for skipinga, ser attende med takk til Gud og bed om nåde og kraft til å føra arven vidare og fylgja i dei fotefara fedrane gjekk.

Lovene som vart vedtekne på skipingsmøtet, skal vi ta med her. Diverre er dei to fyrste paragrafane gått tapt. Vi byrjar difor på den tredje som lyder slik:

§ 3.

Virksomheten for den indre misjon innenfor de enkelte menigheter ledes i regelen av presten og medhjelperne, samt to eller tre andre menn, som utvelges hvert tredje år av de kristeligsinnede og for Guds rike interesserte menighetslemmer. De nevnte har da navnlig også å besørge innsamling av frivillige gaver til bibelbudets avlønning på den måten som man på hvert sted finner best, enten ved fast årlig bidrag eller i møter.

Forøvrig kan tilslutning til fellesforeningen skje av sakens venner på de enkelte steder også under annen ordning, når stedets prest er tilspurt. De innkomne bidrag innsendes til fellesforeningens kasserer.

§ 4.

Fellesforeningens bestyrelse dannes av 2 prester og 4 lekmenn, som dertil utvelges på fellesforeningens årsmøte, der holdes i forbindelse med den årlige misjonsfest St. Hans dag. Valg hertil skjer hvert 3dje år. Bestyrelsen velger seg imellem en formann og en kasserer.

§ 5.

Bestyrelsen har å vareta foreningens tarv til dens øyemeds oppnåelse, og navnlig — etter korrespondanse med de respektive menigheter — å ordne bibelbudets virksomhet. Ved bestemmelsen av hvor lenge bibelbudet skal virke i den enkelte menighet, tas ikke utelukkende hensyn til bidragets størrelse fra denne menighet, men især til vedkommende menighets behov og begjær. På hvert årsmøte meddeles årsberetning av formannen og alegges regnskap av kassereren.

§ 6.

Foruten denne fellesvirksomhet bør den indre misjons venner i hver menighet la det være seg maktpåliggende å fremme Guds rike innenfor menigheten ved at den kristelige virksomhet,

som faller inn under den indre misjon, såsom ved Bibelens og andre kristelige skrifters, samt traktaters utbredelse, bibellesninger og oppbyggelser, husandaktens fremme, sykebesøk og andre husbesøk, gjensidige besøk fra den ene menighet til den andre av kristelige lekmenn, som har gave til å bekjenne Guds ord, samt ved gjensidig flittig forbønn, særlig om åndens utgydelse over menighetene innenfor fellesforeningen.

I den fyrste tida var indremisjonen lite sjølvstendig og gjorde heller ikkje krav på sjølvstende. Då lovene var prenta, vart dei sende rundt til alle prestar og misjonslag til uttale.

Misjonsmøtet midsumar var høgtidsdagen og samlingsfesten for kristenfolket i fjorden. Styret for indremisjonen gjorde difor vedtak om at årsmøtet skulle takast i samband med dette misjonsmøtet.

Prestane hadde hand over arbeidet kvar i sitt kall. Dei fekk alltid varsel om årsmøta, og møtte flittig fram i den fyrste tida. Før eit bibelbud tok arbeidet opp i ei sokn, vart det sendt bod til presten om dette.

Dessutan kjende styret seg nokså mykje bunde av Lutherstiftelsen i den fyrste tida. Men trongen etter å få noko friare hender vakna smart. Difor sende det fyrste styret eit skriv til Lutherstiftelsen og bad om løyve til å ordna det slik at reisetalarane kunne leggja *hovudvekta* på vanlege møte. Svaret frå Lutherstiftelsen lydde slik:

«Der tilstilles Fællesforeningen sådan Fullmagt til at lede og ordne Bibelbudenes virksomhed, dog på Betingelse af at man ligeoverfor de Præster der ikke have sluttet sig til Foreningen, følger Stiftelsens Princip først at give Vedkommende Anledning til at erklære sig i sagen førend Bibelbudenes Ankomst til Menigheden finder sted.³⁾

I mange år framover var det prestane som gjorde seg gjeldande ved årsmøta. Sjølvsagt var det dei som preika ved guds-

tenesta, men dei innleidde også emna som vart handsama og heldt hovudtalane under møta.

I samtalane tok prestane flittig del. Under årsmøtet i Bud i 1880 var ikkje mindre enn seks stykke i elden. Det emnet som lokka så mange frampå, var dette: «Hva bør fellesforeningen gjøre forat tilveiebringe en ulønnet og størr lekemannsvirksomhet innen menighetene.»

Dette emnet var lagt i hendene på lekmannen Chr. Eikrem frå Aukra. Resultatet av diskusjonen vart noko endring i lovene. Men i paragraf 3 heiter det framleis at «virksomheten for den indre misjon innenfor de enkelte menigheter ledes i regelen av presten og medhjelperne, samt to eller tre andre menn».

Desse to eller tre mennene skulle så den kristeleg interesserte del av kyrkjelyden velja kvart tredje år.

Fastare organisering av lokallaga var det ikkje den gongen.

I det heile var indremisjonen i den første tida berre eit lite reiskap under embedtet. Det arbeidet som vart drive dei første åra, ville vi i våre dagar knapt kalla ein indremisjon.

Det tek seg difor litt underleg ut for oss at vi fekk ein samskipnad av einskildlag alt i 1874 då det ikkje var organisera lokal-lag.

Dei fleste grender og bygder i Romsdal fekk sine indremisjonslag først i dette hundreåret, og skipinga av lokallag har halde fram heilt til no.

Fellesforeningen (No Romsdal indremisjon)

Ved haustmøtet i Molde 1876 var det kalla inn utsendingar frå heile fylket. Tanken hadde vakna om å skipa ein fellesforening for heile Møre og Romsdal (den gongen Romsdals amt).

På haustmøtet kom det framlegg om å setja denne tanken ut i livet. Det vart inga semje om saka. Serleg stod utsendingane frå Nordmør tvilande til dette. På møtet vart det så gjort vedtak om at spørsmålet skulle leggjast fram for dei ymse «indremisjonslaga». Men lenger kom det ikkje. Det *vart* med dette, og *den store fellesforeningen* kom aldri til røydom.

Derimot opplevde indremisjonen ei deling ti år seinare. Dei indre prestegjelda, Veøy, Eid og Grytten, skipa sin eigen fellesforening. På garden Hovde i Måndalen vart grunnreglane for den nye samskipnaden skrivne, og under årsmøtet i Isfjorden 3. påskedag 1886 vart dei vedtekne.

Kvífor dei indre bygdene tok det steget å skipa sin eigen fellesforening, har det ikkje vore råd å få sikker greie på. Så langt ein kan skjøna, var det ingen skilnad i syn. Venteleg vart den nye fellesforeningen skipa av praktiske grunnar. Dei store avstandar var ikkje så lette å vinna over den gongen som dei er no. Var det langt til årsmøta, kunne det falla tungvint nok å koma fram. I ein mindre fellesforening var det lettare å møtast.

Truleg var det og ei medverkande årsak at mange ynskte

meir kontroll over forkynnara som kom til bygdene utan å vera kalla. Det hadde nemleg ei tid vore mykje strid om «syndefridomslæra», serleg i Innfjorden og Måndalen.

Men den nye fellesforeningen vart ikkje gamal. Mange fann det både uheldig og unaturleg at Romsdal skulle vera delt i to på den måten. Dei truande flokkane kringom i bygdene lengta etter samfunnet og samværet med brør og systrar frå dei andre delene av distriktet. Difor vakna tanken straks om å slå dei to samskipnaden saman att til ein. Det vart til røyndom alt i 1890 under haustmøtet i Molde.

Her vart det og vedteke nye grunnreglar. Etter dei skulle styret veljast for to år om gongen og vera samansett av 8 medlemer. Dei einskilde laga skulle heretter velja deputerte til årsmøta, og dei skulle ha rett på ein utsending for kvar påbyrja 25 medlemer.

I paragraf 3 heiter det no at indremisjonen skal arbeida i nærmest mogeleg tilknyting til embetet, *men det vert ikkje sagt noko om samansetjinga av styret*. Ved valet kom det inn ein prest, resten lekmenn, og med berre *ei* røyst i overvekt vart presten vald til formann.

Vi skjønar at prestetida held på å ta slutt, og indremisjonen veks seg sterkare og meir sjølvstendig.

Eit utslag av dette var det nok også at årsmøta ikkje lenger skulle koma som eit tillegg til misjonsfesten midsumars.

I 1897 kom formannen, sokneprest Riiser, med framlegg om at for ettertida skulle både indremisjonen og heidningemisjonen ha kvar sitt årsmøte — skiftevis i dei to prostia i Romsdal.

No fekk indremisjonen seg pålagd å ta seg av ytremisjonen også. Årsmøtet i dei ymse lokallaga kunne velja ein formann for heidningemisjonen *i eller utanfor* sitt eige styre.

Omkring 1900 opplevde indremisjonen ei deling på ny. Aukra, Bud og Fræna skipa sin eigen fellesforening. Årsaka var misnøye med at bygdene fekk for lite verksemd frå Romsdal

indremisjon. Dessutan syntest mange at leiinga var for høg-kyrkjeleg.

Denne vesle fellesforeningen kalla så sin eigen arbeidar, Raf-fel Hustad. Men heller ikkje denne samskipnaden fekk lang levetid. Om nokre få år gjekk han i stå.

I 1903 vart det heilt slutt på prestetida i indremisjonen. Ein lekmann vart for første gongen vald til formann. Det var bok-handlar O. Sættem i Molde. Sidan den tid har berre lekfolk stått i brodden for samskipnaden. Den lengste formannstida fall på sokneprest Riiser i Fræna. Han leidde arbeidet i heile 10 år.

Innmelding i større samskipnad

Den Norske Lutherstiftelse var grunnlagd i 1868 med professor Gisle Johnsen på formannsplassen. Lutherstiftelsen var tenkt som ein landssamskipnad for det indremisjonsarbeidet som då var kome i gang. Danmark hadde fått sin Indre Mission og Sverige sin Fosterlandsstiftelse.

Det vaknande kristenlivet i Noreg krov også ein samskipnad for indremisjonen her i landet. Men dei leiande kristne kjende seg bundne av artikkel 14 i den augsburgske truvedkjenningsa, som etter professor Gisle Johnsen og andre kjende teologar vart tolka slik at berre prestane var «retteleg kalla» til å forkynna Guds ord.

Dei bibelbuda Lutherstiftelsen sende ut, fekk difor til oppgåve å spreia traktatar og annan kristeleg litteratur, tala med folk på tomannshand og halda husandaktar. Kunne dei for samvitet skuld ikkje teia, hadde dei og lov å forkynna Guds ord offentleg.

Dette var det som vart kalla «naudprinsippet».

Mange prestar var motstandarar av Lutherstiftelsen, då dei meinte det var fare for at den kunne verta eit nytt kyrkjestyre. Ein del av lekfolka var og misnøgde, men på eit heilt anna grunnlag. Etter deira syn gav Lutherstiftelsen alt for liten plass for lekmannsforkynninga.

I 23 år stod Lutherstiftelsen ved lag, og den fekk utføra eit stort og signerikt arbeid. Men di lenger det leid, di klårare kom

det fram at «naudprinsippet» stod stengjande i vegen. Trass i at bibelbuda meir og meir gjekk over til å halda offentlege møte, kjende mange seg misnøgde med stillinga som den var. Sterkast og med størst tyng kom kravet om meir fridom i arbeidet frå Vestlandet. Her var det difor mange som ynskte ein heilt ny samskipnad. Andre stader gjorde det synet seg mest gjeldande at ein kunne byggja vidare på Lutherstiftelsen.

På eit stort utsendingsmøte i Drammen i 1891 vart så Lutherstiftelsen omskipa til «Det norske lutherske Indremisjonsselskap». «Naudprinsippet» kom bort, og det vart full fridom for lekfolk til å forkynna Guds ord.

Men mange meinte at leiinga av det nye selskapet kom til å verta for kyrkjeleg. Dette synet gjorde seg serleg gjeldande på Vestlandet, men ein del av dei truande på Austlandet meinte det same.

Dette førde til at «Det Vestlandske Indremisjonsforbund» vart skipa i 1898, og fjorten år seinare (1912) fekk vi «Det Østlandske Indremisjonsforbund».⁴⁾

Her i Romsdal vart spørsmålet om innmelding i Det norske lutherske Indremisjonsselskap straks teke opp. Under årsmøtet på Aukra i 1892 var det diskusjon om saka utan at det førde til nokor avgjerd. Spørsmålet skulle takast fram att på neste årsmøte. Men då saka var drøfta på Veblungsnes i 1893, stod ein like langt frå løysinga. Såleis vart innmeldingsspørsmålet utsett frå år til år.

I sume lokallag hadde spørsmålet også vore framme, såleis i Innfjorden.

I 1898 var årsmøtet lagt til Innfjorden. Her vart det valt utsendingar som skulle fara til Bergen på eit stort indremisjonsmøte. Spørsmålet om å gå til skiping av ein indremisjonssamskipnad for Vestlandet hadde vorte brennande og aktuelt. Frå Romsdal indremisjon møtte formannen, sokneprest Riiser, og emissær O. Berlid.

Under dette Bergens-møtet vart Det Vestlandske Indre-

misjonsforbund skipa, 24 år etter at Romsdal indremisjon var ein røyndom.

Alt under neste årsmøte som vart halde på Vestnes i 1899, vart det gjort vedtak om å melda Romsdal indremisjon inn i Forbundet.

I Romsdal vart det inga kløyving på dette spørsmålet, som vel var. Alt indremisjonsarbeid høyrer inn under Det Vestlandske Indremisjonsforbund.

Indremisjonen står difor samla og sterk.

Økonomien

I eit åndeleg arbeid skulle vel ikkje tal og pengar interessera så mykje. Og likevel — dei avspeglar tida og fortel oss noko om interessa for arbeidet og synet på indremisjonen si gjerning.

Det var ikkje pengesummar som imponera i dag det dei operera med i den fyrste tida. Men lite pengar var det mellom folk, og lite kontantar hadde dei i grunnen bruk for. Pengehushaldet var berre i emning den gongen, og dei fåe kronene dei hadde mellom hendene, nådde så mykje lenger enn pengar gjer i dag.

Vi har alt nemnt at det kom inn kr. 22,93 under skipingsmøtet i Molde i 1874. Forsamlinga var sikkert ikkje stor. Venteleg var det berre dei 49 mann som skreiv under lovene. Nokon imponerande startkapital var det likevel ikkje. I mange år framover nådde ikkje inntekta ved årsmøta opp i kr. 50,00, og penge summane kasseraren tok imot frå dei ymse bygdene, var heller ikkje store — berre nokre fåe kroner stundom.

Same året som indremisjonen vart skipa, vart det slutt på det gamle myntsystemet. Dalar, ort og skilling vart ombytte med kroner og øre.

Budsjetta for indremisjonen steig likevel smått om senn. I 1877 nådde summen opp i kr. 377,28, men ein måtte eit stykke inn i vårt hundreår før summen passerte tusen kroner.

Etter som åra gjekk, vokste arbeidet. Fleire og fleire fekk kall til å bera evangeliet ut mellom folket. Men innkomene vokste ikkje i same mon som arbeidet.

Endå løna til arbeidarane var lita, vart det vanskeleg å greia utlegga. Fyrst på nittanhundre-talet kom det difor fleire år med underskot i kassa, og økonomien vart eit alvorleg spørsmål. Romsdal dampskipsselskap var så velviljig og raust at det let arbeidarane i Romsdal indremisjon reisa fritt med båtane, men likevel gjekk det på underskot år etter år. Under årsmøtet i 1908 vart difor nokre av styrelemene oppmoda om å fara bygdene rundt og samla inn pengar. Det lukkast, og snart kom indremisjonen på fote att. Offeret på årsmøta tok til å stiga monaleg. I Molde kyrkje nådde det kr. 310,00 i 1915, og årsbudsjettet sette same året høgderekord med kr. 2100,00. Nokre år seinare hadde det nått opp i kr. 6000,00, og like før landet vårt vart kasta inn i siste verdsbrannen i 1940, låg budsjettet mellom fjorten og femten tusen kroner.

Siste årsmøtte før verdskrigen vart halde på Verma i 1939. Vekkingar hadde gått over distriktet, og frammøtet var veldig. Talet på utsendingar sette rekord, og innkoma til indremisjonen nådde høgare enn nokon gong før. Då årsmøtet var slutt, og folket skulle fara heim, sette jarnvegen opp fem ekstravogner, og desse vart fylte av møtefolk som skulle ned etter dalen.

Men i april 1940 kom overfallet av Nazi-Tyskland. Mykje vart onnorleis enn før. Året vart merkt av depresjon — også for indremisjonen. Lønene til arbeidarane vart nedsette, og færre emissærar kom ut.

Men etter kvart fall folk meir til ro, og dei vande seg med dei tunge tilhøva. Smått om senn kom indremisjonsarbeidet inn att i normalt gjenge. Møtesøknaden vart god, og innkomene til indremisjonen steig år for år og nådde topp-høgd dei siste krigsåra.

* * *

Budsjettet for siste arbeidsåret vart oppgjort med ei innkome på kr. 38 983,12. Offeret under siste årsmøtet sette rekord. Til indremisjonen kom det inn kr. 2613,00 og til Rauma Ungdomsskule kr. 4100,00. Det var eit verdig jubileumsoffer. Gud var

mekting til stads og rørde ved hjarto og skapte trøng etter å vera med og fremja Guds rike i Romsdal.

Det samle offeret under 75 års jubileet utgjorde såleis 20–25 gonger så mykje som eit heilt årsbudsjett i den fyrste tida.

Då ungdomsskulen sette i gang si innsamling til nybygg i 1946, var det sume som meinte at det kom til å merkast i budsjetta til indremisjonen. Det har difor vore ei glede å sjå at Romsdal indremisjon ikkje har hatt nokon vanske med å få inn det som trengst til arbeidet.

Det syner at stoda er sterkt og at arbeidet har ein stor plass i kristenfolket sitt hjarta.

Sjølvsagt kan ein ikkje dra ei direkte samanlikning mellom den store auken i innkoma og voksteren i arbeidet. Ein lever i unormale pengetilhøve på fleire måtar. Men ein har då likevel rett å seia at indremisjonen har ein langt større plass i folket no enn han hadde før, og kjærleiken til arbeidet har auka — kan henda serleg dei seinare åra.

Emissærane

Alt under skipingsmøtet i Molde i 1874 gjorde styret vedtak om å skriva til Lutherstiftelsen og be om å få tidlegare lærar, bibelbud Faste Svendsen, til å verka i Romsdal. Han var såleis den fyrste lekmannen som fekk kall frå indremisjonen. Tidleg på året 1875 kom Svendsen til Molde og tok opp arbeidet. Det var serleg dei indre bygdene han vitja fyrste året. Til dei offentlege møta møtte mykje folk. Det var meir enn ein gong trøngt om plassen.

Svendsen var vel nøgd med arbeidet. Utanom dei vanlege møta heldt han ofte husandakt og gjekk flittig på sjukevitjing.

Faste Svendsen fekk verka til stor velsigning i fleire vintrar på rad. Han hadde før hatt heimen sin i Fosnavåg, Namdal, men no flutte han til Bolsøy og tok bustad nær Molde. Den fengjande og kjende fråhaldstalaren som seinare reiste land og strand i mange år, Peder Svendsen, var son hans.

I 1876 braut det ut vekking i Grytten. Serleg greip den om seg i Kors og Hen. I møteboka for Romsdal indremisjon står det nemnt at i Hen såg det ut til at storparten av folket ville fylgja Jesus.

I denne åndelege vårtida kom det fleire Herrens vitne til bygda — mellom andre den kjende og originale Per Nordsletten frå Lesja. Av bibelbuda var det vel Faste Svendsen som fekk vera til størst velsigning innan Romsdal indremisjon, men vi skal og nemna Sæter, Kvam, Hoff og Stensvåg.

Lars Nesje
er fødd på Nesje i Veøy 5/4 - 1900.
Sidan januar 1920 har han reist i
Romsdal indremisjon. Ved sida av
reiseverksemda er han småbrukar
på Rødven.

Rasmus Sæter
er fødd på Aukra 21/2 - 1908. Han
har vore arbeidar i indremisjonen
sidan 1936. Sæter er gardbrukar
på Aukra.

Ved sida av dei som Romsdal indremisjon hadde i si teneste, var det mange andre som drog ut på kortare eller lengre preikeaturar. Dei vart ikkje alle stader like godt mottekne. Ofte måtte dei tola spott, og sume tider leid dei jamvel overlast.

Misjonær Knut Stokke var ein av dei som ofte var ute og vitna om Gud før han drog ut til Kina. I brev til ein gamal ven minner han om ein gong han og Peder Brudeseth vart forfylgde med stokkar og staurar då dei kom til ei av grannebygdene og forkynnte Guds ord. Slikt kunne henda i dei dagar.

I åttiåra drog ein del truande vene frå Måndalen og Innfjorden over fjellet til Tresfjord ei pinsehelg. Dei ville vitna for folk og tala med dei om Gud. Etter gudstenesta i kyrkja andre pinsedag stilte dei seg difor opp attved kyrkjegardsmuren, og då folket strøymde ut or kyrkja, lydde det varmhjarta vitnemål ut over flokken. Mange lydde i stor undring, andre vart underleg forarga, og sume spotta.

Peder Mork
har gard på Mork i Veøy. Der er han og fødd 17/9 - 1912. Sidan 1943 har han reist for Romsdal indremisjon.

Olav Bratset
er gardbrukar på Kleive. Her vart han fødd 15/1 - 1883. Han tok til å reisa for Romsdal indremisjon i 1943.

Presten Krogh heldt på å gjera seg ferdig i kyrkja då han fekk høyra kva som gjekk føre seg ute. Då vart han nok både heit og harm, og sende ut ein mann som skulle spreia flokken. Mannen tok oppgåva alvorleg. Han fekta i veret med armane og ropa til lesarane at dei måtte dra seg bort og det helst fort. Anders Samset, Straume og Knut Stokke var mellom dei som fekk passet sitt påskrive den dagen.

Per Nordsletten gjesta ofte Romsdals-bygdene. Han var ein sermerkt forkynnar og eit mektig Herrens reiskap. Mange gonger fekk han andre brør med godt vitnemål til å fara hit og forkynna evangeliet.

I fleire år framover stod Romsdal og bygdene i nordre Gudbrandsdal i nær åndeleg kontakt med einannan. Det har vorte mindre av dette seinare.

Frå Valldal på Sunnmør var det komen ein varmhjarta truande lærar til Romsdal, J. Grønningsæter. Han hadde post på

Peder P. Istad
er også Kleive-bu. Han vart fødd
på Istad 29/1 - 1896. Frå 1944 har
han vore knytt til Romsdal indre-
misjon. Ved sida av emissær-
gjerninga er han snikkar.

Trygve Toven
er fødd på Toven i Nesset 17/4
1912. Sidan 1945 har han reist i
Romsdal indremisjon. Han er også
småbrukar og vegvaktar.

Mittet og flytte seinare til Holm og Vågstranda. Folket si ånde-
lege naud låg han tungt på hjarta. Difor tok han ofte ut og
forkynte Guds ord. Han fekk sjå rike frukter av arbeidet sitt.
Fleire kom til liv i Gud ved vitnemålet hans.

Då han hadde lærarpost, vart det ikkje så mykje tid å verka
som emissær. Men interessa for saka var så levande at han ein
gong tok av si knappe innkome og leigde ein mann til å for-
kynna evangeliet.

Han sette seg og i samband med interesserte menn i andre
bygder, og dei fekk samla inn noko midlar så det vart mogeleg
å driva meir indremisjonsarbeid.

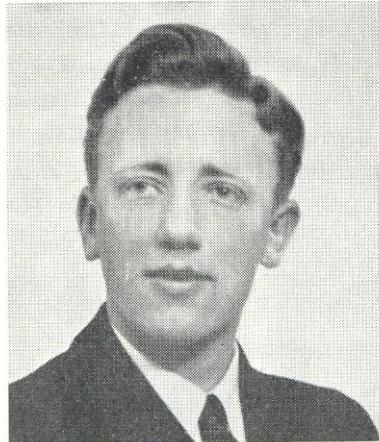
I den fyrste tida til Romsdal indremisjon fekk P. G. Sand si
verksemrd innverknad også her. På morssida var Sand ætta frå
Sotnak i Kleive. Han vitja difor bygda stundom og hadde då
møte der. Mykje folk samlast under talarstolen hans. Han for-
kynte også ordet under stormøte på Veblungsnes og andre stader.

Bjørner Gjershaug
er frå Verma. Her vart han fødd
1/3 - 1918. Ved sida av reiseverk-
semda driv han som skomakar.
Frå 1946 har han reist i indre-
misjonen.

Prost S. Eikrem
er fødd på Aukra 24/4 - 1876. Et-
ter at han sluttar i prestetenesta,
har han reist ein del i Romsdal
indremisjon. Han byrja i arbeidet
hausten 1947.

Ungdomsarbeidar Ottar Remen
er fødd i Isfjorden 2/10 - 1924.
Han tok til i Romsdal indremisjon
i januar 1947 og har ungdoms- og
yngre-arbeidet som ser oppgåve.

Martin Skar
er frå Stemshaug på Nordmør, fødd 10/3 - 1909. No bur han på Kleive. Frå 1948 har han vore knytt til Romsdal indremisjon. Han er og småbrukar og snikkar.

Johannes Kvalvik
er fødd på Kleive 18/9 - 1918 og har reist for Romsdal indremisjon sidan hausten 1948.

Forkynnингa om at «alt er ferdig» slo ned i mangt eit hjarta og verka til utløysing og frigjering.

Talet på lekfolk som forkynnte Guds ord, vokste etter kvart, og det merkast eit vaknande gudsliv rundt omkring i Romsdal. I den fyrste tida verka emissærane jamnast berre nokre få månader om året. Løna for arbeidet var ikkje mykje å verta rik av, men det var heller ikkje løna som lokka.

I 1905 nådde Romsdal indremisjon opp i ei samla verketid på 21½ månad. Når heile budsjettet same året berre var vel tusen kroner, skjønar ein at løna ikkje skulle lokka nokon.

Men forkynnarane var trufaste i si gjerning, og vissa om at dei gjekk «kongens ærend» og hadde kallet sitt frå Gud, gav dei glede og signing i arbeidet.

Sidan er det mange som har fare Romsdal rundt i same ærend, men gjerne under noko betre kår. I dag er indremisjonen sine arbeidarar velsedde og velkomne på dei fleste stadene.

Det vil ta alt for stor plass å nemna noko om alle dei som har verka i Romsdal indremisjon i kortare eller lengre tid. Det kan gjerne seiast om dei fleste at dei høyrde til flokken som «ei for mengden funkler». Men alt arbeid har si løn og Guds velsigning over seg når det er gjort i truskap mot han som gav tenesta.

Mange av dei som pakka kofferten og tok ut med evangeliet, er no heime hjå Gud. Vi signar minnet og takkar for tenesta.

Fleire av Det Vestlandske Indremisjonsforbund sine mest kjende menn vitja Romsdal i kortare eller lengre tid, kanskje serleg ved haustmøta og årsmøta. Såleis kan vi nemna Andreas og Nils Lavik, G. Refstie og G. Ballestad. Ved ungdomskurs, sumarskular eller større møte har også lærarpersonalet ved Bibelskulen i Bergen ofte teke del. Det gjeld så vel styraren, Anker-Goli, som lærarane B. Eide, B. Storset og K. Hogstad.

Dei arbeidarane som no står i Romsdal indremisjon si teneste, har vi teke med bilet av. Gud signe dei alle i si store gjerning.

Sekretærspørsmålet og sekretærane

Då arbeidet vokste, og flokken av forkynnårar auka, kom tanken opp om å tilsetja ein sekretær som kunne stå for den daglege leiinga av arbeidet.

Spørsmålet var ofte oppe til handsaming både i private samtalar og på årsmøta, men det gjekk likevel mange år før indremisjonen kjende seg økonomisk sterkt nok til å setja tanken ut i livet. Eit steg mot løysinga av dette viktige spørsmålet vart teke i 1915, då Klaus Egge vart tilsett som den fyrste faste arbeidaren – førebels for eitt år. Men først under årsmøtet på Verma i 1925 vart det gjort samråystes vedtak om å tilsetja sekretær. O. Dahl-Goli som hadde vore fast arbeidar i indremisjonen eit års tid, fekk no kall til å vera den fyrste sekretæren i Romsdal indremisjon. Han sat i den stillinga til nyår 1927 då han vart kalla til generalsekretær for Den Indre Sjømannsmisjonen. Den stillinga har han enno.

Etter Dahl-Goli verka Ansgar Søvik frå Måndalen som sekretær i fleire år. Etter at han sluttar i den stillinga, heldt han likevel fram som forkynnar i Romsdal indremisjon ei tid, til han tok imot kall frå Den norske lutherske Frikyrkja og gjekk inn der som forkynnar.

Etter at Søvik sa stillinga frå seg, var indremisjonen utan sekretær i nokre år. I 1938 overtok Reidar Østrem sekretærarbeidet. Han sat med stillinga til 1940, då han tok imot kall til å vera sekretær i Nordmøre krins av Norsk Luthersk Misjons-

O. Dahl-Goli,
fødd i Sandar 13/8 - 1897. Han
har heimen sin i Bergen.

Ansgar Søvik,
fødd i Måndalen 31/3 - 1902. Ved
sida av forkynnargjerninga er han
gardbrukar. Han tok til i Romsdal
indremisjon si teneste i 1925.

Reidar Østrem,
fødd i Namsos 16/5 - 1902. For
tida bur han i Bergen.

Ansgar Ellingsgård,
fødd i Bolsøy 17/9 - 1899. Han har
heimen sin i Molde.

Thor Stenseth,
fødd 19/8 - 1904 i Trondheim. No
er han sekretær i Nordhordland
indremisjon og bur på Eidsvåg-
neset ved Bergen.

Birger Aadland,
fødd 31/8 - 1918 på Stord. For
tida bur han på Talset.

samband (Kinamisjonen). Denne stillinga har han hatt til no
nyleg.

Etter Østrem fekk Ansgar Ellingsgård frå Bolsøy kall til å
vera sekretær. Han sat i stillinga frå 1940 til 1948, då han gjekk
over til å vera leiар for finnmarksarbeidet i Det Vestlandske
Indremisjonsforbund. I 1943–1945 hadde han permisjon frå
stillinga si og reiste då i finnmarksarbeidet. I desse åra var
Th. Stenseth sekreter.

Då Ellingsgård gjekk over i finnmarksarbeidet, vart Birger
Aadland kalla til ny sekretær. Han overtok på nyåret 1948.

Frå arbeidet i seinare tid

Romsdal indremisjon hadde ei rik og god arbeidstid heilt frå starten og fram til frigjeringa etter krigen.

Dei fleste stadene har vore gjesta med fleire vekkingar, og mange gonger var det ikkje langt imellom dei. Stundom greip vekkingane djupt og sette tydelege og varande merke på folkelivet. Gud brukte både indremisjonen og andre organisasjonar i si teneste.

Medan det mange gonger var eit *sersyn* med unge truande menneske i gamal tid, auka flokken monaleg av ungdom som tok vedkjenninga opp.

Her i Romsdal fanst det nokre fåe kristelege ungdomslag i slutten av førre hundreåret, men frå tjueåra og utover vart det fart over ungdomsarbeidet, og mange nye lag kom til.

Sume såg med mistru og uvilje på at dei unge ville ha sitt eige lag. Dei ottast kløyving i kristenflokken. *Samfunnet* ville lida om ein kom i den stillinga at dei unge og dei eldre skilde lag og hadde kvar sine samkomter.

Ungdomen trøng å taka imot gode råd frå dei eldre og gjera seg nytte av deira lange livsrøynsle, og dei eldre på si side trøng ungdomen sitt friske pågangsmot og lyse syn.

Dei heilage sitt samfunn skulle vera *eit heile*. Difor burde ein finna både born, ungdom og eldre i forsamlinga.

Mange ottast difor at skulle ein skipa serlege lag for unge, ville det verta til meir skade enn gagn for kristenlivet.

Andre syntest det ville vera naturleg at dei unge hadde sine eigne lag og serlege samkomer, for *livsrytmen* hjå ung og gamal er så ulik. Sjølv om innhaldet av forkynninga alltid måtte vera det same, ville det likevel vera både tenleg og forsvarleg å bera bodskapen fram med sikt på den ulikskapen som skilnaden i alder oftast fører med seg.

Og stort sett har ein vel rett å seia at det har gått bra. Dei kristelege ungdomslaga har ikkje ført kløyving inn i flokken. Vel er det så at på ungdomsmøta er ungdomen i fleirtal, og på dei andre møta er det mest eldre folk å sjå. Men forsamlingane er blanda som før, og unge og eldre finn seg vel til rette saman.

No var det berre eitt tomrom att i organiseringa: Det var ikkje noko lag for dei som kjende seg for store til sundagsskulen, men ikkje var mogne nok til å passa inn i eit kr. ungdomslag. Men aldri er vel hjelp og rettleiing meir naudsynleg enn for unge i den alderen, for då gjennomlever dei den vanskelege overgangstida.

Mange truande tok til å vakna opp for ansvaret her, og ei frukt av det vart Y. A.-laga.

No står det tolv slike lag innmelde i Romsdal indremisjon, alle skipa etter 1940.

Sume stader i Romsdal har det vore aktive yngre-lag for fåe år attende, men av ymse grunnar gjekk dei inn. Det kallar på unge kristne med ansvar og syn for oppgåva.

Arbeidet i Y. A.-laga er ikkje lett — kan henda det vanskelegaste i Guds rik på jord. Difor treng ein bera det fram med mykje forbøn og varm kjærleik.

Både gjenter og gutter i yngre-alderen er lette å lokka og riva med både hit og dit. Livet vantar stabilitet, og interessene skifter så lett. Dei unge kjenner ikkje seg sjølve, og står ofte rådville og spørjande framfor livet. Mykje er det som lokkar og dreg og ropar: «Kom til oss!»

Når eit Y. A.-lag vert skipa, er oppglødinga ofte stor med det same, men når nyfikna er borte, *dalar* interessene så ofte. Då er fåren til stades for dei som skal leia eit slikt lag. Korleis skal

ein greia å *halda* på dei unge? Det er så vondt å sjå den eine etter den andre verta borte.

Så vert ein gjerne freista med program som kan konkurrera om interessene hjå dei yngre, og så kan det lett gå ut over det som verkeleg er målet — å nå dei med evangeliet.

Skilnad i alder og mogning krev ulike måtar å bera bodskapen fram på, men *innhaldet* må vera det gamle og alltid like nye evangeliet.

Oppgåva er stor og veldig viktig. Men ho er like vanskeleg som ho er stor. Difor har ho krav på all vår sympati og kjærleik.

I ei tid då ein får sjå så lite ungdom i eit bedehus, er det ei viktig gjerning å prøva å vara dei unge i dåpspakta si, og vinna attende dei som har kome bort frå Gud.

Måtte Herren få kalla fleire unge kristne inn i dette store arbeidet. Sundagsskulen og yngre-laga held på å verta den viktigaste fronten for Herrens stridsmenn.

* * *

I det kristelege arbeidet har songen og musikken ein stor plass. Mange gonger har Gud bruka desse midlane til å dra på sjelene.

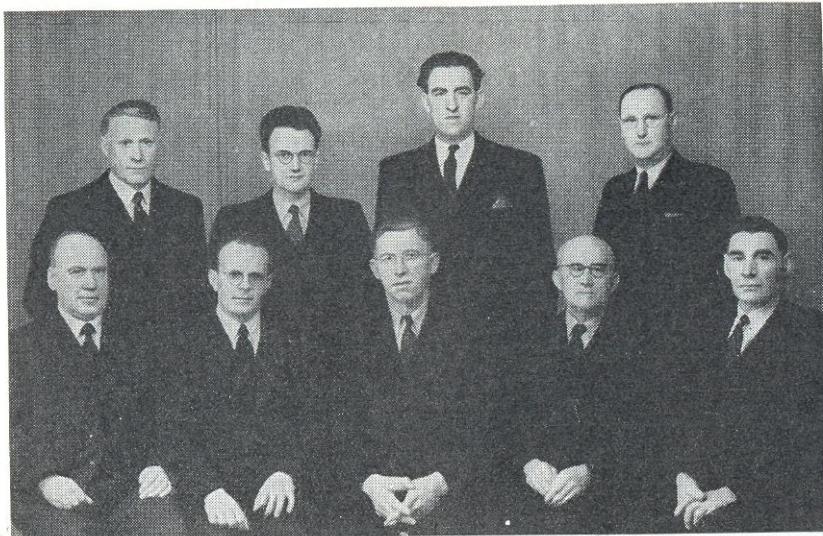
Fyrste gongen vi hører om at songkor var med under årsmøtet for indremisjonen, var i 1895. Då var møtet lagt til Mittet, og eit kor frå Molde tok del.

Sidan den tida har kristelege songlag meir og meir gjort teneste i arbeidet. I fleire bygder vart det etter kvart skipa songkor med stuttare eller lengre levetid.

Musikkлага har også vore eit reiskap vi skal takka for. Ofte har dei vore ei god hjelp i arbeidet.

Meir enn ein gong har det fått sterk kritikk og hard medfart. Og skal ein leggja strenge musikalske mål på det dei fleste laga kan makta, fell dei ofte heilt igjennom. Likevel har mange musikklag gjort eit stort og godt arbeid.

Sjølv om mykje kan kritisera, må det gjerast med kjærleik

Styret for Romsdal indremisjon i jubileumsåret:

Sett frå vinstre. — Fyrste rekkje:

Fylkeskasserar N. B. Elvsaa, B. Aadland (sekr.), P. P. Rød (formann),
kjøpmann Ole Gjendem, snikkar Johan Rødstøl.

Andre rekkja:

Emissær Ole Åsen, kjøpmann L. Horgheim, gardbr. P. Mork,
og kjøpmann O. Skotheim.

og skjønsemd, så ein ikkje tek motet frå dei som kjenner trong
til å gjera ei teneste for Gud på den måten.

Alt arbeid som spring fram frå trongen etter å tena Herren,
vil Han velsigna.

* * *

Då krigen tok slutt, og Gud på forunderleg vis gav oss landet
og fridomen att, var det mange som rekna med ei rik inn-
haustingstid i Guds rike.

Det vart ikkje slik.

Sidan frigjeringa kom, har arbeidet falle tyngre enn før. Vekkingane har late venta på seg, og likesæla har gripe så mange. Det som sermerkjer tida, er kravmentalitet og materialisme, og tidssjukdomane har smitta langt inn i dei kristne sine rekkjer.

Dei siste åra har det vore vanskeleg på dei fleste stadene å få folk ut til vanlege møte, og så langt menneskeauga kan sjå, er det få Gud har fått vunne.

Respekten for Herrens ord og det som heilagt er, har ei tid vore på sterk retur i folket vårt. Mange stengjer seg heilt ute frå kristeleg påverknad, og det har vorte eit alvorleg og brennande spørsmål både for kyrkja og organisasjonane korleis ein kan nå desse menneska med evangeliet. Mange ser med sorg på utviklinga, men kjenner seg rådville og hjelpelause, og sume stiller spørsmålet om vekkinga si tid er forbi.

Men Herrens her har ikkje lov å lata motløysa få makt, for Jesus Kristus er i går og i dag den same — ja, til æveleg tid.

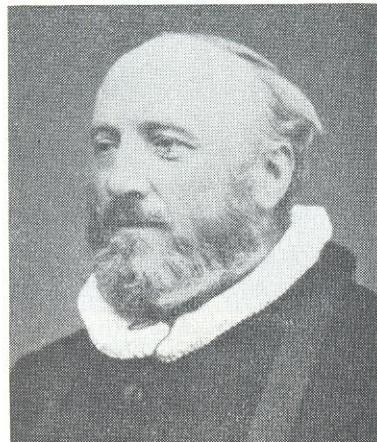
Eit lyspunkt i alt det mørke er den djupe lengten som lever i mange kristne, etter oppatning og eit rikare liv i Gud.

Måtte elden snart verta tend.

Formennene i Romsdal indremisjon
1874—1949

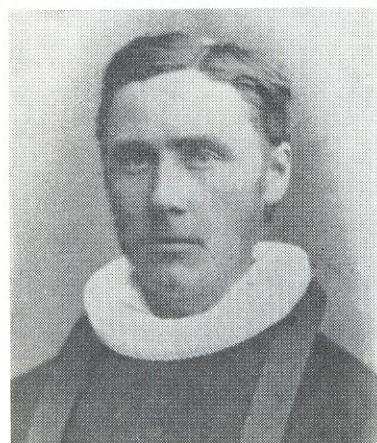
Sokneprest A. Hoyer
form. 1874—1877

Sokneprest Fabretius
form. 1877—1880

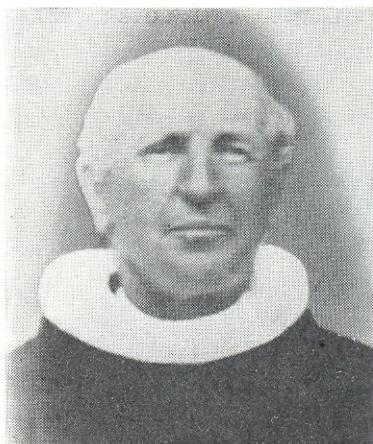
Sokneprest J. Flood
form. 1880—1886

Sokneprest Thorsen
form. 1886—1890

Sokneprest S. M. Riiser
form. 1890—1900

Sokneprest O. Johnsen
form. 1900—1903

Bokhandlar O. Sættem
form. 1903—1908

Kyrkjesongar H. Øverås
form. 1908—1914.

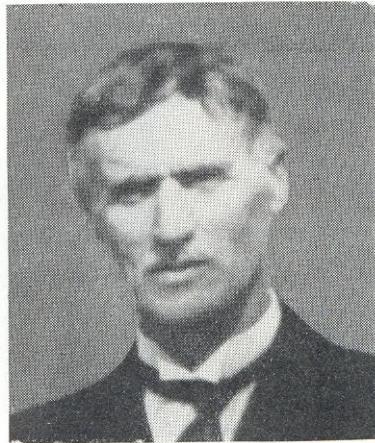
Kyrkjesongar T. Lien
form. 1914—1919

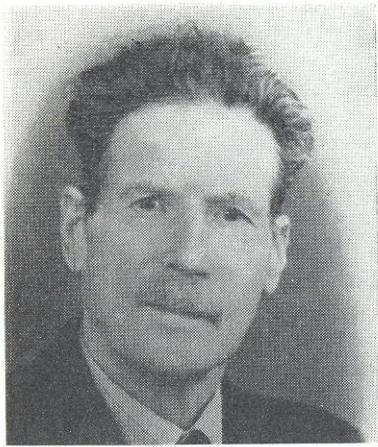
Gardbrukar S. A. Hjelset
form. 1919—1925
1927—1934

Fanejunkar Kr. Hjelset
form. 1925—1927

Lærar Ingvald Hungnes
form. 1934—1939

Gardbrukar Kristoffer Eide
form. 1939—1945

Skredder Petter Hjelset
form. 1945—1946

Fabrikkeigar P. P. Rød
form. 1946— —

Tilhøvet til andre organisasjoner

har vore godt og broderleg i Romsdal. Stort sett har ein vorte spard for kløyving og tautrekking. Brorskapsbanda knytest over organisasjonsgrensene. Indremisjonsfolket finn ein att i dei ymse andre arbeidslaga.

Vel er det så at den einskilde kristne gjerne kjenner seg serleg knytt til ein eller fleire av organisasjonane, men dermed er han ikkje utan syn og interesse for andre greiner av Guds vingardsarbeid. Både i byen og bygdene vert arbeidet stort sett bore oppå av den same flokken. Ved offerveker og tilstellingar for dei ymse organisasjonane finn du att det same folket. Om arbeidslaga er fleire, så tener alle den same Herren, og målet er framgang for Guds rike både heime og ute.

Vi har grunn både til å glede oss og takka Gud for at tilhøvet til dei andre organisasjonane er så godt.

Einskapen i arbeidet har vore til stor velsigning for Romsdal.
Lat oss be om at det framleis må vera såleis.

Rauma Indremisjonsblad

Romsdal indremisjon har sitt eige organ — Rauma Indremisjonsblad. I dagleg tale vert det helst nemnt Raumabladet. Det kom med første nummeret sitt 13. okt. 1918. Noko storblad var det ikkje — berre halvparten omlag av storleiken i dag. Raumabladet skulle koma ut med 10 nummer om året og kosta kr. 1,50. Kunne dei så skaffa 400 tingarar, rekna dei med at bladet ville bera seg økonomisk.

I den fyrste tida var det helst eit blad for ungdomsskulen. Lærarane stod for både redaksjonen og ekspederinga. Ein gong om månaden samlast lærarlyden og skreiv på bladet. Etter vel gjort arbeid vart det gjerne ei lita kose- og pratestund kring kaffikoppen.

Den fyrste vesle artikkelen i Raumabladet ber overskrifta «Hvad vi vil.» Stykket er ikkje større enn vi kan ta det med her:

«Jo, først av alt prøve aa gi noget fra Gud. Bære frem sannheter til trøst og til vekkelse. Saa du som er en kristen, fikk se noget der gledet dig, skapte takk i ditt hjerte og drev dig til aa arbeide for Mesteren. Og du som er en fremmed for livet — saa du kunde stanse, spørre og søker om du dog kunde finne din Gud.

Men dernest: Vi ville så gjerne at bladet skulde binde sammen. Først de spredte kristenflokke kringom i Romsdalen. Saa de eldre og de yngre troende, og — ogsaa knytte baand mellom ungdomsskolen og vennene utover.

Det er baade mange og store maal. Men kunde vi naa et

stykke paa vei — kunde bladet gjøre litt av det, da skulde vi være tilfreds. Herren la det skje i naade, til ære for sitt store navn og til glede for sine smaa.»

Elles har fyrste nummeret ein lengre artikkel av Kristoffer Eide om ungdomsskulen, der han oppmodar kristenfolket til bønevakt og til offer.

Kjøpet av Bjørset stod føre, og det trongst mange pengar.

I aprilnummeret 1919 lyser eit vent biletet av hovudbygningen på Bjørset på fyrste side. Gleda mellom kristenfolket er stor. Ungdomsskulen har fått seg ein tenleg heim på ein framifrå ven stad.

Bladet kom ut med fyrste dobbelnummeret sitt då. Men kjøpet av Bjørset var eit stort og tungt lyft. Det kalla både på kjærleik og offervilje mellom skulen sine vene, og bladet ber merke av det.

Ofte vert det mint om pengeinnsamlinga til ungdomsskulen både i artiklar og små notisar.

I 1925 fekk Raumabladet det andletet som det har enno, og mesta same formatet. Indremisjonen hadde no fått sin eigen sekretær, O. Dahl-Goli, og han tok over redaksjonsarbeidet saman med lærar Faret. Bladet kom ut med 12 nr. om året, og kontingenget steig til kr. 2,00.

Ungdomsskulen fekk då sin eigen teig, og det meste av bladet elles hadde oppbyggeleg stoff.

I den fyrste tida vart Raumabladet prenta i Molde Annonceblad. Sidan overtok Sambaandets Trykkeri i Bergen arbeidet, og hadde det i mange år framover. Men i lengda vart det tungvint med prenteverket så langt unna, og ein fekk P. Pettersens trykkeri i Molde til å overta arbeidet. Der vert bladet prenta framleis.

I 1933 vart Raumabladet utvida og gjekk over til eit format som var ein god del større enn det vi har i dag.

Lærar Faret stod trufast i redaksjonen heilt fram til november 1934, dei siste åra saman med Ansgar Søvik.

Då Faret forlet Rauma og fluttet til Sørlandet, steig Frithjof

Saanum inn i redaksjonen saman med Ansgar Søvik og Ingvald Hungnes.

Medan Reidar Østrem var sekretær i Romsdal indremisjon, var han og Hungnes saman om arbeidet. Men Østrem flutte snart frå Romsdal, og Ansgar Ellingsgård gjekk inn i hans plass både som sekretær og medredaktør av bladet. Ved nyår 1942 overtok han så arbeidet åleine.

I 1948 tok Ellingsgård imot kall til å vera Finnmarks-sekretær i Det Vestlandske Indremisjonsforbund, og den nye sekretären, B. Aadland, vart redaktør saman med skulestyrar Bondevik.

Frå okt. 1940 har bladet kome ut med 2 nummer om månaden — med unntak av sumarmånadene juli og august. Då kjem bladet ut med eitt nummer.

Heilt frå starten og fram til i dag har redaksjonen måttå gå tiggargang etter stoff til bladet. Det kunne sikkert fylt oppgåva si mykje betre om dei einskilde indremisjonslaga hadde kjent større ansvar og gjeve fleire livsteikn frå seg. Då ville bladet vorte ein betre bindelede mellom veneflokkane, og abonnentane kunne betre fylgt arbeidet i Romsdal indremisjon.

I 1948 kjøpte bladet ein namnemaskin, og det har letta ekspederinga mykje. Maskinen kjem serleg vel med i sumarmånadene når ein ikkje har elevar å setja i arbeid med å skriva på bladet.

Når Rauma Indremisjonsblad har bore seg økonomisk med så låg kontingent, skriv det seg frå at rekneskapsføringa for bladet, redaksjonen og ekspedisjonen er gratisarbeid.

Dei siste åra har lærar ved skulen, Ditlef Monstad, stått for rekneskapen og ekspederinga. I skuleåret 1948/49 hadde han permisjon, og lærar Endre Hjelset overtok arbeidet hans med bladet det året.

Raumabladet har vore ein trufast og god tenar for indremisjonsarbeidet i Romsdal. Så lenge det vesle bladet går si vanlege rute, ser ein gjerne ikkje verdet av det. Men truleg er det med Raumabladet som med alt anna — ein veit ikkje kva ein eig i det før ein må vera det forutan.

Rauma Ungdomsskule

Den kristelege undomsskulen i Noreg er snart 60 år gammal. Han har vorte kalla «eventyret i norsk kristenliv». Mellom 70 og 80 tusen unge gutter og gjenter har i desse åra vore elevar. Mange, mange fekk lagt livskursen sin her. Ein stor flokk finn du att i dei aktive kristne sine rekkjer, sume som leiarar i kristelege lag, andre som misjonærar, prestar eller predikantar.

Det kan vel utan overdriving seiast at dei kristelege skulane har vore arnestader for norsk kristenliv. Difor har dei også vorte hjartebarnet til så mange.

I dag har vi 30 ungdomsskular spreidde over heile landet, frå Havøysund i nord til Lyngdal i sør, frå Arneberg i aust til Frekhaug i vest.

Mange av desse skulane er store og vene og vel utstyrde til å fylla si viktige oppgåve. Dei representerar reint materielt sett ein veldig kapital. Men *det* veg ikkje mest. Det dei har vore for norsk ungdom, kan ikkje målast i pengar.

I skuleplanen vår har vi nemnt noko om målet for arbeidet, og der er det sagt slik: «Skulen si oppgåve er å gjeva unge kvinner og menn ei vidaregåande opplæring på heilt kristeleg og nasjonal grunn. Den vil vekkja og nøra personleg kristenliv, få dei unge til å interessera seg for oppgåvene i Guds rike og det vanlege samfunn og læra dei å verta glade i heim og fedreland, så dei kan vera med og byggja eit betre Noreg.»

Det er ikkje alltid at den unge sjølv er klår over kva sam-

været har å seia medan han går på skulen. Synet for dette opnar seg ofte sidan. Rett ofte får ein høyra eldre elevar seia såleis: «Den gildaste tida i livet mitt var den vinteren eg gjekk på ungdomsskulen.» Slike vitnemål torer vi ta som prov på at den oppgåva ungdomsskulen har sett seg, i nokon mon må ha lukkast.

I 1893 vart dørene opna på den fyrste kristelege ungdomsskulen i Noreg. Det var Asbjørn Knudsen sin skule i Heidal. (No Sagavoll Ungdomsskule, Gvarv i Telemark.)

Fire år etter kom Framnes i Hardanger, og Fredly ved Trondheim tok til to år etter Framnes. Fleire vart det ikkje i det hundreåret.

Den store vokster og utviklingstida for ungdomsskulen i Noreg fikk vi dei fyrste tjue åra av vårt hundreår.

I denne tida vart også Rauma Ungdomsskule fødd.

Ein liten flokk ungdom frå bygdene her hadde gått eit kurs ved Framnes eller Fredly. Dei unge kom heim att med varme hjarto for ungdomsskulen, og etter kvart vakna synet for at Romsdal burde få sin eigen skule.

I 1911 tok dei kristelege ungdomslaga dette opp på programmet sitt, og gjennom organet «Høiere Op» slo dei til ljod for ein kristeleg ungdomsskule, og bad Romsdal indremisjon ta seg av sakta.

Tidlegare hadde det vore på tale å gå saman med Sunnmør om reisinga av Møre Ungdomsskule, og seinare kom tanken opp om at Nordmør og Romsdal burde gå saman om ein skule. Men ikkje noko av dette vart til røyndom.

På årsmøtet i Vistdal 18. og 19. juni 1916 vart skulespørsmålet handsama, og styret vart bede om å ta seg av det. Seinare valde det ei nemnd på 5 mann til å arbeida vidare med spørsmålet. I denne nemnda kom kyrkjesongar Tore Lien, som då var formann i Romsdal indremisjon, kjøpmann S. Pettersson, kyrkjesongar O. J. Vold, emissær K. Egge og gardbrukar K. Valved.

Den 9. november 1916 møttest desse menn i heimen til Tore Lien i Vistdal. Då fire av dei måtte fara att med båten neste

morgen, vart det vakenatt i bøn og arbeid. Men då morgenen rann, var det ferdig eit opprop som kalla på offervilje og kjærleik hjå det interesserte kristenfolket. Nemnda rådde til at skulen skulle setjast i gang alt om hausten 1917.

På eit utsendingsmøte i Molde 29. des. same året vart det vedteke å gjera såleis som nemnda rådde til.

Tida var knapp, og mykje måtte gjerast før skulen kunne opna. Men «alle segl» vart settet til, og i oktober kunne dei ynskja den fyrste elevflokken velkommen til Rauma Ungdomsskule.

Då var gleda stor mellom kristenfolket i Romsdal. Deira eigen ungdomsskule var ein røyndom.

Vel var han fødd under trange kår i ei vanskeleg tid, men gleda var ikkje mindre for det.

Dei to fyrste åra måtte skulen halda til i leigde hus på Hjelset, men alt i 1919 fekk han flytta inn i eigen heim på det vene Bjørset ved Molde. Det var som skulestyrar Mugås seier — å flytta frå husmannsstova og inn i herregarden.

Frå ungdomsskulen sitt 25 års skrift hentar vi dette av Mugås:

«Det måtte visst vera i den laglege tida at Rauma Ungdomsskule vart til. Det hadde vore vaknande kristeleg liv i fleire av bygdene, og det heldt fram i fleire vintrar også etter at skulen tok til. Elles var det som eit tidsskifte også på andre måtar. Heimskrigen hadde vara i 3 år. Vel kjendest han noko på fråstand, men den trygge roa var broten. Den nye tida med sitt jag og mas heldt på å banka på døra og ville inn i Romsdal.

Pulsslaget hadde vore så roleg og jamnt i lange tider. No tok det til å jagast opp, og då me *fór* i 1929, hadde det fått noko av den nye farten i seg.

I 1917 kunne me gå så rolege og trygge etter Fannestrandsvegen. Berre få bilar før forbi. Folk helsa med sitt «godt mot», «signe kvila», eller «signe arbeidet», slik dei hadde gjort i hundreår. Det vitna om god, gammal skikk. Men det vart omstunad. Vegane vart rette ut, humpane måtte bort, og bilane susa forbi mesta både natt og dag. Nye ruter, lettare samband

bygdene mellom. Men det var diverre ikkje berre godt som fylgte med omskiftet. Vondskap og styggedom spreiddest så mykje lettare, og sumt av det heimlege vart lite akta på.

Jau, det var nett tida for ein kristeleg ungdomsskule på nasjonal, heimleg grunn. Det er så lett å gløyma Gud i silke tider, dragsuget til verda har slik ei makt.

Me fekk vera med og minna om sjela, det evige, om frelsa frå Gud ved Jesus Kristus. Så langt makta me nok ikkje å nå. Men det trur og veit me, det vart til evig beringing for ein liten flokk av Romsdals ungdom.

Det hadde sikkert sitt verd at me fekk vera med og heisa faresignal for mykje av det som fylgte med den nye tida. For mange av dei unge me fekk arbeida saman med, fall det ikkje så lett å kasta på båten god, gamal arv frå heim og bygd. Så også i den lei fekk visst skulen gjera litt av ein misjon.

* * *

«Kven vil vanvyrda dagen som tok til i det små?» Sak. 4, 10. Det ordet gjekk formannen i Romsdal indremisjon, kyrkjesongar Tore Lien, ut frå i festtalen ved fyrste opningshøgtida på ungdomsskulen. Og noko høvelegare ord kunne han visst ikkje funne.

Det ruva ikkje stort. Det var ikkje flotte nye bygg med alt tipp topp. Bedehuset på Hjelset vart gjort nokre meter lengre, så me fekk eitt skulerom til og eit loftstrom til sløyden. Og skuleheimen vart frakta frå hi sida fjorden. Men distriktet som sokna til skulen, var lite og makta ikkje så mykje. Dertil var både styret og styraren smånøgde — og kanskje litt «blåøygde». Men det låg nok ein grann av ungdomleg mot og tru attom. Og det var, trass alt som elles kunne vanta, styrken vår. Me måtte vegen om Gud med alle ting. Styret, lærarlyden og venene i bygdene stod saman på ein sers måte. Me bar byrdene i lag, dei som dei tronge og vanskelege arbeidshøva la på oss.

Hjelset bedehus
Her heldt skulen til dei to fyrste åra

Så vart det to minnerike år på Hjelset. Hjelpsemnd frå bygda, frå elevane og innom lærarlyden letta mykje. Me hadde rasjone-ring og spanskesykja og slapp vel frå det.

Arbeidet gjekk lett i skulestova, og leiken enno lettare i fri-minutta. Bjørkekratt kransa leikeplassen og vegen opp, «studen-terlunden» vart det heitande. Me måtte då ha noko flott, også me.

Så hadde me møta våre, elevmøta og oppbyggingsmøta. Det var stunder med hugnad og kveik, og det var stunder med nåde frå Gud over oss. Mange minnest gjerne best når det bar etter vegen til Kleive, eller om fjorden til Solemdal eller Risan til fest og møte. Kor det var velsigna å få vera saman med venene på dei ymse stader.

* * *

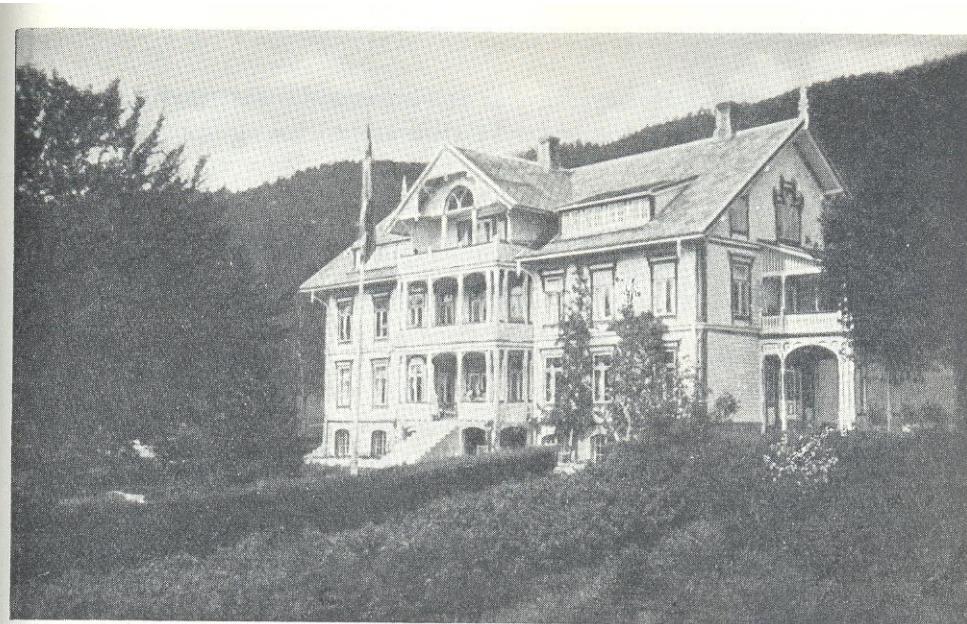
Så fekk me det nye Tryggheim i 1919. Det var som å flytta frå husmannsstova inn i herregarden. Men også der var mykje å gjera før bygnaden kunne nyttast til skule og skuleheim. Det

var som å ta til frå nytt att. Fyrste august overtok me huset. Me hadde berre 2–3 månader å gjera på. På loftet skulle lagast 15 elevrom, og kjellaren skulle snuast opp ned på, så han kunne verta både til matsal, kjøken og sløydrom og anna. Attåt alt var det verste jobbetida med timeløner på 2 til 2,50 kr. for timen, og likevel var det hardt nok å få arbeidsfolk. Men det gjekk også denne gongen. Ut i oktober kom elevane, og 9. november var det vigsledag med høgtid og fest. Sidan vart det 10 år på det nye Tryggheim med så mang ein arbeidsdag og så mang ei feststund imellom. Her var det lettare på så mange måtar: skule og skuleheim i same huset, alle samla under eitt tak, romslegare i skuleroma, på elevroma og for lærarlyden. Og dertil så fint: park og hage, spaserveg og grøne jorder, skog og li og fjord og fjell, reint ein ynskestad for ein ungdomsskule.

Her vart då «heimen» for alle som gjekk Rauma. Her var me ikkje til leige, me var herre i eige hus og tumla på eigne tun. Ikkje berre «heim» for elevane heller. Dei truande i Romsdal vart også glade i staden. Dei gav av sine midlar til kjøpet, dei fann vegen dit til møte, stemner og kurs, og såleis vart det også noko av ein heim for dei.

Me fylgte tradisjonen frå Hjelset på den nye staden. Skulearbeidet tok det meste av tid og kraft, og så kom dei ymse møte som eit kjærkome skifte. Og me hadde dei same opplevingar av hugnad og høgtid, av frisk ungdomsglede og av djupt alvor når Gud arbeidde mellom oss.

Det var åndeleg liv i fleire bygder i den tida skulen tok til. Det merka me på elevane, serleg dei fyrste åra. Det var ganske mange truande, og dei var heilt med i det kristelege arbeidet ved skulen. Ein og annan kom frå så sterke vekkingar at dei hadde vanskeleg for å verta fortrulege med den menneskelege sida ved ungdomsskullearbeidet. Det hende at ein laut gjeva løyve til å vera fri elevmøta. Me skjøna det så godt, og var i grunnen berre glade for at det var så mykje kristeleg alvor hos ein og annan av dei truande unge. Tenk om me hadde hatt ein grann av det i dag!

Tryggheim
Hovudbygnaden på skulen

Den fyrste tida var ikkje så få av elevane kring 20 år og meir, ja, like opp til dei 30 år. Det gav eit solid og traust innslag i flokken. Dei hadde teke eitt og anna taket før, og dei sette serleg pris på å få sitja på skulebenken ein vinter. Med åra skifte «andletet» noko. Helst var det ungdomen frå 17 til 20 år med meir av uferdig, skiftande preg over seg. Det stilte større krav til lærarlyden, men heller ikkje då var arbeidet utan frukt, korkje reint menneskeleg eller kristeleg.

I det store og heile var elevmateriellet av det beste ein kunne ynskja seg. Dei kom frå gode heimar med kristen sed og skikk, dei fleste. Noko varsamt, spørjande låg over dei, serleg fyrste kursa. I skulestova var dei lette å arbeida med, lærehuga og opne. I dag finn me dei att på garden, i verkstaden, i skulestova, ein og annan som forkynnar, nokon fann vegen til misjonsmarka. Så mange har fått seg sin eigen heim og har ansvar å bera også

på andre måtar. Det er vår von at vinteren på Tryggheim gav dykk noko med som hjelpte dykk til å møta livet og oppgåvane.

* * *

Kanskje har eg nytta noko ljose fargar i det som er nemnt ovanfor. Det ligg nok nær. Minnet legg ein eigen glans over så mykje.

Det var også det som tyngde og gjorde sitt til at me nådde ikkje så langt som me gjerne ville. Fyrst det at arbeidet var så stort og mangslunge at ein trong vera både lærar og «prest og profet», skulle ein få det til nokoså nær som ein ynskte det. Dinest var det *vel* mykje å spreia seg på. I to år dreiv me garden på Bjørset, fleire somrar hadde me kvileheim. Jamt var det noko me ynskte få betre med husa og eigedomen elles. Litt møteverksemد var det også. Alt tok tid og kraft.

Stundom tok sjukdomen flokken. Oftast gjekk det over utan noko sers. Men det hende også at han tok tak for alvor, så sume laut slutta. Ja, ved eitt høve gjesta døden oss. Kor det kjendest sårt for oss alle.»

* * *

Dei som gjekk i gang med reisinga av Rauma Ungdomsskule, hadde både tru og vågemot. Tidene var uvisse på så mange måtar. Det var krig og dyrtid og streng rasjonering. Dei ytre tilhøva var vanskelege og trange på ymse vis. Men dei hadde fått tru for at Gud ville gjerninga, og så våga dei spranget.

I 25 års skriftet for ungdomsskulen har gardbrukar K. Valved skrive om utsendingsmøtet i Molde 29. desember 1916:

«Det er vel et av de betydningsfullestes møter som har vært holdt av indremisjonsfolket i Romsdalen. Her skulle det spørsmål som hadde brent i så mange hjerter, få sitt svar. Stor var spenningen da utsendingene samledes i Molde bedehus til behandling av denne sak, som nå endelig var moden til avgjørelse. En alvorlig stemning hvilte over forsamlingen, og da møtet

blev åpnet med bønn, var det nok mange som i stillhet bad Gud om veiledning til en heldig løsning av spørsmålet.

Jeg tar visst ikke feil når jeg tror at det som hendte under andakten, var noe mer enn det at forsamlingen var med i bønn. For mange ble det visst så at de fikk et kall fra Gud til å være med og gjøre hans gjerning. Et kall som de i sitt hjerte sa ja til og var lydig mot. Det var en av de store stunder da Gud kaller sitt folk til handling, og når disse bøyer seg i lydighet for hans vilje.»

* * *

Frå starten til i dag har skulen arbeidt under skiftande kår. Etter førre verdskrig gjekk elevtalet mykje ned ved dei fleste ungdomsskulane. Det vart krisetid. Rauma fekk også smaka sin del av vanskane.

For i nokon mon å retta på dette, tok mange til å føra elevar fram til realskuleeksamen. Dei som ynskte dette, måtte då gå to år ved ungdomsskulen. Mange foreldre såg ein tryggleik i å ha borna på ein internatskule under tilsyn medan dei las seg fram til realskuleeksamen. Difor fekk realskulelina stor søknad. Men det syntet seg snart at samdrifta av ungdomsskule og realskule hadde både lys og skuggesider, kan henda mest av det siste. Dei to skuleslaga er så ulike at det er ikkje alltid like til å驱va dei saman. Anten vil ungdomsskulen tapa noko av det som er sermerkt for denne skulegreina, eller så vil realskulen knapt kunna drivast så effektivt som ynskjeleg er. Det kjendest difor ikkje serleg tungt då departementet tok det steget å nekta ungdomsskulen og andre liknande skuleslag å halda fram med samdrifta. Siste realskuleklassa tok eksamen på Rauma sumaren 1947. Rett nok er det eit stort tap at ungdomsskulen i dag så lite når dei som slår inn på skulevegen, men for arbeidet vårt var det ei vinning at samdrifta tok slutt. Det ideelle ville vera at kristenfolket kunne驱va nokre sjølvstendige realskular. Om ein får høve til å ta fatt på den oppgåva og om ein kan makta det, får framtida syna.

Kleive bedehus

Ungdomsskulen i krigsåra

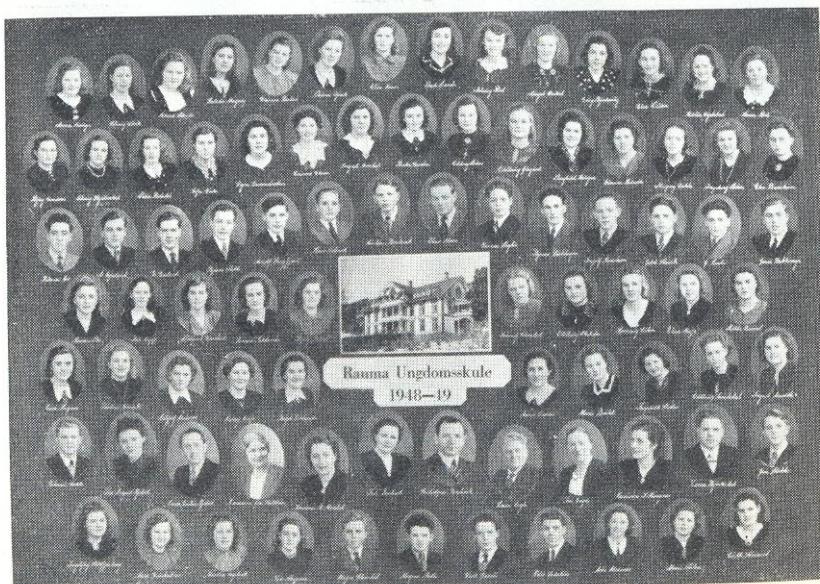
(Av Endre Hjelset)

Då Noreg vart rive med i andre verdskrigen i 1940, kom det på ny ei vanskeleg tid for Rauma. Tyskarane rekvirera skulen så å seia med ein gong. Det vart prøvd å få han frigjeven att til ungdomsskulekurset skulle byrja om hausten, men det nytta ikkje. Hovudbygnaden og sløyden hadde tyskarane heile okkupasjonstida. Seinare tok dei og nokre rom i styrarbustaden. Ein måtte difor sjå seg rundt etter ein lagleg skulestad ute i Romsdals-bygdene om ein ville halda skulen i gang.

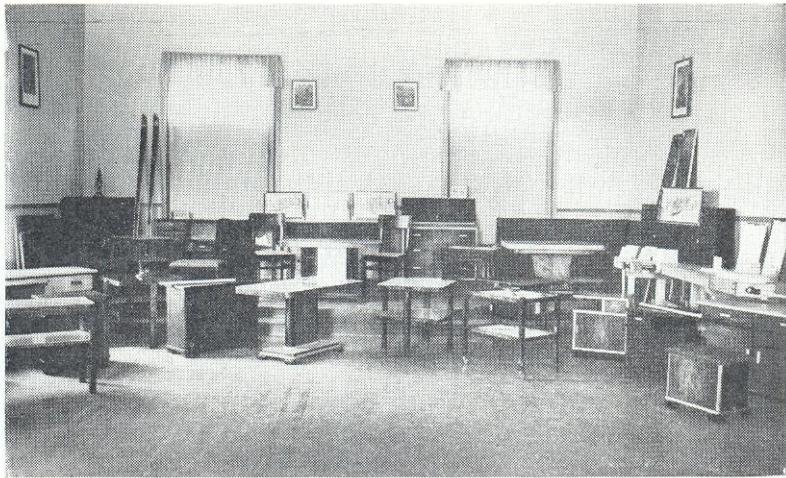
Kleive er ei heller stor bygd med mykje hus, og dessutan ligg ho nokså sentralt til inst i Fannefjorden. Difor vart det gjort førespurnad der inne om skulen kunne få leiga husrom. Det trongst kjøken og matsal, sløydrom, lærarbustad og hybler for elevar og personale. Det var ikkje så lett å finna rom til alt dette. Men folket der inne synte velvilje for skulen og hjelpte til best dei kunne.

Kleive indremisjon leigde bort bedehuset til klasserom. I huset til P. Romuld ved sida av bedehuset var det sløydrom i kjellaren og lærarbustad i første høgda. Nede i sjølve midtpunktet for bygda fekk ein leiga heile huset til J. Lyster. Dette huset gav rom for mykje dei åra skulen hadde det. Det vart kalla skuleheimen, og der var det kjøken og matsal, skulekjøken, undervisningsrom og nokre få hybler. Noko av tida fekk ein og leiga ungdomshuset. Der hadde ein då handarbeidssal for gjentene. Dei fleste elevane budde så på gardane rundt om i bygda.

Det seier seg sjølv at arbeidstilhøva var langt ifrå ideelle denne tida. Trongt om plassen var det både for elevar, tenrarar og lærarlyd. Dette gjorde arbeidet svært slitsamt. Dessutan var undervisningsrom, undervisningsmateriell og husvære spreidde rundt om i bygda. Difor vart det og tungvint å arbeida. Men det gjekk. Ein måtte tenkja på dei mange som hadde det verre, og vera takksam for at ein i det heile fekk driva ungdomsskule.

Skulegruppe 1948—49

Frå sløydutoellinga

Frå handarbeidsutstellinga

Det kunne ofte vera vanskeleg å skaffa mat til alle i krigstida. Slik var det i dei einskilde heimane, og slik var det kanskje i endå større mon i eit internat med berre ungdom. Dei første

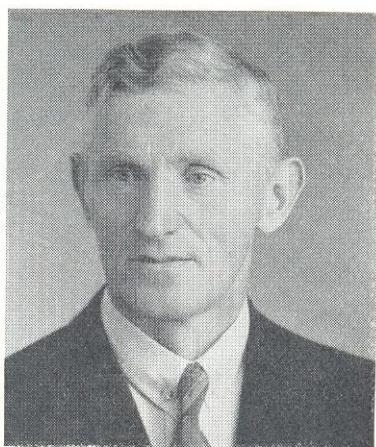
Skuleflokken frå siste vinterkurs

to krigsåra hadde elevane all maten på skulen. Men med dei knappe rasjonane som då var, synte det seg vanskeleg å skaffa nok mat. Dei siste åra vart det difor ordna slik at elevane fekk berre middag på skulen. Dei andre måltida heldt dei seg sjølve med mat. Dette var sikkert det beste både for skulen og elevane i dei vanskelege tilhøva som då rådde.

Det var vel ingen av oss som i 1940 tenkte at det skulle gå mellom fem og seks lange år før ein fekk flytta attende til Rauma. Men det gjorde det. Det var ei vanskeleg tid. Ein visste ikkje kva morgondagen ville føra med seg. Kanskje skulen måtte stogga. Ein fekk vona det beste, men vera budd på det verste og taka berre ein dag i senn. Stundom tykte ein vel at motet ville svikta, men det som bar gjennom alt, var vel trua på at retten ville sigra og krigen snart taka slutt så ein fekk flytta attende til Rauma.

Så var arbeidet ved ungdomsskulen eit arbeid for Gud også i krigstida. Målet var som alltid elles, å vinna dei unge for Gud. Men å vurdera rett denne sida ved arbeidet, er vanskeleg. Ein ungdomsskulelærar kjenner alltid på dette at ein har nådd så kort og makta så lite. Likevel trur me at Gud fekk verka noko gjennom ungdomsskulen vår i desse åra og. Evangeliet vart bore fram, kallet vart høyrt av mange unge, og nokre var det og som tok imot kallet og vart frelse.

Jesus seier at ei sjel er meir verd enn heile verda. Og då veit me at arbeidet ikkje var til fånyttes. Gud vere takk!

Ragnvald Mugås
styrar 1917—1929

Peder Vagle
styrar 1929—1945

Sverre Sæbø
konst. styrar 1945/46

Johs. O. Bondevik
styrar frå 1946

Lærarlyden.

Sett frå vinstre. Sitjande: handarb.lærarinne Ingeborg Hungnes, hjelpel.
i handarb. Hilda Midttun, husstell-lærarinne Rannveig Standal.
Ståande: sløydlærar Alf Kopperdal, lærar Peder Vagle,
styrar Johs. O. Bondevik, lærar Ditlef Monstad.

Dei siste åra

I januar 1946 fekk skulen flyta attende i eigen heim. På mange måtar vart det mesta som å ta til frå nytt. Dei framande herrane hadde øydelagt så grundig at det er vanskeleg å setja seg inn i det for andre enn dei som såg det. Mesta alt som fanst innandørs, var skjemt eller øydelagt. Det har difor kosta over hundre tusen kroner å få skulen opp att i den stand han står i no. Men så er han også betre enn nokon gong tidlegare.

Til denne tid har vi ikkje fått noko i vederlag for det som

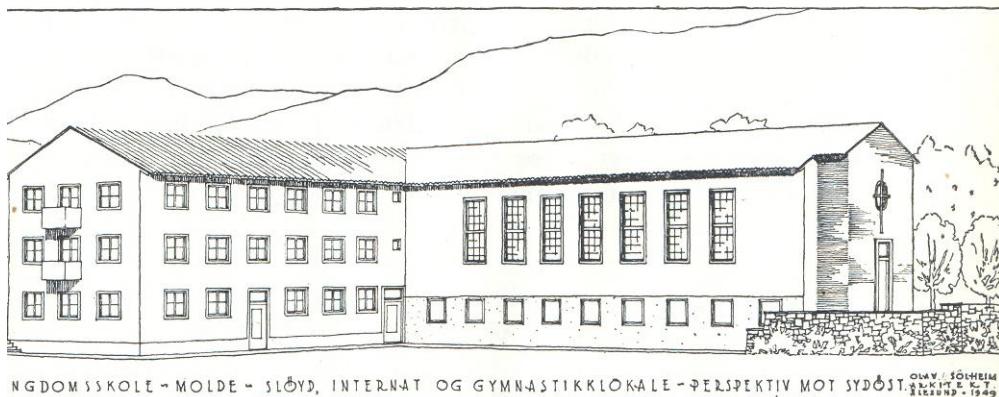
var øydelagt. Sjølv om *leiga* var god, har difor skulda auka ein god del.

Hausten 1946 vart det kalla inn til eit rådsmøte på Rauma, og her vart det vedteke å setja i gang ei større innsamling over heile Romsdal. Dei krava som i dag vert stilte til ein skule både frå elevane og styremaktene si side, er heilt andre enn for 32 år sidan. Det er difor ikkje mindre enn eit livsvilkår for Rauma at vi snart får ein meir tidhøveleg skule.

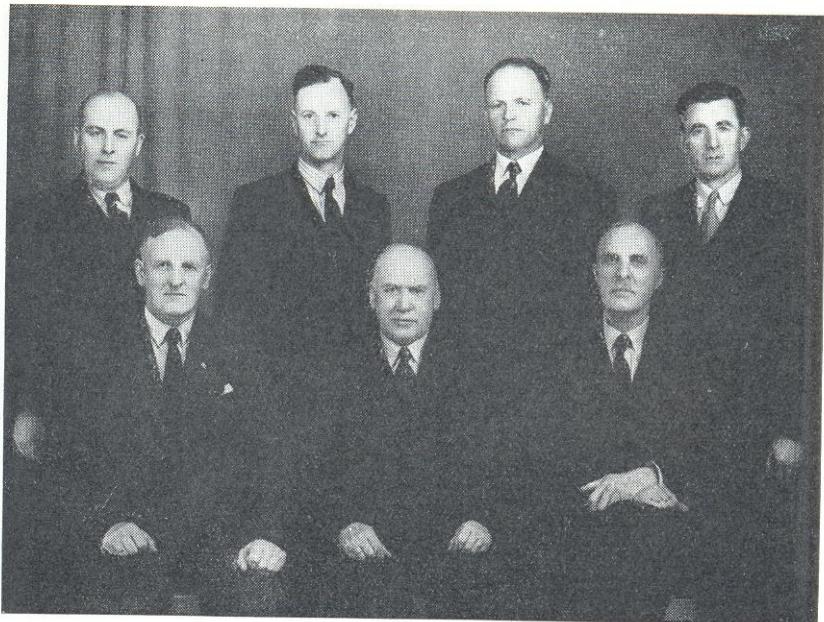
Kristenfolket har på ny synt kjærleik til skulen og stor offervilje. Vi har nått langt med innsamlinga, og mykje lenger vil vi vonleg nå. Det fortel om vaknande interessa og syn for at noko må gjerast.

Under siste årsmøtet i Måndalen (1949), var det både til glede og oppmuntring å leggja merke til det varme hjarteslaget for skulen. Det var ikkje mindre enn ei oppleving. Offeret som kom inn til Rauma, slo også alle tidlegare rekordar. Endå forsamlinga ikkje var så stor, kom det likevel inn kr. 4100,00.

Rauma Ungdomsskule har fått ein av dei finaste og laglegaste skulestadene i landet. Difor er det mange som ynskjer å vera her med kurs og stemner, om sumaren. Med det husromet vi har i dag, er det ikkje alltid så lett å arrangera større samkomter. Men når nybygget eingong står der, vil skulen i sumarhalvåret kunna gjera ei langt betre teneste enn i dag.

Slik er nybygget planlagt

Skulerådet.

Sett frå vinstre. Sitjande: skatteinspektør A. Berild, fylkeskasserar N. B. Elvsaas, formann, grosserer P. Pettersson. — Ståande: lektor A. Bore, lærar S. Mork, stortingsmann K. Toven og kjøpmann A. K. Elnes.

Vi vonar og bed om at dagen ikkje må vera langt unna då den store, nye bygnaden lyser opp i landskapet på Bjørset.

Og så er det vårt ynske at kristenfolket samla vil kjenna ansvaret og eiga offerviljen for skulen som før. Lat han få vera hjartebarnet som vert bore fram på bønearmar.

Gud signe Rauma Ungdomsskule.

Stutt oversyn frå byen og dei einskilde herada

1. NESSET

I 1887 vart «Foreningen for Næsset Indremisjon» skipa. Den femnde vidt, då både Eresfjord og Vistdal og seinare Eikesdal var saman med Næsset i laget.

Apparatet var stort og tungvint, og det er lett å skjøna at arbeidet ikkje kunne drivast effektivt.

Styret var samansett av 3 mann frå kvar bygd — 12 til saman.

Frå dei fyrste åra er det ingenting skrive. Difor veit ein i dag så lite om arbeidet og kan ikkje med visse seia kven som sat i det fyrste store styret.

Frå eit møte som vart halde på Rød i januar 1890, har ein eit kort referat. Her vart pastor O. Johnsen (ei tid seinare formann i Romsdal indremisjon) vald til formann. Dei andre som kom med i styret, var desse:

Kyrkjesongar E. Bersås, nestformann, lærar K. Lien, gardbrukar T. K. Vorpenes, kyrkjesongar H. Øverås, gardbrukar J. Helde, landhandlar I. Myklebostad, lærar T. Lien og gardbrukar L. Lien.

Sidan laget femnde så vidt, vart det valt 3 kasserarar: Ole Rød, I. Myklebostad og K. O. Frisvold.

På eit møte seinare valde Eikesdal sine representantar i styret, nemleg Hans E. Sæther, Halvor T. Reiten og Tobias Utigard.

I den fyrste tida var det lite skifte i styret. Dei som fyrst hadde kome inn, vart gjerne sitjande.

Møta vart helst haldne i kyrkjene like etter gudstenesta på dei ymse stadene. Då var det vanleg oppbygging og gjerne samtal, og mange tok del med sine innlegg.

Omkring hundreårsskiftet ser det ut til at arbeidet i laget dabbar av. Apparatet var sikkert for stort og arbeidsfeltet i vidaste laget. Sjølv med kommunikasjonane som står til rådvelde i dag, ville det i lengda falla for tungvint med så stort eit lag. Difor tvinga det seg fram ei forenkling. Den kom i 1904. Under eit møte i Eidsvåg kyrkje den 17. juli vart det skipa eit indremisjonslag berre for Nesset herad. Det teikna seg straks 63 medlemer, 29 menn og 34 kvinner.

Grunnreglane vart om lag dei same som for det store laget. Eitt viktig brigde kom likevel inn: kvinnene skulle heretter ha røysterett.

I styret skulle det no sitja 3 frå «Indre læsekreds», Eidsøra, Bersås og Eidsvåg – og 2 frå «Ytre læsekreds», Rød Ranvik, Tjelle og Gussiås.

Den fyrste formannen i dette nye laget var kyrkjesongar E. A. Bersås. Han stod trufast med i arbeidet og var formann heilt fram til 1915. Både han og fleire andre av bygdefolket tala til oppbygging og hadde møte rundt omkring i dei ymse skulekrinsane.

Av dei fyrste tilreisande predikantane som vitja Nesset, kan ein nemna H. Kolmandsskog, S. Kruse, O. Berild, K. Egge og O. Rasmussen. Løna skulle ikkje lokka nokon av dei ut. Endå så seint som i 1913 står det referert at kasseraren, frk. Karen Sverdrup, betalte S. Kruse kr. 32,00 for 16 dagars verksemd – altså kr. 2,00 pr. dag.

I 1914 gjekk Rød frå og skipa sitt eige indremisjonslag med O. Løset som formann, medan laget i den indre delen av bygda tok namnet Eidsvåg og Eidsørens indremisjonsforening.

I 1932 vart dette laget også delt i Eidsvåg indremisjon med

Ingvald Åsen til formann og Eidsøra og Bersås indremisjon med Kr. Talset på formannsplassen.

Nesset indremisjonsforening som var skipa i 1904, er no delt såleis:

1. Røstrandens indremisjonsforening, skipa i 1914.
Formann no er A. Sæthermyr.
2. Ranvik indremisjonsforening, skipa i 1914.
Olav Barsten er formann.
3. Gussiås indremisjonsforening, skipa 1918.
Formann no Otto Gussiås.
4. Eidsvåg indremisjonsforening, skipa 1932.
Formann no Ole Stubø.
5. Eidsøra indremisjonsforening, skipa 1932.
Formann no Trygve Toven.
6. Rausand indremisjonsforening, skipa 1939.
Formann no Ola Sjøli.

Dessutan høyrer dess ungdomslaga indremisjonen til:

1. Eidsøra ungdomsforening, skipa i 1939 og innmeld i Romsdal indremisjon i 1944.
Formann no Knut Toven.
2. Rød ungdomsforening, skipa i 1943.
Formann no Ottar Istad.
3. Ranvik ungdomsforening, skipa i 1943.
Formann no Oddleif Barsten.
4. Rausand ungdomsforening, skipa i 1943.
Formann no Johan Haltvik.
5. Eidsvåg ungdomsforening, skipa i 1944.
Formann no Henry Hammervold.

Desse bedehusa er reiste i Nesset og høyrer indremisjonen til:

1. Rød bedehus, bygt i 1912.
2. Eidsøra bedehus, bygt i 1913.
3. Ranvik bedehus, bygt i 1914.
4. Eidsvåg bedehus, bygt i 1915.
5. Gussiås bedehus, bygt i 1918.

Dessutan skal ein nemna at på Meisalstranda eig bygdefolket bedehuset, og på Rausand arbeider dei med pengeinnsamling til bedehus.

Over dei ymse krinsar i Nesset har det gått fleire vekkingar. Her skal vi nemna vekkinga på Rød i 1903–1904 ved O. Løset og M. Brekke. I 1918 var det vekking både på Rød og i Eidsvåg ved Magda Nesje (no fru Dahl-Goli). Mange av dei som den gongen kom til liv i Gud, står som leiande kristne den dag i dag. Vidare kan ein nemna vekkinga i Eidsvåg i 1924 ved O. Dahl-Goli, på Rød i 1925 ved Ansgar Søvik, på Eidsøra i 1926 ved Lars Nesje, i Eidsvåg 1931 ved Kristoffer Eide, på Eidsøra 1939 ved Ansgar Søvik, og i store deler av bygda ved Ingolf Sæthermyr i 1943.

Dessutan skal ein nemna at det har vore fleire vekkingar i Ranvik, såleis ved R. Sæter, P. Mork og H. Thormodsæter, likeeins på Gussiås ved K. Sylte og R. Sæter.

Frå indremisjonsarbeidet tok til i Nesset og fram til i dag, har mange stått trufast med i arbeidet. Her kunne nemnast fleire namn, men i eit stutt oversyn vert det ikkje høve til det.

Likevel vil vi gjerne ta med nokre liner om Ole Løset. Han var frå Ramstaddalen på Sunnmør. Til bygdene i Romsdal kom han og forkynte Guds ord saman med Maurits Brekke.

Omkring 1904 vart han gift på Rød og tok då bustad der. Han var ein varmhjarta kristen som ofte vart nytta ved møte og festar rundt omkring i prestegjeldet. Det grodde etter gjerninga hans. Løset fekk vera til stor velsigning både for Nesset og andre bygder i Romsdal.

I mange år var han med i styret for Romsdal indremisjon, og då det vart gjort vedtak om å reisa Rauma Ungdomsskule, var han aktivt med.

Løset døydde brått og uventa i 1939.

2. ERESFJORD OG VISTDAL

Då «Foreningen for Næsset Indremisjon» vart skipa i 1887, høyrd Eikesdalen, Eresfjord og Vistdal med i laget. Det er lett å skjøna at dette store apparatet vart alt for tungvint. Endå med dei kommunikasjonane vi har i dag, ville det falla vanskeleg. Det store laget eksisterte difor helst i namnet. I tida føre hundreårsskiftet kan ein difor knapt tala om nokor organisert indremisjonsverksemd i desse bygdene.

Dei truande kom likevel saman til oppbygging i skulehusa eller på gardane. Leiande kristne tok seg av arbeidet kvar i si bygd. Såleis heldt Henning Øverås og John Helde møte i Eresfjord om sundagane. Det same gjorde Ole Gussias og Erik Bugge på Boggestrand, og i Vistdalen var det Tore Lien, Ivar Halsen og Jakob Hanset som tok seg av møta.

Stundom kom det også tilreisande talarar eller leiande brør frå andre bygder.

Johannes Kjøl frå Nordmør verka mykje i Eresfjord og Eikesdal i nittiåra. Han fekk vera til mykje velsigning. I åra næast før hundreårsskiftet kom den kjende lekpreikaren Per Nordsletten ofte på vitjing. Av andre tilreisande talarar kan ein nemna Daniel Kylling, S. Bjorli, Bergeland, O. Løset og M. Brekke.

Det var ikkje fåe som vart vunne for Gud desse åra, såleis den kjende lesaren John Ershaug i Eresfjord. Han overgav seg til Gud etter ein tale Per Nordsletten heldt frå lavebrua på Torhus.

I dag er det fem indremisjonslag og to kr. ungdomslag i heradet. Dessutan er det eit Unge Kvinners lag som stydjer indremisjonen.

Eresfjord og Eikesdal indremisjonslag vart skipa i 1900 med 32 medlemmer og H. Øverås til formann. Den plassen hadde han så å seia i eitt til han døydde i 1927. Seinare har det skift meir. Sonen, Johannes Øverås, var formann i 10 år, og den noverande formannen, Erling Bø, har stått for styret i 7 år.

Fram til 1914 var Eresfjord og Eikesdal saman i eitt lag.

Folket på Bugge sokna også til dette laget. Så skilde Eikesdal seg ut og fekk sin eigen indremisjon med Tobias Utigard som formann. I 1925 tok dei same steget på Bugge. Det eine laget vart såleis delt i tre.

I Eresfjord fekk indremisjonen sitt eige hus i 1903. Seinare vart det kjøpt orgel og innlagt elektrisk ljos.

I 1943 vart det skipa eit ungdomslag innan indremisjonen. Peder Hånde har vore formann heile tida. Eit song- og musikk- lag har vore til god hjelp i arbeidet og verka til mykje glede og signing.

I 1920 gjekk ein flokk kvinner saman og skipa Unge Kvinners lag med Marie Frisvold som formann. No står Marie Bø for leiinga. Pengane som kjem inn til laget, vert delte mellom fire organisasjonar — den eine av dei er indremisjonen.

Fleire vekkingar har gått over Eresfjord i dette hundreåret. Djup og vidfemnande var vekkinga i 1917 ved Magda Nesje (fru Dahl-Goli).

Ti år seinare verka Kristiane Lervik til stor velsigning i bygda. Ho reiste for Norsk Luthersk Misjonssamband (Kina-misjonen). Elles skal vi nemna vekkinga ved Johan Rørstad i 1932, ved Hilmar Thormodsæter i 1943 og ved Ottar Istad og Ingolf Sæthermyr i 1944.

I Vistdal fekk dei sitt indremisjonslag sumaren 1901. Tore Lien vart fyrste formannen. Heilt til 1925 hadde han den plassen med unntak av 2 år. Seinare har Kristian Nauste vore formann omlag like lenge, og no er det Harald Fredsvik som står for styret.

I 1938 fekk Vistdal sitt kr. ungdomslag med Sigvart Solhjell som formann. Laget talde 31 medlemer. Adolf Nerland står for leiinga av laget no. Eit lite song- og musikk- lag har vore til god hjelp i arbeidet opp gjennom åra.

Bedehuset i Vistdal stod ferdig i 1919. Nokre år seinare vart det kjøpt orgel, og elektrisk ljos kom i 1935.

Over denne bygda har det også gått fleire vekkingar. Såleis

skal vi nemna vekkinga i 1907 ved Johan Sollid, Hans Kolmandskog og Edvin Dyrlid. I 1937/38 verka Daniel Kågen til stor velsigning. Mange kom då over på Guds side og står med i arbeidet den dag i dag.

Kyrkjesongar Tore Lien er truleg den kristne leiaren som har sett djupast merke etter seg i bygda. Difor høver det med ein stutt omtale.

Lien var fødd i Vistdal i 1865. Alt frå han var barn, synte han seg å eiga serlege evner. Då han som liten vart spurd korleis han visste så mykje, brukte han å svara: «Å, eg las det i ei gammal bok hjå han Trond.» Hugen til bøker og skule vakna tidleg. Difor bar det til lærarskulen med han som så mange andre evnerike gutter i den tida.

Då han var ferdig ved Stord lærarskule, vart han tilsett i heimbygda, og der fekk han såleis arbeidsdagen sin. Den varde i omlag 40 år. Straks etter at han var vorten lærar, gjekk det ei sterk kristeleg vekking over bygda. Lien vart med, og frå den stunda var han ein varmhjarta kristen.

Så evnerik og helsesterk som han var, fekk han mykje å gjera. Han vart den sjølvskrivne leiaren for det kristelege arbeidet i krinsen. Det var serleg indremisjonen som åtte kjærleiken hans, men han hadde godhug for all kristeleg verksemd. Mange er dei møta han var med på. Ofte vart det seine kveldar. Endå siste åra han levde, hende det at han gjekk til kveldsmøte på Nerlandsskulen. Det var ei halv mil kvar veg.

Tidleg såg han at bygda trøng eit bedehus, og han reddast ikkje for å ta eit tak og løysa den oppgåva. Den dagen bedehuset var innvigtt, var ein høgtidsdag for han.

Då tanken kom opp om å skipa Rauma Ungdomsskule, var Lien formann for Romsdal indremisjon. Han fekk såleis mykje å gjera med det grunnleggjande arbeidet for ungdomsskulen. Tidlegare er nemnt om det underlege møtet i heimen hans 9. nov. 1916. Dei som var med, gløymer det ikkje.

Lien hadde ei god hjelp i kona si, og det kom vel med, så oppteken som han var både i kommunalt og kristeleg arbeid.

Han hadde eit klårt syn for den rette læra og kunne ikkje med rasjonalistiske prestar. Meir enn ein gong hende det at han og presten heldt «ettermøte» i sakristiet etter gudstenesta. Og der var ikkje klokkaren redd for å seia frå når det var noko i preika han ikkje var samd i.

Men alt arbeid og all omsut sleit på helsa, så han vart ikkje nokon gamal mann. Ein vårmorgon han stod ferdig å gå til skulen, fekk han brått slag, og før kvelden kom, slokna han — berre 60 år gamal.

Bilete er å finna mellom formennene i Romsdal indremisjon.

* * *

I Eikesdal nytta dei skulehuset til møta heilt fram til 1936. Då fekk dei sitt eige hus. Her er det både elektrisk ljós og orgel.

På Bugge vart bedehuset bygt i 1920 — før dei fekk sitt eige indremisjonslag. Her vantar enno elektrisk ljós. Ole Gussiås har vore ei drivande kraft i arbeidet. Formann no er Ingv. Hagbø.

I 1906 vart det skipa indremisjonslag på *Sørstranda* med Endre Strand som formann. Han står for styret enno. Her har dei ikkje fått eige hus, men får nytta skulen til samkomene sine.

Frå Eresfjord og Vistdal er det fleire som har verka i Romsdal indremisjon i kortare eller lenger tid, såleis Ole Gussiås fra Bugge, Lars P. Bergset og Tore Lien frå Vistdal og Henning Øverås frå Eresfjord.

3. BOLSØY

Alt i Hans Nielsen Hauge si tid var det eit vaknande guds-liv i Bolsøy. Hauge gjesta bygda ein eller to gonger, og frå den tida kan ein rekna med at det vart ein liten veneflokk i Bolsøy.

Hauge gløynde ikkje venene. Han fekk Paul Fransen og kona til å flytta frå Helgøya i Mjøsa til garden Sotnak i Kleive.

Her vert det ein samlingsstad for dei truande og ein god kvileplass for dei som reiste og vitna om Gud.

Det var i Sotnak den unge sogneguten Hans Lingjerde hadde møte den gongen nokre truande opdøler fekk telja han til å vera med til deira heimbygd. Lingjerde vart så det menneskelege reiskapet til presten Dick si omvending.

Barneflokken i Sotnak var stor, og dei fleste fylgde i foreldra sine fotefar. Den kjende forkynnaren Paul Gerhard Sand var dotterson til Fransen i Sotnak.

Tre av døtrene vart buande på garden, ei vart gift på Ødegård, og den siste på Lillebostad. Alle desse gardane vart sidan arnestader for Guds rike i Bolsøy. Ødegård vart også innfallsporten for eit friare evangelisk syn enn det Hauge og venene hans representerte. Johannes Ødegård og kona var både gripne av Rosenius.

Det var ikkje så lite av brytingar omkring «ny-evangelismen». Kjende predikantar med «roseniansk» syn vitja etter kvart bygda, såleis P. G. Sand og Jokob Tråsdahl. Det fylgde vekking og nytt liv i deira fotefar, og striden stilna smått om senn av.

I 1840–1850 åra var det ikkje så lite kristeleg liv over Bolsøy. I 1844 vart Molde og Bolsøy misjonsforening skipa. Medlems talet kom snart over 200. Dei innkomne pengane gjekk til Skrødermisjonen. Sjølv om ein ikkje kan rekna alle medlemene som personlege kristne, fortel det store talet likevel om eit vaknande gudsliv over Molde og Bolsøy.

Nokre år seinare kom den kjende presten Chr. Dick til Aukra. Velsigninga og verknaden av hans store arbeid nådde vidare enn hans eige prestegjeld. Bolsøy fekk også sin del.

I den fyrste tida etter at Romsdal indremisjon var skipa, verka Faste Svendsen til stor signing i bygdene her. Seinare slo han seg ned i Bolsøy og budde der i 10 år. Det fylgde vekking og nytt liv med Svendsen.

Kyrkjesongar O. Torvik sette også djupe merke etter seg. Han var fyrste lærar i Mjelvehagen og Roaldset krinsar og kom seinare til Årøhagen. Ved sida av skulegjerninga forkynte han

Guds ord hjartearmt og gripande. Sjølv kunne han fortelja at han trudde ikkje det fanst eit hus i Kleive der han ikkje hadde vore inne og halde andakt eller forkyst Guds ord

Som ettermannen hans i Mjelvehagen—Roaldset krinsar kom O. Berlid frå Innfjorden. Han gjekk i Torvik sine fotefar og fekk vera mange til hjelp og signing.

Lærar og klokkar L. Hungnes må og nemnast. Han var gift med Ingeborg Halås. Til hans post høyrd Eide og Groven krinsar og klokkarstillinga ved Kleive kyrkje. Heimen hans vart ein samlingsstad for dei truande i bygda. Mange i den store barneflokkene lyfte arven vidare. Mest kjend vart sonen, *lærar Ingvald Hungnes*, som i fleire år var formann i Romsdal indremisjon.

Ingvald var fødd på Hungnes 28/6 1877 og var den femte i rekka av ein stor syskenflokk. Ungdomstida hans var merkt av religiøs, kristeleg ferd også før han kom til personleg gjennombrot. Han var såleis ikkje med i det viltre og verdslege ungdomslivet.

Frå 1895 gjekk det ei djup og sterk kristeleg vekking over bygdene i Kleive. Det var dei to unge sunnmørkingane, Ole Løset og Maurits Brekke, som verka her. I 1896 vart Ingvald og nokre andre i syskenflokkene med i vekkinga. Han var straks frimodig med på bønemøta, men det varde ei tid før han tok til som forkynnar. Frie vitnemål på vanlege møte var meir ukjent i den tida.

Medan han gjekk på Levanger lærarskule, møtte han moderne tankar og synsmåtar som var oppe i tida, men det var og ein flokk truande elevar ved skulen, og dei heldt han trufast lag med.

Frå 1903 til 1911 var han lærar i Stangvik og på Storlandet. Sidan var han lærar i ymse krinsar i Bolsøy heilt til 1942, den lengste tida i Eide—Roaldset krinsar. Frå 1915 var han kyrjesongar i Kleive.

Då han var på Storlandet, gjekk det vekking over bygda, og i den tida var det truleg han tok til som forkynnar. I Bolsøy

vart han og med og tala på møte, og etter kvart kom han meir og meir med både i forkynnarverksemda og i lag og styre. I 1933 vart han med i styret for Romsdal indremisjon, og frå 1934–1939 var han formann i samskipnaden. I to år måtte han også fungera som sekretær. I den tida arbeidde han serleg på å betra økonomien og utvida forkynnarverksemda. I mange år tok han del i sundagsskullearbeidet og var ei tid formann i Romsdal sundags-skulekrins.

Hungnes hadde gode gaver til å forkynna Guds ord. Han hadde serleg læraren si nådegåve og var sterkt forankra i den objektive frelse, forsoninga og rettferdiggjeringa i Kristus Jesus. Dette heldt han klårt fram så det vart til hjelp og signing for mange. Elles tala han både vekkjande og sjølvprøvande og tolka dei ymse sider i kristenlivet.

Som talar var han frisk og djerv og gjekk beinvegen med det han hadde å seia.

Av organisasjoner var det serleg indremisjonen og Det Norske Misjonsselskap som stod han nærest. Men elles hadde han hjarta for alt arbeid i Guds rike. Han var både vidsynt og hjelksam og gjorde det han kunne til å stydja det kristelege arbeidet både i heimbygda og bygdene ikring.

Hungnes var gift med Marie Eriksdotter, fødd Aspelund, og heimen deira på Hungnes var gjestmild mot alt Guds folk og eit sentrum for den kristelege verksemda i bygda.

Siste åra han levde, slo helsa feil, men han var aktiv med i kristeleg verksemnd heilt til han døydde brått den 27. nov. 1944.

Det er bilete av Ingvald Hungnes mellom formennene i Romsdal indremisjon.

I Romsdal indremisjon si fyrste tid måtte møta haldast i stovene kringom på gardane. Det vart fleire slike samlingsstader i Bolsøy, slik som Botterli, Ødegård, Istad, Kleive, Eide, Sjevik, Nerhagen, Solli, Mjelva, Hjelset, Lindset, Røbekk og Årø.

Dei som budde nær Molde, søkte gjerne bedehuset der. Det

var bygt i 1877 og er det eldste bedehuset som er i bruk i Romsdal i dag.

På Bolsøya var samlingsstaden serleg i Ola-garden, Thomasgarden og på Lillebostad. I Solemdal og på Tollåsen var det ofte samlingar, like-eins fleire stader innetter Mauset-stranda og i Osen.

I tida framover var det mange forkynnurar frå Nordmør og Trøndelag som vitja Bolsøy. Vi skal berre nemna Ola Detli, Gunnar Graven, John Tørset og Sølfest Lund. Den siste var komen frå Oppland, men hadde slått seg ned i Opdal. Den kjende forkynnaren Per Nordsletten sette også merke etter seg. Vidare skal ein nemna Nils og Tron Torvik, Ingebrig特 Grindal og Erik Bjerkeset.

To ulike, men sermerkte forkynnurar var Johannes Kjøl og Daniel Heggem. Den fyrste kunne vera tung på handa og sparde ikkje operasjonskniven, den andre var inderleg og varmhjarta, gripen sjølv så det greip andre.

Fleire frå Romsdal var og trufaste i Herrens teneste, såleis emissærane O. Berild, Nils Villa, Hans Kolmandsskog og Lars og Sivert Helset. Misjonær Knut Stokke frå Innfjorden vitja mange gonger Bolsøy før han drog til misjonsmarka.

Utanom desse som no er nemnde, var det mange fastbuande bolsøyværingar som ofte tok del med oppbygging både i sin eigen krins og vidare omkring.

Ingebrig特 Torvik frå Torvik i indre Romsdal budde på Tollåsen der han var gift med Oline Tollås. I mange år var han ein kjend forkynnur innan Romsdal indremisjon. Det rosenianske innslaget merkast tydeleg i forkynninga hans. Tollåsen vart ein samlingsstad for Guds folk. Barneflokken fylgte i foreldra sine fotefar. Den eine sonen, Otto Torvik, er no ute som misjonær mellom muhamedanarane.

Sivert Andreas Hjelset var fødd på Hjelset 14/9 1874 av foreldre Erik O. Hjelset og Magnhild, fødd Heggnes. Han var

den nestyngste av 7 sysken. Mor hans vart omvend i seinare år. Ho bad til Gud og las Guds ord i heimen. Utanom den påverknaden han fekk der, tok han mot sterke kristelege inntrykk av lærar, seinare kyrkjesongar O. Torvik, som var ein sers god kristen oppsedar.

Sivert Andreas Hjelset tok til i skreddarlære alt i femtenårsalderen. Han byrja hjå bror sin, Erik, men fullførde læra i Kristiansund.

I 1902 kjøpte han garden Skjerså, og dreiv den på ein framifrå måte. På skreddarloftet hadde han støtt læregutar til hans eigne born voks til og vart opplærde i skreddarfaget.

Sivert Andreas Hjelset vart halden for ein dugande og pålitelig borgar, og fekk tidleg mange tillitsyrke.

Men det er likevel som kristen leiar at S. A. Hjelset har fått det sterkaste ettermælet.

Han vart omvend under vekkinga ved Løset og Brekke i slutten av nittiåra. Då vekkinga nærma seg bygda, måtte han bort på arbeid, og tok då lovnad av beste ungdomsvenen sin, Eilert Hagen, at han ikkje måtte omvenda seg om dei andre kameratane gjorde det. Han rekna sikkert med at den intelige og karakterfaste Eilert var fast som fjellet i den saka.

Då Sivert Andreas kom med rutebåten til Hjelset nokre månader seinare, leita augo hans fanychtes etter Eilert i «kaigjen-gen», der han før støtt var å finna. Var han sjuk? Eller var han? — — —

Sivert Andreas tok kofferten sin og gjekk heller fort frå kaia. Han måtte finna Eilert. Og nær ved Haga-brua møttest dei to — åleine. Dei handhelsast.

Eilert hadde *ein* trong og *eitt* ynske, og difor kom orda slik: «No er eg omvend, og det må du bli og.» «Dette møtet og desse orda stakk som ein kniv inn i hjarterota,» sa han seinare. Betre vart det ikkje då han råka den gjenta han hadde gjeve hjarta til. Det same vitnemålet og det same ynsket møtte han der. Men ho let han og forstå at ho våga ikkje å skipa heim saman med han utan han og vart ein kristen.

Sivert Andreas hadde det vondt. Predikantane som alle tala om og var så glade i, var og farne. Sorgfull og rådlaus gjekk han slik ei tid. Men så laga Herren det såleis at Johannes Kjøl og Mattias Grovehagen skulle ha møte på Aaramsalen (Losjelokalet). S. A. Hjelset var pedell der. Her fekk han då nåde til å ta imot kallet frå Gud. Han hadde ikkje noko bibelord å festa seg til, men han sa sjølv at han kjende at han hadde vorte ein ny mann og hadde full klårleik over det.

Det var Hans Kolmandskog som fyrst såg seg mon i han til å ta del på møte. Litt etter kvart kom han med både i indre og ytre misjonsarbeid. I fråhaldsarbeidet tok han og del.

Vårt eige folk låg han varmt på hjarta. I fyrste rekkje måtte ein sjå å vinna det, og sidan arbeida utetter i alle slag misjonar.

Rauma Ungdomsskule låg han serleg på hjarta, og hadde ein trufast ven i han.

Som forkynnar vart Hjelset meir og meir nytta. Hans klåre vitnemål om synd og nåde fengde. Ein merka vel at han hadde kjempa hardt for trua. Difor skjøna han andre så godt, og vart skjøna av ærlege, kjempande sjeler. Han hadde evne til å kle av folk alle falske årsakingar og føra sjelene inn på sanningsvegen. Ein sat så ofte att med den lærdomen etter vitnemålet hans: Ver sann innfor Gud, så får du fullt ljós over di frelsessak.

S. A. Hjelset var i sanning ein aktiv kristen. Om det var midt i hardaste slåttonna, tok han gjerne sykkelen sin laurdag etter middag eller sundag morgen og drog av stad til møte eller stemne.

At han heile tida heldt seg så åndeleg frisk og vaken, hadde nok si årsak i trufast bønevakt, i bibellesing og dagleg husandakt. Under arbeidet på markene eller i verkstaden song han gjerne av gode, gamle kjernesalmar og opplevde så ofte at sanningane vart levande for hjarta.

Kvar morgen var arbeidet i stallen det fyrste han tok fatt på. Og der, framfor hestekrubba, hadde han ei bønekrå, der han henta kraft til dagsens strid og strev.

Det låg han varmt på hjarta at folk skulle verta frelseste. Når

nokon kom til han på verkstaden, førde han gjerne samtalen inn på åndelege ting, og spørsmåla kunne ofte vera rett innpå-trengjande. Men folk merka at dei var sprungne fram av eit varmt hjarta.

S. A. Hjelset var gift med Petrine Mjelve. Dei sju borna har alle gjeve seg til Gud. Heimen har vore og er framleis ein god kristen heim med harterom og husrom for Guds folk.

Hjelset døydde 2. febr. 1936 og er gravlagd på Røbekk kyrkje-gard. Til kona som stod gråtande ved sjukesenga, kunne han frimodig seia: «Syrg ikkje, eg er ferdig med gjerninga mi.»

Bilete av S. A. Hjelset er å finna mellom formennene i Romsdal indremisjon.

Kristoffer Eide lever enno. Han er fødd 26/4 1873 av foreldre Gjertrud Anna, f. Romuld og småbrukar Kristen K. Eide.

Tidleg drog han ut frå barneheimen og ville tena til livsopp-hald, først som gjætargut, seinare som snikkar og tømmermann. Det at han så tidleg måtte læra å syrgja for seg sjølv, avsette gode og verdfulle frukter i karakteren hans.

Kring hundreårsskiftet gjekk det ei stor vekking over Kleive og Fannestranda. Eide arbeidde då som bygningsmann hjå klokkar L. Hungnes, og både han og fleire i barneflokken på Hungnes vart då omvende til Gud. Eide vart ein frimodig og glad kristen ungdom som tidleg tok til å vitna om frelsa i Kristus Jesus.

Seinare vart han gift med Marie Ellingsgård og flytte til Ålesund der dei budde i fleire år. Her var han aktiv med både i indre og ytre misjon og gjorde godt arbeid i sundagsskulen.

Seinare flytte dei heim att til Bolsøy, og Eide overtok små-bruket etter faren. Så vart det å arbeida både som bygnings-mann og bonde.

Kan henda er det indremisjonen og kinamisjonen som har lege Eide mest på hjarta, men han har aldri vore «båsbunden». Hjarta slår varmt for alt arbeid i Guds rike. Difor har han ofte vore nytta som talar både i heimbygda og vidare omkring. Små-

møta i sin eigen krins set han gjerne aller mest pris på. Han er avhalden og akta både av ung og gamal, og er ein av dei som kristenfolket alltid kan rekna med.

Kristoffer Eide er den rolege, tenksame mannen, som på same tid eig barnet sitt sinn og skjønar og elskar dei unge. For gamle og sjuke har han vore venen og sjelesyrgjaren.

Nokre år var Eide formann i Romsdal indremisjon, biletet hans er difor å finna mellom formennene.

For Rauma Ungdomsskule har han vore ein god mann. Arbeidet på skulen har han fylgt med kjærleik og interesse gjennom mange år.

No tek Eide til å dra på åra, men enno er han åndsfrisk, fylgjer nøyne med, og tek trufast del i arbeidet for Guds rike.

* * *

Over Bolsøy har det gått fleire vekkingar heilt frå Faste Svendsen sine dagar. I den tida han budde og verka der, kom mange til liv i Gud.

Den neste store vekkinga kom i 1883 og åra frametter. Det nenneskelege reiskapet den gongen var den kjende forkynnaren P. G. Sand. Siste gongen han vitja Kleive, var helsa nedbroten, så han måtte køyrast til kyrkja. Men hjarta var varmt og ånda levande. På veg til kyrkja slo han ofte ut med handa og ropa til folk at dei måtte verta med på himmelvegen.

Den største vekkinga Bolsøy har hatt, gjekk over bygdene i 1895–1905. Mange forkynnurar fekk då vera Herrens reiskap, såleis Ole Løset som budde på Rød, og Maurits Brekke frå Ørsta.

I 1914–1916 gjekk ei sunn og god vekking over Molde og ytre Bolsøy ved Kristian Sande. Sidan har det ofte vore større eller mindre vekkingar i dei ymse krinsane. Vi skal nemna vekkinga ved Ole Hagesæter og Klaus Egge i tjueåra. I 1932–1933 var det ei god vekking i Roaldset–Mjelvehagen krinsar ved K. Staurset frå Norsk Luthersk Misjonssamband (Kinaforbundet). Mange av dei som kom til liv i Gud den gongen, er berande krefter i sine krinsar no. På Kleive var det vekking i 1928 ved sokneprest Sundby og Ansgar Søvik, noko seinare ved Knut

Plassen og Fina Bratshaug. I Risan og Solemdal var Ingolf Sæthermyr det reiskapet Gud brukte i 1944–1945, på Ødegård Ottar Istad og Ansgar Ellingsgård. Omlag på same tida var det vekking i Eide, Roaldset og Kleive ved L. Singelstad, og på Bolsøya ved Peder Mork og fleire.

Dei siste åra har det vore lite synlege resultat av arbeidet. Men ordet har vore rikeleg forkynt, og Herrens lovnad kviler over arbeidet.

I Romsdal indremisjon si fyrste tid var det ikkje bedehus andre stader enn på Veblungsnes og i Molde. Møta vart haldne i dei store stovene som fanst på mange gardar. Fleire stader hadde dei krakkar og tjukke bord liggjande til møtebruk. Før samlinga tok til, vart det så rigga opp benker i stova. Etter møta stogga ofte ein liten veneflokk att. Då vart det gjerne ei koseleg samrøde kring kveldsbordet der talaren kom i nærmere kontakt med venene.

Det fylgte ikkje lite strev med husmøta, men dei hadde sitt store verd både for born og vaksne i heimane der dei vart haldne, og dei knytte sterkare veneband enn dei vanlege møta våre gjer i dag.

Etter kvart som skulehusa vart bygde, avløyste dei stovene som samlingsstader. Men då ei tid var gått, kom det ymse vedtekter som gjorde skulane ulaglege til møtebruk. Dei mest interesserte tok då opp arbeidet med å reisa bedehus kringom i krinsane. Det arbeidet er enno ikkje slutt.

I Bolsøy er det no 11 bedehus. Dei er reiste i denne rekkefylgja:

Hjelset bedehus, bygt i 1909 og utvida i 1917,
då ungdomsskulen tok til der.

Røvik bedehus, bygt i 1912.

Solemdal bedehus, bygt i 1913.

Ødegård bedehus vart teke i bruk 1915.

Det var det gamle skulehuset som vart kjøpt
og innreidd.

Soar på Skjersli, bygt i 1915.

Risan bedehus, bygt i 1918.
Kleive bedehus, bygt i 1922.
Strande bedehus, bygt i 1922.
Roaldset bedehus, bygt i 1930.
Eide bedehus, bygt i 1932.
Årø bedehus vart teke i bruk i 1947.
Ei barakke vart kjøpt og innreidd.

Dessutan vert menighetshuset på Røbekk ofte nytta til møte.
Slik er det og med Kvam kapell som huslyden Møller eig.

Bedehusa er gjerne av nyare dato enn indremisjonslaga
kringom i krinsane, og det er berre rimeleg.

Hjelset og Mjelvehagen indremisjon er den eldste i Bolsøy,
skipa i 1899. Nokre år etter (1904) kom Solemdal og Tollås
indremisjon som ein avleggjar av laget i Hjelset og Mjelvehagen.
Venene på den andre sida av fjorden fekk sterke oppmodingar
om å gå i gang med ein indremisjon, og i 1904 våga dei spranget.

Og arbeidet gjekk vidare. Røvik indremisjon kom truleg i
1905, Kleive (Groven) indremisjon i 1911, og på Ødegård fekk
dei sitt lag i 1912.

På Bolsøya vart indremisjonen organisert i 1918 eller 1919,
og sidan vart indremisjonslaga skipa i denne rekkjefylgia: Årø
indremisjon — 1923, Lønset og Strande indremisjon — 1924,
Osen indremisjon — 1927, Fuglset indremisjon same året, Risan
indremisjon — 1928, Eide indremisjon — 1933, og Øverbygdens
indremisjon same året.

Dessutan er det fleire ungdomslag som høyrer indremisjonen
til i bygda. Vi skal berre nemna dei i den rekkjefylgia dei er
skipa: Røvik I. U. F. nyskipa i 1934, (truleg skipa i 1930), Kleive
I. U. F. — 1934, Solheimdal I. U. F. — 1937, Risan I. U. F. og
Hjelset og Øverbygdens I. U. F. — båe skipa i 1943 og Bolsøya
I. U. F. skipa i 1944.

I tillegg til dette har Bolsøy to lag for unge kristne kvinner.

Ødegård U. K. K. F. vart skipa alt i 1897, og Risan U. K. K. F.
er frå 1943.

4. MOLDE

Molde og omegn indremisjonsforening vart skipa hausten 1876. I det første styret kom desse med: Bokhandlar R. A. Olsen, formann, lærar A. Jakobsøn, kjøpmann S. Pettersson, reipslagar O. C. Rasmussen og snikkarmeister O. Solemdal.

Dei fleste av desse styrelemene tok aktivt del i indremisjonsarbeidet i mange år — to av dei i nærmere femti. Med kjærleik og interesse gjekk dei opp i gjerninga, og arbeidet bar rike frukter.

Elles har Molde indremisjon gjennom alle år hatt kvinner og menn som viljug har stilt seg til teneste og vore med og bore fram dette arbeidet i Guds rike.

Alt på skipingsmøtet for indremisjonen reiste spørsmålet seg om bygging av bedehus, og på ei gåveliste vart det straks teikna 273 spesidalar (kr. 1092,00). Innsamlinga heldt fram, og snart var summen auka til kr. 3427,80.

Alt året etter stod huset ferdig, og dei kunne ha det første møtet der den 28. sept. Bedehuset hadde kosta ca. kr. 7400,00. Seinare har det vorte vølt og gjort lengre, men sjølve møtesalen har same storleiken som då huset vart bygt.

I 1918 kjøpte indremisjonen tomt i Molde sentrum, Romsdalsgt. 1. Her er det tanken å reisa eit nytt, tidhøveleg bedehus. Teikningane ligg ferdige, og det er samla inn ein del midlar. Dessutan er indremisjonen skuldfri på det gamle huset. Men til denne tid har det ikkje late seg gjera å realisera byggeplanane.

Innan Molde indremisjon er det eit kvinnelag som har gjort eit godt og trufast arbeid i mange år. I dette laget har dei møte kvar fjortende dag.

Etter ei større vekking i Molde i 1914 vart det skipa I. U. F. Fyrste formannen var Johan O. Hestad. No er det Johannes Kårvand som står for leiinga. På jamnan har dei unge hatt ansvaret for to møte om veka. I den aller seinste tida har dei unge og eldre gått saman om sundagsmøta. Styret meinte den

ordninga ville vera heldigare enn at dei unge og eldre skulle samlast til kvar sitt møte om sundagen.

I ca. 65 år har det vore sundagsskule i bedehuset, driven og leia av indremisjonsfolk. Ein minnest med takk til Gud dei mange som trufast har bore dette arbeidet fram. Vi skal berre nemna Dorthea Berg, Lovise Tønder, Marthine Kragh, O. Sættem, Edv. Ranvik, Hans Kvam, Anne Malmedal og fleire.

I slutten av åttiåra skipa vaktmeister K. Stigum eit kristeleg songkor, Stigums kor. Då han flutte frå byen, overtok O. Sættem dirigentplassen. Etter kvart vart dette koret ei god hjelp for indremisjonsarbeidet, og mange unge kom med i rekkjene. No har koret i fleire år gått under namnet Molde misjonskor. Reinholdt Elvsås har i mange år vore ein interessert og dugande dirigent.

Sidan Molde indremisjon vart skipa, har mange Herrens vitne vitja byen. Vi skal berre nemna nokre av desse.

I 1882 hadde misjonær Skrefsrød ein del møte i kyrkja. For mange vart desse møta ugløymande. Dei truande venene mintest også med glede og takk den tida klokkar Jørgensen verka i bedehuset. Faste Svendsen hadde også god inngang i Molde, men den predikanten som i serleg grad sette merke etter seg, var Paul Gerhard Sand. Den åndelege rørsla som då gjekk over byen, vart gjerne spottande kalla «Sandstormen». Ved Sand si forkynning vart mange førde fram til eit lukkelegare og meir frigjort kristenliv, og fleire nye vart lagde til veneflokken. Vekkinga greip vidt, og det vert fortalt at ein del av dei som folk rekna med til Molde sitt aristokrati, kom til overtyding om at livet med Kristus var det beste og det einaste som heldt både i liv og død.

Den rosenianske forkynninga til Sand verka utløysande og frigjerande for mange menneske. Under møta siterte han stundom ein kjend song på denne måten: «Ren og rettferdig, himmelen verdig — ikke i meg, med i Kristus jeg er.»

Etter hundreårsskiftet var misjonær Nilsen-Lund i byen.

Dei mange opplevingane frå misjonsmarka og det mektige vitne-målet hans sette varande merke hjå mange tilhøyrarar.

Slik verka også vitjinga til misjonærane Sama og Stokke i nittiåra.

Ludvig Hope gjesta Molde omkring hundreårsskiftet, både like før og straks etter. Møta hans sette varande merke. Serleg mintest folk den talen han heldt over teksta: «Han skal veksa, eg lyt minka.»

Andreas Lavik og sokneprest Lindeland gjesta og Molde og Romsdal. Møta deira var det mange som takka for. Enno kan folk minnast kor det greip i forsamlinga når Lindeland song: «Jeg har funnet Sarons rose.»

Omlag på same tida verka Tormod Rettedal i Molde, og då emissær Larsen — seinare Larsen-Gimnes — kom til byen i 1902, var det mange som kom til liv i Gud. Ei tid seinare var Andreas Levang reiskap til mange si omvending.

Hausten 1902 hadde Molde vitjing av det første misjonær-kullet som skulle ut for Norsk Luthersk Misjonssamband (Kina-forbundet). Det var avskilsmøte i bedehuset der dei unge misjonærane vitna om Gud. Enno minnest folk at den unge Knut Samset frå Måndalen steig fram og song: «Jeg må have Jesus med meg, vandre ene kan jeg ei.» I 1936 leid Samset martyrdøden i Kina.

Den kjende finnmarkssekretæren Martin Aalmo vitja Molde første gongen i 1902. Nokre år seinare var det vekking ved Johannes Lunde og Abraham Thompson. Den gongen var tilstrøyminga til møta så veldig at dørene måtte stengjast når møte-tida var inne.

I 1914 braut det ut vekking i Molde ved Chr. Sande. Mange unge kom då over på Guds side, og Molde I. U. F. vart skipa. Vekkinga heldt fram fylgjande år. Bernt Håland og Lars Lid verka då ein del i Molde. Eit par år etter var det på ny noko av ei gjestingstid ved Didrik Andersen og Bernhard Johannessen.

I den siste tida har det ikkje vore nokor vekking i vanleg

Molde bedehus,
bygt 1877. Det eldste som no er i bruk i Romsdal.

meining, men til ymse tider har ein og annan vorte vunnen for Gud.

I dei seinare åra har truande menn sett kvarandre stemne til misjonsmøte ein gong om månaden. Desse «misjonsmøta for menn» vert haldne kringom i heimane.

Sidan indremisjonen vart skipa i 1876, har mange Herrens vitne gjesta Molde. Ordet har vorte sådd ut i rikt mål. Når tilreisande talarar ikkje har vore til stades, har truande brør vitna om Gud og halde møteverksemda oppe.

Fylkeskasserar N. B. Elvsaa står no som formann for laget.

Både Molde indremisjon og Molde I. U. F. står innmelde i Det Vestl. Indremisjonsforbund.

5. FRÆNA

Den organiserte indremisjonsverksemda slik vi kjenner den i dag, er ikkje gammal. Dei fleste indremisjonslaga vart skipa frå 1917 og framover. Det hadde då gått store vekkingar over dei fleste krinsane i Fræna.

Men ein del kristeleg verksemd hadde det vore i bygda heilt frå den fyrste tida i Romsdal indremisjon si soge. Dei som då vitja bygdene, kom gjerne utan å vera sende av nokon organisasjon og var oftast uløna.

Så lenge presten Dick var på Aukra, kom det otte leiande kristne frå fleire Nordmørs-bygder og ville høyra Aukra-presten og tala med dette mektige Herrens vitne. Slik var det serleg ved dei store høgtidene. Dei som kom til Aukra, la gjerne vegen sin gjennom Fræna, og når det høyde slik, samla dei folk omkring Guds ord. Såleis var det med Nils Torvik, Ola Stokke og Johannes Kjøl. Den siste verka ikkje så lite i indre og øvre Fræna. Vinteren 1884/85 stod han i vekking på Helset og fekk vera til stor velsigning der.

Av bygdefolk som tok del på møta, kan ein nemna Anders Åndal, Sivert Helset og Ola Helset. Seinare vart Lars Helset omvend til Gud og vart ein av dei kjende lekmenn i Romsdal.

Det spurdest snart over bygda at det hadde kome noko nytt til Fræna. Under møta kunne folk falla på kne og be høgt til Gud. Slike var ikkje folk vane med den gongen, og dei undra seg storleg og snakka mykje om det i bygda.

Lærar Peder Hestad som heldt skule i Sande og Malme, samla stundom folket om Guds ord. Før han byrja dagen i skulestova, bad han høgt til Gud og med eigne ord. Dette gjorde eit mektig inntrykk på skuleborna, såleis på Iver Hol som no er ein av dei eldste leiande kristne i Fræna.

Den gongen har vart omvend til Gud, gjekk det såleis til: Etter gudstenesta i Vågøy kyrkje ei jolehelg vart lesarane Lars Helset og Anders Åndal med i båt til Sandsbukta. Iver Hol var då ung. Han kom i same båten som lesarane, men ordna seg

slik at han kom sist inn i båten så han kunne få hoppa først i land. Det kjendest ikkje rett godt å vera i båt med slike karar, serleg når han tenkte på den oppgåva han hadde teke på seg — å skaffa hus til joledansen på Sande.

Oppgåva lukkast ikkje for han, og det vart ingen joledans det året. Slikt hadde aldri hendt før det folk kunne minnast. Men om kvelden fann han og nokre andre ungdomar på at dei skulle sjå innom på «samlinga». Då hende underet. Guds ord nådde inn til hjarto, og den kvelden vart både Iver og Knut Andreas Hol vekte.

I Fræna er det no mange bedehus og mange indremisjonslag.

Vi byrjar på *Helset*. Bedehuset der vart reist i 1903. Då hadde Johannes Kjøl stått i vekking der på ny, og veneflokken ville gjerne få sitt eige hus.

Det vart ordna slik at «huset skulle eiga seg sjølv» og ikkje høyra nokon organisasjon til. For huset står det eit styre på 5 medlemer.

B. Håland hadde nokre møte der i 1918. Då vart det skipa eit kristeleg ungdomslag med Emelie Gjendemsjø i brodden. Laget melde seg inn i Det Vestlandske Indremisjonsforbund.

Året før hadde det vore vekking ved A. Nilsen frå Norsk Luthersk Misjonssamband (Kinamisjonen). Men laget fekk ikkje lang levetid. Alt i 1924 sovna det inn.

Vinteren 1943 gjekk det vekking over bygda. Otto Ingvarsson stod då i arbeidet mange veker. Det året fekk Helset sitt indremisjonslag med Peder Johan Helset til formann. No har Ingvar Gjendem leiinga av laget.

I Valle krins vart det skipa indremisjonslag same året med Ole Nygårdsvoll som fyrste formann. Dei truande arbeider med å samla inn midlar til eige bedehus. Toralf Ugelvik er formann i Valle indremisjon no.

På Hoem har dei heller ikkje fått eige hus, men også her arbeider dei med sakar og samlar pengar til byggjefond.

Indremisjonen på Hoem vart skipa i 1937 under Edv. Lykkeslett si verksemrd. Det melde seg 9 medlemer. Flokken er ikkje

stor, men også her prøver dei å halda elden brennande. Edvard K. Hoem har heile tida vore formann. I krinsen hadde dei ei god tid både i 1936 og 1944 då Rasmus Sæter verka der.

I Sandsbukta var det ikkje så lite indremisjonsarbeid frå 1900 og framover, men organisert vart det først i 1920. Då hadde bygda ei gjestingstid ved Kr. Hjelset, I Samset og O. Skeide.

Iver Hol var den første formannen, og sidan han slutta, har han stått trufast med i arbeidet. Formann no er Peder Holen.

Bedehuset høyrer indremisjonen til. Det vart bygt i 1923.

Nokre av dei første predikantane dei kan minnast frå *Malme-fjorden*, var Johannes Kjøl, Sivert og Lars Helset, Abelset og Mads Sylte.

I 1917 var det vekking ved A. Nilsen, og vekkinga heldt fram så smått i fleire år. Bedehuset vart bygt i 1922, og same året vart indremisjonen skipa med 25 medlemer og Hans Malme til formann. Ole J. Malmedal står for leiinga av indremisjonen no.

Elles kan ein nemna at det tidlegare hadde vore eit indremisjonslag på staden, men ingen veit å nemna noko om det i dag.

I Sylteosen var det stor vekking i 1905. Veneflokken voks då monaleg. Men etter kvart vart det vanskeleg å få nytta skulehuset til møta. Difor tok dei til å samla inn pengar til eige hus. Det stod ferdig i 1914. Kristenfolket i krinsen eig huset, men indremisjonen vel styret. Første formannen var Iver Holen. Elles hadde desse mennene mykje å seia under reisinga av bedehuset og skipinga av indremisjonen: Ole Lindset, A. O. Syltebø, Iver Fr. Sylte, Andreas og Karl Moen og Mads Sylte.

Sylteosen indremisjon skriv seg frå 1906. Då vart laget skipa saman med kinamisjonen på staden. Men i 1911 gjekk indremisjonen over til å vera eit sjølvstendig lag med Ole Lindset som formann. No har A. K. Elnes leiinga.

I Elnesvågen var det og ein truande veneflokk lenge før det var organisert verksemd. Såleis kan ein nemna Beritanna Hatlebakk, Pedrikka Eidem, Andr. Haukås, Johan Hatlebakk, Ole

Chr. Malmedal, Marit Eidemsbakken, Brith Eidem og Lovise Håseth.

Tilreisande talarar vitja stundom bygda, og møta heldt dei i stovene hjå Ingebrigts Hatlebakk, Andr. Håseth, Knut Andreas Eidemshol, Oliver Eidem og fleire. Ein og annan vart vunnen for Gud.

Av det folk kan minnast i dag, var Ole Arnesen frå Farstad? den første lekmannen som forkynte Guds ord i bygda. Noko seinare kom emissær Strømme (truleg frå Bergens-kanten) og Marit Nakken. Ho song til guitarspel, og det tykte mange gildt om. Beritanna Eidem fylgte gjerne med og tok seg av henne.

Indremisjonslaget skriv seg frå 1918. Johan Hjelvik frå Bergens-kanten verka då i Elnesvågen. Han skreiv ned lovene for indremisjonen, like-eins lovene som vart vedtekne for bedehuset. Det var ikkje bygt enno, men på skipingsmøtet for indremisjonen vart det gjort vektak om å byggja.

Sidan vart det ein del strid om kvar huset skulle stå, og dette førde til at det drog ut før huset kom opp. Departementet avslo ein søknad om å få kjøpa tomt på lærargarden, og så vart bedehuset til slutt bygt på den tomten som først var utpeika. Ordet i Sak. 4, 8–10 gav frimot til å ta fatt. Huset vart ferdig i 1929.

Fyrste formannen i indremisjonen var Johan Hatlebakk. Han «sat ved roret» heilt til han flytte høgare opp i 1931 – 61 år gammal. Sidan den tid har Hans Håseth vore formann.

Hatlebakk hadde levande interesse for arbeidet og gjekk med iver inn for reisinga av huset. Då det var ferdig, fekk han der den andre heimen sin på jorda. Noko av det siste han tala med Bernh. Eidem om før han døydde, var at dei måtte ta vel vare på det kjære huset.

I 1942 var det ei gild tid i Elnesvågen under H. Thormodsæter si verksemd der.

På Tornes vart indremisjonen skipa i 1917 ved Klaus Egge. Fyrste formann var Chr. Midthaug. No er det emissær i Norsk Lutherisk Misjonssamband, Ole Åsen, som leier laget.

Bedehuset på Tornes vart bygt i 1908.

— Her som andre stader i Fræna verka det tilreisande talarar lenge før verksemda vart organisert. Såleis kan ein nemna S. Bjarli frå Romsdal, Johannes Kjøl frå Nordmør, Chr. Eikrem frå Aukra, Fredrik Myren frå Bud og Olaus Rasmussen frå Bolsøy. Den siste var ein sermerkt og original forkynnar, rett ein «stubbebrytar» i Guds rike. Han sette varande merke etter seg mange stader.

Av lekfolk som frokynte Guds ord i *Stavik*, kan ein nemna Ola Løvoll, Hans Kolmandsskog, Ingebrignt Malmedal, Olaus Rasmussen og Marit Nakken. Den åndelege leiaren i veneflokk'en var Ole Kjørsvik. Han vart vekt og omvend under ei gudssteneste i Vågøy kyrkje ved sokneprest Riiser. Sidan vart heimen hans eit åndeleg sentrum i bygda.

Ole Kjørsvik drukna ein haustkveld i 1916. Han var på sjøen og såg etter notbruket sitt då han kom ut for ein sterk kastevind. Då liket var funne, og notlaget stod samla om kista, braut det ut stor vekking i bygda.

Alt før hadde det vore på tale å reisa eit forsamlingshus. No melde spørsmålet seg med ny styrke.

Ein sundag hadde dei truande samla seg i skulehuset og tala saman om dette viktige spørsmålet. Då kom ein flokk av den frilynde ungdomen og bar fram ynske om å reisa forsamlingshuset i lag med dei truande. Om dette vart det inga semje, og det såg ut til kløyving og strid i bygda.

Men snart etter kom den store vekkinga som nett er nemnd. Mange frå den frilynde fylkinga kom over på Guds side.

I mai 1917 vart så indremisjonen skipa med 22 innskrivne medlemer og Edv. A. Stavik som fyrste formannen. To år etter stod bedehuset ferdig.

Edv. A. Stavik kom til liv i Gud under ei vekking som gjekk over bygda omkring år 1900. Han var då i trettiåra. Etter at Ole Kjørsvik hadde fått heimlov, vart han ein åndeleg leiar i Stavik. Emissær i Norsk Luthersk Misjonssamband, Albert J. Stavik, er formann i indremisjonen no.

Tornes og Stavik har eit kr. ungdomslag saman. Det vart

skipa i 1917 med Ole Åsen som formann. No er Angel Åsen leiar av laget.

I Bjørnsund var det få truande før 1880. Berre ein hende gong kom det nokon som forkynnte Guds ord. Men omkring 1890 gjekk det vekking over staden — den fyrste folk veit om. Reiskapet var arbeidarar frå metodistkyrkja. Elles la sokneprest Riiser ned eit godt arbeid i Bjørnsund. Det vart etter kvart ordna såleis at dei skulle få frå 4 til 6 gudstenester om året.

Dei same lekmenn som vitja andre krinsar i Fræna, fann også vegen til Bjørnsund. Ei større vekking gjekk over staden i 1906 ved Ole Løvoll som reiste for Den Indre Sjømannsmisjon.

I 1908 var ein del interesserte menn i Ålesund under årsmøtet for Det Vestlandske Indremisjonsforbund. Dei kom varme og oppglødde heim att, og same året vart så indremisjonen skipa under leiing av August Hammerø.

I den fyrste tida stod laget innmeldt direkte i Det Vestlandske Indremisjonsforbund. Men det gjekk ikkje lenge før venene vart klår over at det var mest tenleg å melda laget inn i Romsdal indremisjon.

I Bjørnsund er det to bedehus, og dei ordnar det gjerne med skiftevis møte i desse to husa.

Bedehuset i Nordre Bjørnsund stod ferdig i 1907, og i Søndre Bjørnsund fekk dei sitt bedehus året etter.

Kasmer Hammerø er formann for indremisjonen no.

6. BUD

Bud indremisjon vart skipa i 1890 med Fredrik H. Myhren som fyrste formann. Med i laget høyrdé både Gule og Bud skulekrinsar.

Føremålet for indremisjonen var å fremja Guds rike mellom folket, som alt indremisjonsarbeid er. Men i lovene er det nemnt serskilt at indremisjonen skulle prøve å fremja husandakten og

eit kristeleg husliv, motverka sundagsarbeidet og syrgja for at born og ungdom var inne i høveleg tid om kveldane.

Oppgåvene laget sette seg, nådde såleis vidare enn vanleg.

I den første tida vart skulestovene nytta til møtestader, og veneflokken hadde sine faste samkomer. Dei første tilreisande talarane som er nemnde, er bødtker Eriksen frå Kristiansund, emissærane I. Welle, S. Bjorli, J. Kjøl, L. Helseth, O. Rasmussen, B. Monsås og K. Valved.

Saknet av eige hus melde seg snart også her, og alt i 1893 vart det vald ei nemnd som fekk til oppgåve å samla inn pengar til bedehus og koma med framlegg til lover. Det gamle skulehuset i Bud vart så kjøpt til bedehus og teke i bruk alt i 1895. Det vart vigsla av sokneprest Kjelstrup. Kjøpmann H. With gav ei større gave til huset etter at han hadde flytt frå Bud.

Med dette bedehuset greidde dei seg i mange år, men det var lite, og ynsket om eit større og betre hus vart sterkare og sterkare.

Under årsmøtet i 1917 vart det så gjort vedtak om å byggja nytt bedehus. Det vart straks samla inn ein del pengar. Gamlehustet vart selt for kr. 4000,00, og snart stod det nye bedehuset ferdig, stort og romsleg.

Det skapte sorg i veneflokken då tyskarane tok huset til fangeleir under siste verdskriga. Det fekk «mange skråmer og stygge sår» i den tida. Men etter frigjeringa er huset sett i god stand att.

Over Bud har det gått fleire vekkingar, såleis i 1905 og 1917/18. Den siste vekkinga opplevde bygda i 1947 då R. Fatland var det reiskapet Gud nytta. I ei tørr og sløv tid vekte vekkinga glede og ny von langt ut over Bud sine grenser.

Formann i indremisjonen er Anton Torvik.

Bud har også eit livsfriskt kristeleg ungdomslag. Det vart skipa i 1919 — etter vekkinga som hadde gått over bygda. Angel Vikan er formann no.

I Bergset og Drågen er det og eit kr. ungdomslag. Det vart skipa i 1945. Jonny Bergset er formann i laget.

7. SANDØY

I Sandøy herad er det berre Harøy og Ona som har organisera indremisjonslag. I dei andre bygdene har Romsdal indremisjon sine «kontaktmenn», og difor får også desse stadene vitjing av forkynnaraane innan samskipnaden.

Harøy. Tida før indremisjonen vart organisera, veit ein svært lite om, då det ikkje er skrive noko. Men nokre truande var det her og. Samkomene sine hadde dei i heimane både sør og nord på øya.

Då forsamlingshuset «Vonheim» vart bygt, fekk dei tilreisande talarane halda oppbyggelege møte der. Men huset vart nytta til andre føremål og, serleg om sundagane. Difor måtte ein gjerne nøya seg med føremiddagsmøte i «Vonheim», og kveldsmøta vart lagde til heimane som før.

Den fyrste predikanten som kom til Harøy etter at «Vonheim» var bygt, var den kjende og smålåtne Ola Nesse.

I 1915 verka Klaus Egge i indremisjonen. Mykje folk gjekk til møta, og nokre kom til liv i Gud. Mellom dei var fyrste formannen i Harøy indremisjon, Magnus P. Sandøy.

Hausten 1916 kom Egge att, og då vart indremisjonen skipa med 20 innskrivne medlemer. Alt året etter gjekk det ei større vekking over øya. Dei menneskelege reiskapa var då Lohne og M. Thomassen. Veneflokken auka monaleg.

I 1919 verka evangelist Håland på Harøy. Det vart på ny ei rik og god tid med innhausting i Guds rike. Dei fyrste nattverdmøta vart haldne den gongen.

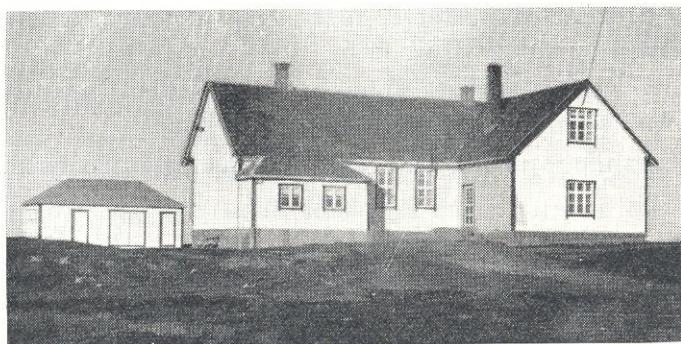
I 1925 kom Vågenes frå Den Indre Sjømannsmisjonen på vitjing, og folket fekk etter oppleva at Gud var nær.

Når ingen framand talar var til stades, gjekk arbeidet sin jamne gang med faste medlemsmøte ein gong om månaden og småmøte sundags kveldane.

I 1919 tok den truande flokken til å arbeida for å få sitt eige forsamlingshus. Ei nemnd vart vald til å ta seg av arbeidet, og

det vart sett i gang pengeinnsamling. Snart var kr. 5000,00 nådd, og indremisjonen tok vågnaden å realisera planane.

Huset skulle reisast på Korsbakken, men før arbeidet kom i gang, vart arbeidarbarakka til A/S Brændtorv lyst fal, og indremisjonen kjøpte den. Barakka vart ordna og ominnreidd og stod ferdig til bruk like før jul i 1920. I 1940 vart bedehuset påbygt og er vel no det største i Romsdal.

Harøy bedehus

Harøy har fleire gonger vore gjesta med vekking og nytt liv sidan bedehuset vart teke i bruk. Vi skal nemna vekkinga ved emissær Havnegjerde og den store gjestingstida som gjekk over øya i 1935. Mange minnest den rike tida med glede og takk. Då var det store bedehuset sprengt veke etter veke, og mange kom over på Guds side. Bededag var frammøtet så stort at formalinga måtte forlata bedehuset og ta kyrkja i bruk.

I 1943 opplevde Harøy atter ei gjestingstid under pastor J. Hellum si verksemd der.

Magnus P. Sandøy og Elias I. Harnes stod trufast med i arbeidet frå dei vart omvende og til dei gjekk inn til kvila. Den lengste formannstida fell på Magnus Sandøy. Etter han

kjem så Elias Harnes og Olav Skotheim. Formann for indremisjonen no er Hans Sæbjørn Hansen.

Harøy har og sitt kristelege ungdomslag som no er leia av Torleif Austnes. Det vart skipa i 1933 med L. Gangstø som formann. Nokre år stod laget fritt, men i 1936 vart det innmeldt direkte i Det Vestl. Indremisjonsförbund.

Ona-Husøy indremisjon vart skipa i 1926.

Bygda har enno ikkje fått bedehus, men det vert samla inn pengar til føremålet. Her er ingen lang møteveg, så folket er lett å samla og møter viljug fram.

Større vekkingar har ikkje gått over staden, men ein og annan har vorte vunnen for Guds rike også her.

Noverande formann, Olav Heggdal, var også den fyrste.

8. NORD-AUKRA

På Julsundsida høyrer *Mordal* med til heradet. Her fekk dei sitt indremisjonslag i 1920. Til den fyrste formannen valde dei Knut Eikrem Haukebø, son til lekmannshovdingen Chr. Eikrem frå Gossen. Han vart ingen gamal mann og fekk såleis ikkje stå i arbeidet så lang tid.

Straks etter at indremisjonen vart organisert, tok dei til å arbeida for reising av bedehus i krinsen. Drivkrafta her var Rasmus Haukebø. Han var alt den gongen ein syttiårs mann, men hadde friskt pågangsmot. I 1924 stod huset ferdig og vart teke i bruk.

Over Mordal gjekk det vekking i 1935. Ei truande kvinne som hadde bede mykje for bygda, fekk heimlov det året.

Det var arbeidarar frå Norsk Luthersk Misjonssamband som var dei menneskelege reiskapa Gud brukte, sekretærane Staurset, Leine og Krogsether.

Dei fleste som vart vara i Guds samfunn, er no flytte frå bygda. Den truande flokken er difor ikkje stor.

Per Mordal er formann i indremisjonen no.

Kristenlivet på *Gossen* har djupe røter attende til Dick si prestetid i Aukra. Det store arbeidet som dette mektige Herrens vitne fekk utføra, sette varande merke på folkelivet i prestegjeldet. Men då dette er nemnt lenger framme i boka, skal ein ikkje ta det opp att her.

I 1890 åra gjekk det på ny ei vekking over Aukra ved Oluf Nilsen. Mange kom då med i dei truande sine rekkjer, men diverre fall fleire frå att til stor sorg for dei som vart vara i Herrens samfunn.

Ein av veteranane i Romsdal indremisjon budde på Nord-Aukra. Det var Chr. Eikrem som var med på skipingsmøtet i Molde 1874, og som sidan stod som ei av støttene for indremisjonsarbeidet.

Laget på Nord-Gossen vart skipa i 1922. Rasmus Sporsheim vart fyrste formannen. Sidan har det skift med åra. No er det Iver Sætervik som står for leiinga av laget.

Dei fyrste åra stod indremisjonen fritt, men i 1928 meldte dei laget inn i Romsdal indremisjon. Bedehuset Betania vart bygt i 1930.

I 1920/21 gjekk ei stor og djuptgåande vekking over Gossen. Serleg greip ho om seg på Sør-Gossen, men også den nordlege delen av øya fekk godt av vekkinga. J. Håland verka då i lang tid der ute.

Ti år seinare kom det ei ny gjestingstid, og då var det i serleg mål Nord-Gossen som opplevde rike dagar. Den gongen var det Kr. Eide frå Sogn og kaptein Knutsen frå Bjørnsund som stod i vekkinga.

Året etter opplevde Sør-Gossen ei ny vårtid ved sekretær Leine.

Indremisjonslaget her vart skipa i 1923. Til formann valde dei Ludvik Jakobsen Oterhals. I den fyrste tida hadde dei ikkje

skrivne lover for laget, og det stod heller ikkje innmeldt i nokon samskipnad. Men i 1938 gjekk det same vegen som med laget på Nord-Gossen – inn i Romsdal indremisjon. Formann no er Ludvik Heggdal.

Det store bedehuset i krinsen stod ferdig til bruk i 1925.

9. SØR-AUKRA

Akselvoll indremisjon som femner om bygdene Midsund-Akselvoll og Ugelvik, vart skipa i 1915 med 18 innskrivne lemer. Til formann vart utkåra kjøpmann og postopnar Peder P. Opstad. Han var den sjølvskrivne leiaren for misjonsfolket i heradet, og la ned eit stort og rikt arbeid i laget, både i formannstida som varde i mange år – og etter at han sluttar i formannsyrket. Han er endå frisk og kjekk trass sin høge alder (93 år).

Ane Opstad

Saman med kona si Ane, f. Sundsbø, som stod trufast saman med mannen sin i arbeidet for Guds rike, vil han stå som eit lysande føredøme for ættene som koma skal. Ane Opstad døydde

hausten 1926. Ho var ei tid med i styret for Romsdal indremisjon.

Her som andre stader har det skift mellom vårbrus og tørre tider. I 1945 gjekk det ei større vekking over grendene ved Rasmus Sæter. Mange nye kom då med, og interessa for misjonsarbeidet auka monaleg. Utanom møta ved dei faste arbeidarane i indremisjonen, som kvart år gjestar laget, er det småmøte berre for lemene i laget ein gong kvar veke, så sant tilhøva gjer det mogeleg. Garbrukar Kristoffer Stølen er formann i indremisjonen no.

Akselvoll bedehus vart bygt i 1916 og fekk namnet Betania. Huset er etter måten stort med omlag 250 sitteplassar. I 1946 kunne dei såleis høgtida 30 års dagen til minne om reisinga av bedehuset.

Utanom det vanlege bruket av huset til oppbyggingsmøte og festar, vert det nytta til sundagsskule, øvingsrom for song- og musikklag, kommunale møte o. m. s.

I huset er det eit godt orgel som er ei gåva frå kjøpmann Kristian P. Opstad.

I Raknes krins er det og eit lag for indremisjonen. Det vart skipa ved Kasper Sylte i 1936. Formann no er Kirsten N. Tangen. Karen Raknes har i fleire år stått for styret. Her har dei ikkje fått eige bedehus.

10. VESTNES

Indremisjonsarbeidet som vi kjenner det i dag, er ikkje gammalt på Vestnes. Før 1880 er det vanskeleg å «finna far» etter tilreisande predikantar. Men sume av lærarane i bygda las «vangelja» om sundagen, og det kunne stundom vera mange som lytta til. Såleis var det med gamle Anders Rekdal og ettermannen hans, Arne Eidhammer. Dei vart båe to kalla «Gamleskulen». Arbeidsfeltet deira var distriktet frå Rekdal om Tomre-

fjord og til Nerås. Knut Åshagen som var lærar i Lid og Frostad, samla og folket omkring Guds ord. Alle desse lærarane var såleis med og sådde den gode såd.

Den fyrste vedkjennande kristen ein veit om på Vestnes, var Ingeborg P. Vestnes. Ved lesnad av kristelege skrifter og salmar vart ho førd fram til klårleik i si frelsessak og fekk oppleva fred med Gud.

I 1880-åra gjekk det djuptgåande vekkingar over sume av grannebygdene. Dei nådde ikkje Vestnes, men ein og annan vart vunnen for Guds rike. Sjølv om bygda ikkje fekk oppleva vekking i vanleg meinings, var det likevel nok til at presten Krogh kalla saman til møte på Villa og ville gjera slutt på svermeriet. Men ei kone, Marit Daugstad, var ikkje munnavalen. Ho tala presten til rette og sa det var underleg at han ikkje synte seg der dei dansa og drakk, men når dei samla seg om Guds ord, fann han grunn til å gripa inn.

Fru Krogh var visst ikkje meir åndeleg enn mannen. Ho stod likevel ei tid som formann for eit misjonslag på Vestnes. Stundom hende det at sume av medlemene dansa i prestegards-gangen etter at møtet var slutt.

Omkring 1890 verka O. Berild, N. Villa og Ole Rasmussen ein del på Vestnes. Den sistnemnde hadde gitar med, spela og song og tok del med korte vitnemål. Det låg ei vekkjande ånd over møta. I den tid vart Kristoffer Villa omvend til Gud. Han vart sidan den sjølvskrivne leiaren for kristenflokken på staden.

Vestnes indremisjon vart truleg skipa i 1895. Bedehuset kom i 1901. Georg Stette er formann i laget no.

Lid indremisjon er heilt ny. Den vart skipa i 1948 med Idar Lamo som formann. Her har dei ikkje fått seg bedehus, men dei har gått i gang med å samla inn pengar til reising av eige hus.

Øverås og Nerås indremisjon vart skipa i 1919. Her fekk dei seg bedehus i 1947. Formann no er Peder Klauset.

I *Tomrefjorden* vart indremisjonen truleg skipa alt i 1902 av Ole Rasmussen. Bedehus fekk dei her i 1917. Det året gjekk det vekking over bygda ved Henninge Hagerup som var utsen-

ding for Norsk Luthersk Misjonssamband (Kinamisjonen). Noko seinare verka Lars Nesje til mykje velsigning. Det merktest tydeleg i bygda at Gud hadde gjesta folket. Formann i indremisjonen er Anders Bårdnes.

Det kristelege ungdomslaget i Tomrefjord kom til i 1919. Etter å ha lege nede ei tid vart det nyskipa i 1938. John Frostad er formann no.

I *Fiksdal* fekk dei indremisjonslag kring år 1900. Den gongen verka Sivert Helset i bygda. Fyrste formannen var lærar Hans Osnes.

Ingen lever lenger av dei som var med ved starten, og då det ikkje er noko skrive frå den fyrste tida, kan ein ikkje på året fastslå tida for skipinga. Bedehus fekk bygda i 1907. Då fekk dei kjøpa den forsamlingsbarakka som Frelsesarmeene i Ålesund hadde nytta etter bybrannen.

Indremisjonen driv framleis verksemd i Fiksdal, men bygda har i grunnen ikkje hatt noko organisera lokallag etter 1936. Det er P. E. Fiksdal som tek seg av arbeidet.

I *Rekdal* var det lite kristeleg verksemd før lærarinna Karen Rekdal, fødd Lønset, vart gift og fluttet til bygda. Ho fekk skipa eit lag for Det Norske Misjonsselskap i 1898. På misjonsmøta hadde dei ei bøsse, og pengane som vart lagde der, gjekk til Romsdal indremisjon. Karen Rekdal fekk emissærar til å gjesta bygda. Dei hadde møta i heimane, og ein og annan gongen fekk dei nytta skulehuset. Rekdal indremisjon skriv seg i grunnen frå denne tid, men fyrst i 1927 vart laget organisert og innmeldt i Romsdal indremisjon.

I 1922 var det ei åndeleg lufting over bygda. Veneflokken gjekk då i gang og arbeidde for reising av bedehus. Det stod ferdig i 1927.

Kasper Sylte frå indremisjonen og Olav Krogsæther frå Norsk Luthersk Misjonssamband stod i vekking i 1936. Året etter heldt vekkinga fram ved to elevar frå Misjonsforbundet sin bibelskule. Då vart det og skipa eit kr. ungdomslag som stod fritt.

Sidan synte dette seg å ha sine vanskar. På årsmøtet for laget i 1945 vart difor dei fleste lemene i laget samde om å melda det inn i Romsdal indremisjon.

Det året var det og noko vekking ved emissærane P. Mork og Bj. Hansen. Kåre Rekdal er formann i indremisjonen og Erling Rekdal er leiar av I. U. F.

I *Vikebukt* vart det gamle skulehuset kjøpt i 1903 og nytt til bedehus. Emissær O. Berild som i lang tid verka i Romsdal indremisjon, budde på staden, og han tok seg av dette.

Organisert indremisjonsverksemd fekk dei ikkje på *Vikebukt* før i 1938. Formann er Edvin Hoem.

11. TRESFJORD

I 1903 kalla Hannibal Nerås inn til eit møte i heimen sin på Skeidsvoll. Det galdt eit bedehus for krinsen. Dei som var til stades på møtet, valde ei nemnd til å ta seg av saka. Nemnda fekk seg pålagt å fremja saka på beste måten og så snart som mogeleg.

Alt i 1905 stod huset ferdig. Langfredag vart det vigsla og fekk namnet Betania. I dagleg tale kallast det helst Rypdal bedehus. Sidan vigslingsdagen har langfredag vore fast festdag i krinsen.

Indremisjonen vart reorganisera i 1908, så laget er i røynda eldre, men det er vanskeleg i dag å fastslå kva år indremisjonen fyrst var skipa.

Hannibal Nerås er framleis formann i Tresfjord indremisjon, og trass sin høge alder (87 år) er han enno levande interessert i arbeidet.

I *Daugstad* krins kom bedehuset i 1910, og indremisjonen på staden vart skipa året etter ved Ingebrigt Torvik. Den første formannen i laget var Nils K. Villa. No er det Leonard Lervik som står for styret.

Oppaket til *Sylte* indremisjon vart gjort av Nils K. Lindset, men då det ikkje er noko skrive, kan ingen i dag seia kvå år laget vart organisera. Fru Agnes Løvik står no som formann i indremisjonen.

Bedehus fekk krinsen i 1928. Det vart reist av laget som høyrer til Norsk Lutherisk Misjonssamband.

I *Skorgen* fekk dei sitt indremisjonslag i 1908. Bedehuset vart reist året etter. Formann er Ole Fremstedal.

12. VEØY

Før hundreårsskiftet var det ikkje organisera indremisjonslag i Veøy heller med unntak av Vågstranda. Der har dei ei medlemsliste heilt frå 1885, men heller ikkje noko meir som kan gjeva opplysingar om tida så langt attende. Det var likevel ikkje så lite verksemd i dei ymse grender og bygder før dei lokale laga vart skipa. Kjende menner som Per Nordsletten, Daniel Kylling, Bergland og fleire vitja ofte Veøy. Stundom kunne møta vera tillyste midt på yrkedagen, men dei store stovene fyltest likevel av folk. Ein liten veneflokk voks det gjerne fram i kvar bygd, og ein og annan prøvde å gjera noko for Guds rike ved å samla folket til oppbyggingsmøte.

Den Kristusgripne læraren Johannes Grønningsæter, som hadde arbeidet sitt i ymse krinsar i Veøy, var ein flittig og avhalden forkynnar.

På *Mittet* vart Mittedalens indremisjon skipa i 1903 med 20 innskrivne lemer. Bedehuset fekk dei bygt same året. Fyrste formann var Ole O. Mittet.

Fleire vekkingar har gått over bygda, såleis i 1918, 1930, 1936 og 1944. I Mittedalen har det vore eit rikt kristenliv og mykje interesse både for indre og ytre misjon. To misjonærar har vakse opp i bygda, syskena Marit og Even Staurset.

No er Torstein I. Mittet formann i indremisjonen.

I *Holm* krins vart det skipa indremisjonslag i 1916 med 10 lemer. Den fyrste formannen var Ole J. Mittet og den noverande er Peder Mork.

Krinsen har ikkje eige hus. Det er sjølvsagt ei hindring i arbeidet. Men det er von om at bedehuset snart kan reisast, for i fleire år har det vore samla pengar til føremålet.

Vekkingar gjekk over bygda i 1924 og 1940.

På *Holmemstranda* fekk dei bygt seg bedehus i 1930. Indremisjonslaget vart skipa ein gong mellom 1915 og 1920. Men då det ingen ting vart skrive, og ingen lever i dag som har fullt greie på dette, kan ein ikkje fastslå årstalet. Seinare vart indremisjonen nedlagd, og i 1938 vart det skipa eit kristeleg ungdomslag i staden med lærar Rydjord til formann. Dette laget er i verksemd enno. Knut Holmem er formann no.

Tidlegare sakna ein serleg dei mannlege leiarane, men sume kvinner var trufaste. Marit Holmem har vore ein trottig forbдар for bygda.

I *Rødven* fekk dei sin indremisjon i 1909. Fyrste formannen var Olav Rydjord og den noverande er Lars Nesje. Bedehuset vart reist i 1920.

Vekkingar gjekk over Rødven i 1926, 1927 og 1947. Etter siste gjestingstida vart det skipa eit kristeleg ungdomslag med Per Aandal i brodden. Formann no er Olav Ottestad.

På *Nesjestranda* verka Klaus Egge i 1915/16. Det vart då ei større vekking der, og mange unge og eldre kom til liv i Gud. Nesjestranda indremisjon vart ei frukt av vekkinga. Laget vart skipa i 1916, og Nikoline Tollås vart den fyrste formannen. Sidan har talarar frå andre organisasjoner vore reiskap til vekkingar, både i 1919 då bedehuset vart reist og i 1939.

Utanom desse serlege gjestingstidene har ein og annan vunne fram til liv i Gud. Indremisjonen på Nesjestranda har vakse seg sterkt, og der er ein gild kristenflokk. Mange har stått trufast med i arbeidet og kunne hatt namnet sitt her. Ein skal likevel berre nemna Mads Malo. Lang var møtevegen hans, men likevel kom han trufast både til sundagsskulen og vanlege oppbygnings-

møte. Det trong aldri vera noko ekstra som drog han ut. Som oftest hadde han eit varmt vitnemål og eit godt ord å dela med andre. Malo fann alltid så mykje å takka for. Difor fylgte det fred og glede med han. For nokre år sidan flutte han heim til Gud. Einar Flovik er formann i indremisjonen no.

Over *Sekken* gjekk det ei større vekking i 1920 ved Haldor Bjerkeset frå Det Norske Misjonsselskap. Då vart indremisjonen skipa med Anders A. Vestad som formann. Han var også den drivande krafta i reisinga av bedehuset. Det stod ferdig i 1921. Seinare har det vore lite av gjestingstider på øya. Ei mindre vekking var det i 1936 ved B. Reitan og nokre år seinare ved Erik Hjelset frå Norsk Luthersk Misjonssamband.

Dei fleste som var med i indremisjonen frå starten av, har no fått heimlov. Mellom dei skal ein nemna den alvorleg truande kvinnen, Marie O. Eik, og Jørgen Mork på Sekkenes. Han var den eldste av dei som Gud fekk vinna i 1920, og sidan stod han trufast med i arbeidet til han 91 år gammal flytte høgare opp. Når han lova og takka Gud for frelsa i Jesus Kristus, blenkte det gjerne i tårer hjå nokon kvar som hørde på.

Anders Vestad er formann i *Sekken* indremisjon.

Vågstranda. Då gamle bøker er borte, og då dei er døde som var med i indremisjonen frå starten av, er det vanskeleg å fastslå året for skipinga. Kan henda det var i 1885. I alle høve finst det ei medlemsliste frå det året. Dei leiande innan laget i den første tida var Bård Reistad, Anders P. Kjølset, David Vikås og Petter og Rolf Våge.

I 1896 var det vekking på *Vågstranda* ved Ole Seth og Olav Bøe frå Innfjorden. Då vakna tanken om å byggja bedehus. Ei gammal røykstove vart så innkjøpt og påbygd gang og kjøken. I 1905 stod dette bedehuset ferdig og vart nytta heilt fram til 1931. Då selde dei det og bygde seg nytt hus på den gamle tufta.

Fleire gonger har det gått vekking over bygda. Emissær Eide som sidan fór til Amerika, verka til mykje velsigning i 1906. Mange kom då til liv i Gud. Seinare var det vekking i 1919/20 ved J. Håland og i 1926 ved O. Dahl-Goli. Frå 1939 og utover

var det ei god tid for indremisjonen. Fleire forkynnurar vitja då bygda, såleis pastor Kjøbsnes, Th. Stensem, Reidar Østrem og A. Ellingsgård.

Erik Reistadbakk er formann i Vågstranda indremisjon no.

I *Hjelvik* har dei eit kristeleg ungdomslag, skipa i 1936. Her er A. Pedersen formann. Elles er folket i Hjelvik og på Vågstranda mykje saman om møta.

13. EID

I *Eidsbygda* vart indremisjonen organisera i 1909, og tre år seinare fekk dei seg bedehus (1912). Fyrste formannen var Roe Eide sen. Han stod trufast for leiinga av laget heilt frå skipinga og ut året 1946.

Det same kan seiast om nestformannen, lærar O. Hole. Formannsyrket har no gått i arv til Roe Eide jn.

Børge Frisvold sitt namn bør og nemnast. Han hadde levande interesse for reisinga av bedehus. Sjølv gav han fri tomt på sentral stad, og sonen Asbjørn kjøpte eit hus som han gav til indremisjonen. Ved innsamla midlar vart dette huset vålt og istandsett til møtebruk. Mange var med og tok eit lyft den gongen. Med takk minnest veneflokken den store interesse som distriktslækjar Lund og frua synte for bedehuset.

Nemnast bør og O. Hole som var lærar i Eidsbygda i ca. 40 år. Han gjorde eit godt og trufast arbeid i Guds rike og sådde så mange gonger Ordet ut under tårer. Ei tid var han med i styret for Romsdal indremisjon og var ein av forkjemparane for Rauma Ungdomsskule.

Gjennomgripande vekkingar har ikkje bygda hatt etter 1879. Men det året kom mange til liv i Gud. Dei menneskelege reiskapa var Hans Skirilykken frå Kors, Per Skorgen frå Veblungsnes og Anders Samset frå Måndalen.

Den siste var den gongen berre ungdomen, men han hadde

eit varmt hjarta, og det var aldri i vitnemålet hans. Han levde og anda i Guds ord, og ofte fekk han så mykje næring for sjela at det rett flaut over. Då måtte han ut og dela med andre.

I 1909 kom det og mange over på Guds side under Knut Rettedal og brørne Lid sine mange møte i Eidsbygda.

Det året indremisjonen vart skipa, var det litt av ei vårtid over bygda. Heilt til slutten av siste verdskrigen var det lett å samla folket om Guds ord. Jamvel i arbeidstida midt på kvar-dagen kunne det koma mange tilhøyrarar. No er det vanskeleg å nå folket med evangeliet.

På *Torvikeidet* fekk dei seg bedehus i 1909.

Det kristelege arbeidet strekkjer seg langt attende, men organisert vart ikkje verksemda før i 1921. Då vart *Torvikeidet I. U. F.* skipa. Lærar Hans Hol er formann.

Det har vore nokså mykje kristeleg verksemrd i bygda, og heilt til dei fire fem siste åra var det bra søknad til møta. No er ikkje arbeidstilhøva lette.

Over *Torvikeidet* gjekk det vekking i 1898 ved Ludvig Hope. I 1938 var det og ei gjestingstid. Den gongen verka pastor Ingvaldstad frå Det Norske Misjonsselskap i bygda.

14. VOLL

I 1860 åra gjekk det ei veldig vekkingsbylgje over indre Romsdal. Den nådde også *Innfjorden*.

Det menneskelege reiskapet her var Hans Remen. Han tala med ånd og kraft og overtyding. Når han sjølv vart varm, og lufta i dei tettpakka stovene vart trykkjande og tung, kunne han midt i talen rengja trøya og turka sveittén. Mange menneske kom i syndenaud og vart omvende til Gud i den tida.

Eit Herrens reiskap var også sokneprest Høyen. Mange kom til trua ved hans forkynning. I den tida var det vanleg at folk frå Innfjorden rodde til Veblungsnes til gudsteneste dei store

høgtidsdagane. Misjonær Stokke rekna seg å vera eit åndeleg barn av presten Høyen.

Ei frukt av den store vekkinga i 1860 var «Innfjorden misjonsforening» frå 1861 og «Innfjorden kvinneforening» fem år seinare.

Når bygda ikkje hadde vitjing av bibelbud eller utsendingar frå Det Norske Misjonsselskap, samlast veneflokken til «lesemøte». Då var det høgtlesing av Rosenius sine skrifter eller «Fredsbudet» til Tråsdahl, og det var song, samtale og bøn. Ved det skrivne ordet var både Rosenius og Tråsdahl med og skapte eit friare evangelisk syn enn det som før rådde i bygda. Forkynninga hadde tidlegare vore svært lovisk. Det var vanleg meining at skulle det verta stabilitet over kristenlivet, måtte dei vekte gå lenge i syndeanger før dei kunne få tru seg frelse. Då det nye synet trengde igjennom, var det mange som gjekk for vidt. Dei gamle truande vart dømde som lovtrælar, og sjølve rekna mange nyfrelste seg å vera syndefrie.

Syndefridomslæra greip sterkt om seg i Innfjorden og laga store bylgjer. Forkynnaren Hans Remen vart også riven med, men Hans Hjelden, Knut Stokke og andre truande vene tok han under brodertukt og fekk hjelpe han attende til sann evangelisk forkynning. Han fekk vera til stor velsigning for bygda.

Men det vart spanande tider og mykje strid i Innfjorden. Då Remen på eit møte tala om at «nåden skulle oppseda oss til å leva viseleg og gudleg og rettferdig» (Tit. 2, 12), vart det for mykje lovisk for dei friaste, og ei kvinne sa høgt i forsamlinga at det var Antikrist som hadde tala den kvelden. Det var difor ikkje å undrast over at det vart strid. Fleire gonger heldt dei møte på to stader samstundes.

Men etter kvart stilna det av. Dei ærlege mellom dei frie fann attende til den rette grunnvollen medan sume andre fall i synd eller vart verdslege på ny.

Indremisjonen i Innfjorden vart skipa i 1885 etter opptak av Martens-Ola, Ola E. Bø. Han vart og fyrste formannen, og stod for styret til han døydde. Lengste formannstida hadde emissær

Ole Rasmussen — heile 30 år. Arven har gått over til sonen, Ragnar Nyheim, som er formann no.

Laget i Innfjorden tok straks opp tanken om ein samskipnad for dei indre Romsdals-bygdene. Som det er nemnt tidlegare, vart denne tanken til røyndom i 1886. Men laget fekk berre ei levetid på 4 år.

Bedehuset i Innfjorden stod ferdig i 1897. Det vert også nytta til kapell.

Alt før hundreårsskiftet var det mykje kristeleg verksemd i bygda, og mange tilreisande talarar hadde møte der. Stovene var mange gonger fullpakka, jamvel under bønemøta. Det låg åndeleg lufting over Innfjorden. Mange unge kom over på Guds side. I samla flokk kunne dei gå til alters utanom dei «faste tider», vår og haust, til stor forundring for presten.

Dei truande såg seg harme på kor lett mange kunne ta det med nattverden. Stundom kunne folk syna seg fulle på Romsdalsmarknaden og gjerne gå til alters sundagen etter og få til sagt forlating for syndene sine. Mange var det som nytta dette til sovepute for eit verdsleg liv. Difor gjekk ein flokk av dei truande både i Innfjorden og Måndalen til presten Steen og bad om å få nattverd utan skriftemål. Frå presten si side vart det svara med ein lang og skarp tale frå kordøra i kyrkja.

Haustmøta i Molde var feststunder for mange innfjordingar. Då kunne eit par fullasta trerøringer ta avstad med segl og årar. Stundom gjekk det om kapp med dampbåten medan songen tonar frå lukkelege menneske.

Ned gjennom åra har det fleire gonger gått vekkingar over Innfjorden, såleis ved bygdeguten Knut Stokke, bødtker Eriksen frå Kristiansund, Kristiane Lervik, Andreas Pedersen og Knut Plassen. Det blømde eit fagert kristenliv i mange år, heilt frå den store og gjennomgripande vekkinga i sekstiåra. Mange unge menneske kom i denne tida over på Guds side. Kring 1890 skipa dei eit kr. ungdomslag som har hatt mykje å seia for det åndelege livet i bygda.

Når dei truande kom saman, song dei mykje. For seksti sytti

år sidan var det serleg «Zions Harpe» og «Den lille sangbok» som vart nytta. Seinare kom Per Nordsletten si bok og fleire andre.

Det er enno levande misjonsinteresse i Innfjorden, men dei siste åra har det ikkje vore så lett å samla folket om Guds ord.

Måndalen fekk sitt bedehus i 1899.

Av dei kjeldene ein no rår over, ser det ut til at det ikkje var nokor organisert indremisjonsverksemد før bedehuset vart bygt. Men her som andre stader kom det ofte lekfolk og forkynte Guds ord, og sume av dei interesserte i Måndalen drog til haustmøta og årsmøta for indremisjonen.

I 1880 opplevde bygda ei gjennomgripande vekking. Den av

*Nils Lavik på preikestolen
Jubileumsmøtet i Måndalen*

forkynnarene som sette dei djupaste merka etter seg, var Hans Remen. Ei gild vekking var det også i nittiåra ved emissær Levang. (Truleg frå Norsk Luthersk Misjonssamband.)

Syndefridomslæra som vekte så mykje strid i grannebygda, fekk også inngang her. Men villfaringa greip ikkje så mykje om seg, og sidan har Måndalen vore fri den.

Noko seinare var det vekkingar ved Andreas Pedersen, Røysland o. fl. Truleg var det etter desse vekkingane at indremisjons-tanken for alvor slo rot i bygda. Etter vekkinga i 1917 vart det skipa eit kristeleg ungdomslag som har vore i verksemd heile tida sidan og gjort eit godt arbeid. Formann i ungdomslaget er Erling Søvik. Elles har bygda fleire gonger opplevt gjestings-tider — sist i 1948 ved ungdomsarbeidar Konrad Landro.

Den første formannen i bedehusstyret var John J. Vold. Truleg var han også formann for indremisjonen, og stod som leiar til han fekk byta mød lærar I. Samset i 1903.

Samset stod så for styret heilt til Gud kalla han heim i 1916. Sidan den tid har det vore meir skifte. Formann no er Anders Oterholm.

I 1920 vart det skipa eit nattverdлаг i Måndalen. Det lever enno.

15. HEN

Heilt frå dei store vekkingane som gjekk over *Isfjorden* frå 1850 og åra frametter, har det vore eit rikt kristenliv i bygda. Då Gunnar Graven og Nils Engen stod i den store vekkinga i 1860-åra, gjorde det eit mektig inntrykk på Lars Dahle, som den gongen var ein attanårs ungdom. Seinare vart Dahle den kjende og avhaldne misjonären og generalsekretären i Det Norske Misjonsselskap.

Andre forkynnalar som sette varande merke etter seg i bygda, var Ingebrig Norderhus frå Lesjå og Hans Skirilykken frå Kors.

Noko seinare verka Lars Steinsvik og lærar J. Grønningsæter som forkynnaraar i Isfjorden. Serleg den sistnemnde var ein uvanleg dugande og vel omtykt predikant. Dei åra han hadde arbeidet sitt i Romsdal, fekk han gjera eit stort og signerikt arbeid.

Den fyrste formannen i Romsdal indremisjon, sokneprest Høyre, fekk og vera til mykje velsigning i det store prestegjeldet sitt. Ofte heldt han fleire møte for veka og tala gjerne med folk på tomannshand.

Før misjonær Knut Stokke drog til misjonsmarka, forkynnte han ofte Guds ord i Isfjorden.

Det organiserte indremisjonsarbeidet skriv seg frå 1896. Då fekk bygda sitt lokale lag. Det er berre dette laget som høyrer indremisjonen til, men det tek seg også av arbeidet i Grøvdalen der dei fekk seg bedehus i 1932. Grøtta bedehus i Isfjorden vart reist alt i 1899 og er såleis eitt av dei eldste i Romsdal.

Hallfred Bredeli står som formann for indremisjonen no.

Under Lars Nesje si verksemد i 1936 vart barnelaget «Barneglede» skipa. Formann er Olga Bjørneberg. Dei siste åra har ikkje laget vore i aktivitet.

Breivik fekk sitt lag for indremisjonen i 1931 etter opptak av Lars Bjørneberg.

I 1942 kom nokre vene fra Strandens krins med oppmading om å få vera med i laget, og namnet vart då brigda til Breivik og Strandens indremisjon. Lagslemene her høyrer såleis to herad til — Hen og Grytten.

Lars Bjørneberg var fyrste formannen og stod for leiinga gjennom mange år. Han gjekk med iver og interesse opp i arbeidet og var ein god mann for indremisjonen. No er Hans Bjørneberg formann i laget.

I 1935 gjekk det vekking over bygda. Det var lett å få folk i tale, og mange opna seg for den glade bodskapen. Seint vil folk gløyma kor Gud var mektig nær i dei dagar, serleg på ein av festane i bedehuset.

Etter krigen har det vore vanskeleg å samla folk om Guds ord.

Indremisjonen i Breivik og Stranden rår over to hus. Strandens bedehus vart bygt i 1908, og Breivik bedehus stod ferdig i 1915.

16. GRYTTEN

Indremisjonsarbeidet i Grytten rekk langt attende. Knapt nokon stad i Romsdal har det vore sådd så mykje Guds ord som her. Haugianarane som slo seg ned i Grytten, forkynte Guds ord både i heimegrendene og vidare omkring. Mest kjende er Lars Kylling og Daniel Arnesen. Elles var det alltid kristne leiarar som tok seg av arbeidet kvar på sin stad.

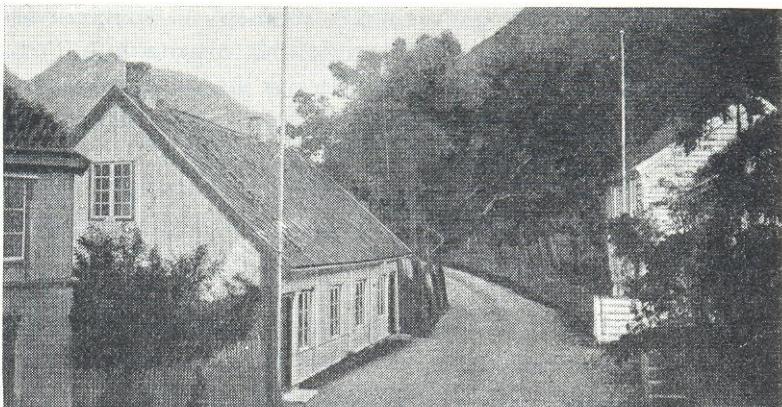
Bedehuset på *Veblungsnes* er det eldste i heile Romsdal. Kva år det vart bygt, er det ikkje råd å få sikker greie på. Ein veit berre at det var kome der før 1865, for det året var det *attval* på Ingebrigt Kvam til bedehusstyret. Dei som sat i dette styret, budde spreidde kringom i prestegjeldet, like frå Hen og Eid til Kors i Romsdalen. (Hen og Eid høyrde den gongen med til Grytten.)

I 1867 vart desse mennene innvalde i styret for bedehuset: Ole Knutsen Frisvold, Knut Monsås, Ole Hole, Ingebrigt Kvam, Ole Dalereiten, Jørgen Åndal, snikkar Hoff og ein annan frå Kors sokn.

I bedehusprotokollen står dette: «Disse haver at holde oppbyggelser på bedehuset andenhver søndag i løbet av sommeren, to og to etter tur — begyndende anden pinsedag.»

Året etter gjekk dei over til ei anna ordning. Då vart desse valde til å ta seg av arbeidet: Knut Monsås frå Eid, Ola O. Dale frå Hen, Jørgen H. Åndal frå Grytten og C. Hoff frå Kors sokn. «Disse fire haver at medtage en eller flere hver i sitt sogn overensstemmende med § 5 i grundreglerne.»

Seinare veit ein ikkje om slike val, men det heldt fram med

Veblungsnes bedehus
det eldste i Romsdal — nedbrent i 1940

mykje verksemd på Veblungsnes. Såleis er det nemnt om 107 bibellesingar og møte i 1889.

Under Romsdals-marknaden vart kjende forkynnurar kalla til Veblungsnes, og på same tid som det kunne vera mykje drikking og ustyr marknadsveka, lydde Guds ord med mynde frå talarstolen i bedehuset.

Frå 1890-åra vart verksemda noko omskipa. Det vart då ordna med kristne leiarar i kvar krins, og desse hadde på seg å halda oppbygging og leggja ruter for emissærar og andre truande brør som kunne koma på vitjing og gjerne ville vitna om Gud. Per Nordsletten ferdast mykje i Grytten, og han formidla mange vitjingar av andre forkynnurar, serleg frå nordre Gudbrandsdal.

På Veblungsnes brann bedehuset ned, og gamle møtebøker for indremisjonen gjekk tapt under krigshendingane i 1940.

Ein kan difor ikkje seja sikkert kva tid indremisjonen fekk sitt lag der. Av bedehusprotokollen går det fram at det var organisera indremisjon i 1914. Truleg var den skipa fleire år før. Gerhart Dypdal var ein åndeleg førar på staden i ca. 30 år. Edv. Sletta er formann no.

Veblungsnes har vore gjesta av fleire vekkingar, såleis i P. G. Sand sine dagar. Seinare kan ein nemna vekkinga ved forstandar Jensen i 1910, ved Johan Midtun i 1915, og ved J. Hauge og B. Aadland i 1937/38.

Om Veblungsnes veit vi såleis at bedehuset var bygt før 1865 og at det var organisera indremisjonslag i 1914.

Den fyrste tida av Romsdal indremisjon si soga var Veblungsnes ein av dei viktigaste samlingsstadene for kristenfolket i Romsdal. Her er Guds ord sådd ut i rikt mål.

På Åndalsnes var det ein veneflokk omkring 1900, der Hans Sæterbø var den leiande. Det som ligg lenger attende, er ukjent. Dei truande hadde møte kringom i heimane hjå fru Åndal, skreddar Olsen, Hagen, på skulen og i prestegarden. I 1904 tok dei til å arbeida for reising av bedehus. Hans Sæterbø fekk i stand basar til føremålet, og det vart vald ei nemnd som skulle arbeida vidare med sak. Det var serleg kvinnene som måtte i elden, og dei var flinke. Huset stod ferdig i 1906.

Åndalsnes indremisjon vart skipa like over nyåret 1908. Dei fyrste månadene var det bedehusstyret som stod for leiinga av indremisjonen også, men snart fekk laget sitt eige styre med Ansgar Mjelva som formann. Dei siste åra har Knut Sæth hatt formannsplassen.

Over Åndalsnes gjekk det vekking i 1911 eller 1912 ved Nils Lavik. Etter den vekkinga reiste spørsmålet seg om innmelding i ein samskipnad. Murar Lid fór til Ålesund og samrådde seg med klokkar Syltevik om sak. Laget vart så innmeldt direkte i Det Vestl. Indremisjonsforbund. No er det med i Romsdal indremisjon. Seinare har det vore åndelege vårtider fleire gonger, såleis ved Johan Midtun i 1914/15, i 1926 ved G. Ballestad, i 1934 ved B. Netland og i 1937 ved Hesjedal. Under Johan Midtun si vitjing på Åndalsnes vart det skipa eit kristeleg ungdomslag. Formann no er Ole Kolfåth.

Elles gjekk møtebøkene tapte under krigen i 1940, så det er lite av sikre opplysingar ein kan få.

For tida arbeider indremisjonsfolket med planar til nytt bedehus. Det gamle vart øydelagt i 1940.

I *Sogge* og *Hole* krinsar arbeider kinamisjonen og indremisjonen i lag, med same formann og same styre.

Laget vart nyskipa i 1902. Men truleg var det organisera alt i 1898, og Emelie Venge var fyrste formannen. Her er to bedehus. På Halsa vart det bygt i 1908 medan Sogge bedehus er frå 1911.

Eitt av siste krigsåra vart det skipa eit kristeleg ungdomslag. Men veneflokken er liten, og arbeidet er ikkje lenger så lett. Nils Langset er formann i ungdomslaget og Harald Venge i det kombinera laget.

Fru Anne Sandberg syntte stor interesse for Guds sak då ho gav eit legat på kr. 25 000,00. Halvparten av rentene vert delte mellom dei fem indremisjonslaga i Grytten.

Over desse krinsane har det og gått vekkingar, såleis ved F. Abelset i 1901/02, ved forstandar Jensen i 1909/10 og ved Ansgar Søvik og Ingvard Sylte i 1933. Elles skal vi nemna ei vekking ti år seinare ved utsendingar frå Frelsesarmeene.

I *Medalen* fekk dei organisera indremisjonslag i 1919. Eit kristeleg ungdomslag fekk bygda i 1941. Det stod fritt til 1948, men då vart det innmeldt i Romsdal indremisjon.

Her har det og vore fleire gjestingstider. Vi skal nemna vekkinga ved Matias Orheim i 1909/10 og ved Ingebrigt Torvik i 1922/23.

Seinare har det vore mindre vekkingar ved Johan Tang, B. Netland og Ingeborg Waagbø (Horgheim).

Bedehuset i *Medalen* vart bygt i 1916. Harald Skiri er formann i indremisjonen og Johan Myrabø i *Medalen I. U. F.*

Øverdalen indremisjon vart skipa i 1917 etter opptak av Asbjørn Kylling. Han vart den fyrste formannen, og stod for styret i mange år. Både Kylling og kona hans ofra mykje på den

kristelege verksemda i Medalen i lang tid. I 1891 gjekk det vekking over Verma. Ole Berild frå Innfjorden verka då i Øverdalens, og mange kom til liv i Gud. Sidan har det ofte vore åndelege vårtider over bygda, såleis ved Ola Nesse i 1895/96 og seinare ved Ingebrigts Torvik, Olaus Rasmussen, Ole Bø, Johan Tang, A. Birkeland og R. Sæter.

I Øverdalens er det ikkje mindre enn tre bedehus.

Hans Sæterbø bygde bedehus for Stavem krins i 1921. Så lenge han var helsesterk nok, sytte han for vedlikehaldet av huset og brensel til oppvarming. Sidan vart det overlate til krinsen.

Rødstøl bedehus vart bygt i 1914. Folket i krinsen eig huset og held det ved like.

Største og finaste bedehuset står på Verma. Det var ferdig i 1926. Før den tid hadde dei i nokre år møte på ein sal som brørne Brudeli hadde innreidd i verkstadbygningen sin, og lenger attende var det gjerne kapellet som vart nytta ved større møte.

For Øverdalens indremisjon er Harald Brude formann.

Årsmøta i Romsdal indremisjon

har vore haldne såleis:

(1874 Skipingsmøtet i Molde)	1898 Innfjorden
1875 Vågstranda	1899 Vestnes
1876 Eid	1900 Isfjorden
1877 Vistdal	1901 Aukra
1878 Aukra	1902 Nesjestranda
1879 Veblungsnes	1903 Vistdal
1880 Bud	1904 Otrøy
1881 Mittet	1905 Eresfjord
1882 Kleive	1906 Bud
1883 Måndalen	1907 Røvik
1884 Myrbostad	1908 Fiksdal
1885 Eidsvåg	1909 Molde
1886 Tresfjord	1910 Isfjorden
1887 Harøy	1911 Eidsvåg
1888 Røbekk	1912 Molde
1889 Bud	1913 Kleive
1890 Eresfjord	1914 Vestnes
1891 Vestnes	1915 Molde
1892 Aukra	1916 Vistdal
1893 Veblungsnes	1917 Otrøy
1894 Myrbostad	1918 Måndalen
1895 Mittet	1919 Røbekk
1896 Kleive	1920 Veblungsnes
1897 Bud	1921 Aukra

1922	Eresfjord	1936	Røbekk
1923	Rauma Ungdomsskule	1937	Eidsvåg
1924	Sylteosen	1938	Aukra
1925	Verma	1939	Verma
1926	Røvik	1940	Kleive
1927	Bud	1941	Vestnes
1928	Eidsvåg	1942	Røbekk
1929	Harøy	1943	Vågstranda
1930	Måndalen	1944	Kleive
1931	Aukra	1945	Isfjorden
1932	Røbekk	1946	Harøy
1933	Vestnes	1947	Røbekk
1934	Åndalsnes	1948	Myrbostad
1935	Sylteosen	1949	Måndalen

Fordelt på dei ymse stadene ser det såleis ut:

Aukra:	1878, 1892, 1901, 1921, 1931, 1938	6 gonger.
Bud:	1880, 1889, 1897, 1906, 1927	5 gonger.
Eid:	1876	1 gong.
Eidsvåg:	1885, 1911, 1928, 1937	4 gonger.
Eresfjord:	1890, 1905, 1922	3 gonger.
Fiksdal:	1908	1 gong.
Harøy:	1887, 1929, 1946	3 gonger.
Innfjorden:	1898	1 gong.
Isfjorden:	1900, 1910, 1945	3 gonger.
Kleive:	1882, 1896, 1913, 1940, 1944	5 gonger.
Mittet:	1881, 1895	2 gonger.
Molde:	(1874), 1909, 1912, 1915	3 (4) gonger
Myrbostad:	1884, 1894, 1948	3 gonger.
Måndalen:	1883, 1918, 1930, 1949	4 gonger.
Nesjestestranda:	1902	1 gong.
Otrøy:	1904, 1917	2 gonger.
Rauma Ungdomsskule:	1923	1 gong.

Røbekk:	1888, 1919, 1932, 1936, 1942, 1947	6 gonger.
Røvik:	1907, 1926	2 gonger.
Sylteosen:	1924, 1935	2 gonger.
Tresfjord:	1886	1 gong.
Veblungsnes:	1879, 1893, 1920	3 gonger.
Verma:	1925, 1939	2 gonger.
Vestnes:	1891, 1899, 1914, 1933, 1941	5 gonger.
Vistdal:	1877, 1903, 1916	3 gonger.
Vågstranda:	1875, 1943	2 gonger.
Åndalsnes:	1934	1 gong.

Til saman 75 (76) gonger.

Dei einskilde laga i Romsdal indremisjon

Skipingsår og noverande formann:

Nesset:

Røstrandens indremisj.for., skipa 1914, form.	A. Sæthermyr.
Ranvik indremisjon,	» 1914, » Olav Barsten.
Gussiås —»—	» 1918, » Otto Gussiås.
Eidsvåg —»—	» 1932, » Ole Stubø.
Eidsøra —»—	» 1932, » Trygve Toven.
Rausand —»—	» 1939, » Ola Sjøli.

Eresfjord og Vistdal:

Eresfjord indremisjon,	» 1900, » Erling Bø.
Vistdal —»—	» 1901, » Harald Fredsvik.
Sørstranda —»—	» 1906, » Endre Stranden.
Eikesdal —»—	» 1914, » Hans Oppigard.
Boggestranda —»—	» 1925, » Ingv. Hagbø

Bolsøy:

Hjelset og Mjelvehagen	» 1899, » Sigv. Mork.
Solheimdal indremisjon,	» 1904, » Knut Talsethagen.
Røvik —»—	» 1905, » Inge Oltedal.
Kleive (Groven) indremisj.,	» 1911, » Hans Romuld,
Ødegård indremisjon	» 1912, » Kristen J. Ødegård.
Bolsøya —»—	» 1918 eller 1919, form. Ole Kanestrøm.

Årø indremisjon	skipa	1923,	form.	Edv. Mortensen.
Lønset og Strande indrem.	»	1924,	»	Johan Lønset.
Osen indremisjon	»	1927,	»	Knut O. Ytterhaug.
Fuglset indremisjon	»	1927,	»	Klaus Røsberg.
Risan —»—	»	1928,	»	Tomas Ullaland.
Øverbygden —»—	»	1933,	»	Einar S. Berg.
Eide —»—	»	1933,	»	Johan Rottem.

Molde:

Molde indremisjon	»	1876,	»	N. B. Elvsaa.
-------------------	---	-------	---	---------------

Fræna:

Bjørnsund indremisjon	»	1908,	»	Kasmer Hammerø.
Sylteosen —»—	»	1911,	»	A. K. Elnes.
Tornes —»—	»	1917,	»	Ole Åsen.
Stavik —»—	»	1917,	»	Alb. J. Stavik.
Elnesvågen —»—	»	1918,	»	Hans Håseth.
Sandsbukta —»—	»	1920,	»	Peder Holen.
Malme —»—	»	1922,	»	Ole J. Malmedal.
Hoem —»—	»	1937,	»	Edv. K. Hoem.
Valle —»—	»	1943,	»	Toralf Ugelvik.
Helset —»—	»	1943,	»	Ingv. Gjendem.

Bud:

Bud indremisjon	»	1890,	»	Anton Torvik.
-----------------	---	-------	---	---------------

Sandøy:

Harøy indremisjon	»	1916,	»	Hans Sæbj. Hansen.
Ona—Husøy indremisjon	»	1926,	»	Olav Heggdal.

N. Aukra:

Mordal indremisjon	»	1920,	»	Per Mordal.
Nord-Gossen indremisjon	»	1922,	»	Iver Sætervik.
Sør-Gossen —»—	»	1923,	»	Ludvik Heggdal.

S. Aukra:

Akselvoll indremisjon	skipa 1915, form.	Kristoffer Stølen.
Raknes —»—	» 1936,	» Kirsten Tangen.

Vestnes:

Vestnes indremisjon	» 1895 ? »	Georg Stette.
Fiksdal —»—	» 1900 ? »	P. E. Fiksdal.
Tomra —»—	» 1902, »	Anders Bårdnes.
Øverås og Nerås indremisj.	» 1919, »	Peder Klauset.
Rekdal indremisjon	» 1927, »	Kåre Rekdal.
Vike —»—	» 1938, »	Edvin Hoem.
Lid —»—	» 1948, »	Idar Lamo.

Tresfjord:

Tresfjord indremisjon, nyskipa 1908,	»	Hannibal Nerås.
Daugstad —»—	skipa 1911,	» Leonard Lervik.
Sylte —»—	» ? »	Agnes Løvik.
Skorgeviken —»—	» 1908 »	O. S. Fremstedal.

Veøy:

Vågstranda indremisjon	» 1885 ? »	Erik Reistadbakk.
Mittedalen —»—	» 1903, »	Torstein Mittet.
Rødven —»—	» 1909, »	Lars Nesje.
Nesjestranda —»—	» 1916, »	Einar Flovik.
Holm —»—	» 1916, »	Peder Mork.
Sekken —»—	» 1920, »	Anders Vestad.
Holmemstranda indremisj.	» (1915–1920)	(Nedlagt.)

Eid:

Eidsbygda indremisjon	» 1909,	form. Roe Eide.
-----------------------	---------	-----------------

Voll:

Innfjorden indremisjon	» 1885, »	Ragnar Nyheim.
Måndalen —»—	» 1899 ? »	Anders Oterholm.

Hen:

Isfjorden indremisjon skipa 1896, form. Hallfred Bredeli.
Brevik og Stranden indrem. » 1931 » Hans Bjørneberg.

Grytten:

Sogge og Hole indremisjon » 1902 (1898), f. Harald Venge.
Åndalsnes —»— » 1908, form. Knut Sæth.
Veblungsnes —»— » før 1914, form. Edv. Sletta.
Øverdalens —»— » 1917, form. Harald Brude.
Medalen —»— » 1919, » Harald Skiri.

I røynda er sume lag eldre enn årstalet syner, då dei er
«avleggarar» etter indremisjonslag som vart *delte*.

Det står då nemnt under dei einskilde herada.

Kristelege ungdomslag innan samskipnaden

Skipingsår og noverande formann:

Nesset:

Eidsøra kr. ungdomslag,	skipa	1939,	form.	Knut Toven.
Rød	—»—	»	1943,	» Ottar Istad.
Ranvik	—»—	»	1943,	» Ivar Ranvik.
Rausand	—»—	»	1943,	» Johan Haltvik.
Eidsvåg	—»—	»	1944,	» Henry Hammervoll.

Eresfjord og Vistdal:

Eresfjord unge kv.for.	»	1925,	»	Marie Bø.
Vistdal kr. ungdomslag	»	1938,	»	Erling Sæter.
Eresfjord	—»—	»	1943,	» Peder Hånde.

Bolsøy:

Ødegård unge kv.forening	»	1897,	»	Anna Stenløs.
Røvik kr. ungdomslag (nyskipa)	1934,	»	Arne Ahdell.	
Kleive	—»—	skipa	1934,	» Kristian Midthaug.
Solheimdal	—»—	»	1937,	» Gunnar Talset.
Hjelset og Øverbygden	»	1943,	»	Petter Hjelset.
Risan kr. ungdomslag	»	1943,	»	Gunnar Kvalshaug.
Bolsøya	—»—	»	1944,	» Ingvar Lillebostad.
Risan unge kv.forening	»	1943,	»	Inga Ullaland.

Molde:

Molde kr. ungdomslag, skipa 1914, form. Johannes Kårvand.

Fræna:

Tornes og Stavik kr. ungd.l. » 1917, » Angel Åsen.

Bud:

Bud kr. ungdomslag » 1919, » Angel Vikan.
Bergset og Drågen kr. ungd.l. » 1945, » Jonny Bergset.

Sandøy:

Harøy kr. ungdomslag » 1933, » Torleif Austnes.

Vestnes:

Tomra kr. ungdomslag » 1919, » John Frostad.
Rekdal —»— » 1937, » Erling Rekdal.

Veøy:

Hjelvik kr. ungdomslag » 1936, » A. Pedersen.
Holmemstranda —»— » 1938, » Knut Holmem.
Rødven —»— » 1947, » Olav Ottestad.

Eid:

Torvikeidet kr. ungdomslag » 1921, » Hans Hol.

Voll:

Måndalen kr. ungdomslag » 1917, » Erling Søvik.

Grytten:

Åndalsnes kr. ungdomslag » 1915, » Ole Kolflåth.
Medalen —»— » 1941, » Johan Myrabø.
Sogge og Hole —»— » 1946 ? » Nils Langset.

Y. A.-lag innan Romsdal indremisjon

Skipingsår og noverande formann:

Harøy Y. A.,	skipa i 1943,	formann Mathias Harnes.
Åndalsnes Y. A.,	» 1944,	» Judith Kolflåth.
Hjelset Y. A.,	» 1945,	» Alf Solli.
Solheimdal Y. A.,	» 1945,	» Anton Torvik.
Sylteosen Y. A.,	» 1946,	» Jostein Harnes.
Vestnes Y. A.,	» 1946,	» Else Misfjord.
Marstein Y. A.,	» 1946,	» Søren G. Lynghem.
Verma Y. A.,	» 1946,	» Bodil Sæterbø.
Stavik Y. A.,	» 1946,	» Margot Stavik.
Kleive Y. A.,	» 1946,	» Kristian Midthaug.
Bolsøya Y. A.,	» 1948,	» Aud Lillebostad.
Rødven Y. A.,	» 1948,	» Mary Slemmen.

Nesjestranda Y. A. » 1949, » Gjertrud Malones.

(Laget er enno ikkje innmeldt i Romsdal indremisjon.)

I Isfjorden har det vore Y. A.-lag heilt sidan 1944. Det står tilknytt det kr. ungdomslaget i bygda.

**Oversyn over bedehusbygginga
i dei ymse herada:**

Nesset:

Rød bedehus,	bygt i 1912
Eidsøra bedehus,	» 1913
Ranvik »	» 1914
Eidsvåg »	» 1915
Gussias »	» 1918

Eresfjord og Vistdal:

Eresfjord bedehus,	bygt i 1903
Vistdal »	» 1919
Bugge »	» 1920
Eikesdal »	» 1936

Bolsøy:

Hjelset bedehus,	bygt i 1909
Røvik »	» 1912
Solemdal »	» 1913
Ødegård »	» 1915
Soar (Hjelset) »	» 1915
Risan »	» 1918
Kleive (Groven) bedeh.	» 1922
Strande bedehus	» 1922
Roaldset »	» 1930
Eide »	» 1932
Årø »	» 1947

Molde:

Molde bedehus,	bygt i 1877
----------------	-------------

Fræna:

Helset bedehus,	bygt i 1903
N. Bjørnsund bedehus,	» 1907
S. Bjørnsund »	» 1908
Tornes »	» 1908
Syltosen »	» 1914
Stavik »	» 1919
Malme »	» 1922
Sandsbukta »	» 1923
Elnesvågen »	» 1929

Bud:

Bud bedehus,	bygt i 1895
--------------	-------------

Sandøy:

Harøy bedehus,	bygt i 1920
Mordal bedehus,	bygt i 1924
Rød (Sør-Gossen) bedeh.	» 1925
Betania (Nord-Gossen)	» 1930

<i>S. Aukra:</i>		<i>Eid:</i>
Akselvoll bedehus,	bygt i 1916	Torvikeidet bedehus, bygt i 1909
		Eidsbygda » » 1912 .
<i>Vestnes:</i>		
Vestnes bedehus,	bygt i 1901	<i>Voll:</i>
Vikebukt »	» 1903	Innfjorden bedehus og
Fiksdal »	» 1907	kapell bygt i 1897
Tomra »	» 1917	Måndalen bedehus » 1899
Rekdal »	» 1927	
Øverås og Neras bedeh.	» 1947	<i>Hen:</i>
		Grøtta bedehus, bygt i 1899
<i>Tresfjord:</i>		Breivik » 1915
Rypdal bedehus,	bygt i 1905	Grøvdalen » 1932
Skorgen »	» 1909	
Daugstad »	» 1910	<i>Grytten:</i>
Sylte »	» 1928	Veblungsnes bedehus, bygt 1865? (Nedbrent).
<i>Veøy:</i>		Stranden bedehus, bygt i 1908
Mittet bedehus,	bygt i 1903	Halsa » » 1908
Vågstranda bedehus,	» 1905	Sogge » » 1911
Nesjestrande »	» 1919	Rødstål » » 1914
Rødven »	» 1920	Medalen » » 1916
Sekken »	» 1921	Stavem » » 1921
Holmemstranda »	» 1930	Verma » » 1926

Fordelt på dei ymse årstala ser det slik ut:

- 1865? Veblungsnes bedehus = 1.
- 1877: Molde bedehus = 1.
- 1895: Bud bedehus = 1.
- 1897: Innfjorden bedehus = 1.
- 1899: Måndalen bedehus, Grøtta bedehus = 2.
- 1901: Vestnes bedehus = 1.
- 1903: Eresfjord bedehus, Herset bedehus, Vikebukt bedehus,
Mittet bedehus = 4.

- 1905: Rypdal bedehus, Vågstranda bedehus = 2.
1907: N. Bjørnsund bedehus, Fiksdal bedehus = 2.
1908: Tornes bedehus, S. Bjørnsund bedehus, Strandens bedehus,
Halsa bedehus = 4.
1909: Hjelset bedehus, Skorgen bedehus, Torvikeidet bede-
hus = 3.
1910: Daugstad bedehus = 1.
1911: Sogge bedehus = 1.
1912: Rød bedehus, Røvik bedehus, Eidsbygda bedehus = 3.
1913: Eidsøra bedehus, Solemdal bedehus = 2.
1914: Ranvik bedehus, Sylteosen bedehus, Rødstøl bedehus = 3.
1915: Eidsvåg bedehus, Ødegård bedehus, Soar (Hjelset), Brei-
vik bedehus = 4.
1916: Akselvoll bedehus, Medalen bedehus = 2.
1917: Tomra bedehus = 1.
1918: Gussiås bedehus, Risan bedehus = 2.
1919: Vistdal bedehus, Stavik bedehus, Nesjestranda bedehus = 3.
1920: Bugge bedehus, Harøy bedehus, Rødven bedehus = 3.
1921: Sekken bedehus, Stavem bedehus = 2.
1922: Kleive (Groven) bedehus, Strande bedehus, Malme bede-
hus = 3.
1923: Sandsbukta bedehus = 1.
1924: Mordal bedehus = 1.
1925: Rød (Sør-Gossen) bedehus = 1.
1926: Verma bedehus = 1.
1927: Rekdal bedehus = 1.
1928: Sylte bedehus = 1.
1929: Elnesvågen bedehus = 1.
1930: Roaldset bedehus, Betania (Nord-Gossen) bedehus,
Holmemstranda bedehus = 3.
1932: Eide bedehus, Grøvdalen bedehus = 2.
1936: Eikesdal bedehus = 1.
1947: Årø bedehus, Øverås og Nerås bedehus = 2.

Frå 1930 og fram til i dag er få bedehus bygde i Romsdal.

MERKNADER

Den skriftlege kjelde for omtalen av tida før Romdal indremisjon vart skipa, er Sigrid Svendsen: «Kristenliv i Romsdalen», og oppteikningar etter Chr. Eikrem.

- 1) Sitatet henta or «Kristenliv i Romsdalen».
- 2) Or dagsregisteret etter sokneprest Høyre i Grytten.
- 3) Etter møteboka i Romsdal indremisjon.
- 4) Kjelde: Håndboka til Det norske lutherske Indremisjonsselskap.